

74
बौद्धस्तोत्रसंग्रहः

BAUDDHA-STOTRA-SAMGRAHAH

OR

A COLLECTION OF BUDDHIST HYMNS.

VOLUME I

स्रग्धरा स्तोत्रम्

SRAGDHARĀ-STOTRAM

ཐོང་བ་འཛིན་པའི་བརྗོད་པ་

OR

A HYMN TO TARĀ IN SRAGDHARĀ METRE

BY

BHIKṢU SARVAJÑA MITRA OF KĀSMĪRĀ

WITH

THE SANSKRIT COMMENTARY OF JINA BAKṢITA, TOGETHER
WITH TWO TIBETAN VERSIONS

EDITED BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA SATIS CHANDRA VIDYABHUSANA,
M.A., PH.D.,

*Professor of Sanskrit and Pali, Presidency College, Calcutta ;
Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal ;
and Fellow of the Calcutta University.*

CALCUTTA :

PUBLISHED BY THE ASIATIC SOCIETY OF BEN
AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1908.

BI 166

2943

~~BI 079 A.S~~

(1)

SL no 19388

1611

INTRODUCTION.

The text of the Sragdharā-stotra and the commentary on it printed in this fasciculus, are based on the undermentioned Sanskrit manuscripts and Tibetan block-prints:—

- A. Sragdharā-stotram, No. B. 63, of the Buddhist MSS. collected from Nepal by B. H. Hodgson, Esq., and deposited in the Library of the Asiatic Society of Bengal.
- B. Sragdharā-stotra-tikā, No. B. 64, of the Buddhist MSS. collected from Nepal by B. H. Hodgson, Esq., and deposited in the Library of the Asiatic Society of Bengal.
- C. Sragdharā-stotra, called in Tibetan: Phren-wa-hdsin-paḥi-hstod-pa, extending over leaves 40b—44b of the Tibetan Tangyur, section Rgyud, volume La.
- D. Sragdharā-stotram, called in Tibetan: Me-tog-phren-hdsin-gyi-hstod-pa, extending over leaves 44b—48a of the Tibetan Tangyur, Rgyud, La.
- E. Ārya-Tārā-Sragdharā-stotra, called in Tibetan: Hphaggs-ma-grol-maḥi-me-tog-phren-wa-hdsin-paḥi-hstod-pa, extending over leaves 49a—52b of the Tibetan Tangyur, Rgyud, La.

For the collation of the Sanskrit text included in this fasciculus, I consulted A and B, while for that of the Sanskrit commentary I had to depend on B alone. Of the two Tibetan texts of the Sragdharā-stotra embodied in the fasciculus, the first is mainly based on C, supplemented here and there by D, while the second is entirely a reprint of E. A short notice of A, B, C, D and E has been given below under Nos. 92, 93, 13, 14 and 15 respectively.

The volume La (of the Tangyur, section Rgyud) in which are included C, D and E, was very kindly given as a loan to me by the Government of India, out of the numerous Tibetan books and manuscripts brought down to Calcutta, during the British expedition to Tibet in 1903-4, before they had been distributed

as presents to the British Museum and other important centres of learning in Europe and America. •

I regret I have been able to examine neither the Sragdharā-stotra-ṭippanī nor the vernacular commentary kindly mentioned in a letter¹ to me by Mr. F. W. Thomas, Librarian of the India Office, London.

A List of Tibetan Works on Tārā.

1. सर्वतथावृत्तमर्तुकाराद्या विश्वकर्मेभवो नाम तन्त्रम्,² Sarva-Tathāgata-mātus Tārāyā viśvakarmabhavo nāma Tantram, Tibetan: དེ་བཞིན་ལ་ཤེས་པ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུམ་སྐྱོལ་མ་ལས་སྣ་ཚོགས་འབྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐུད་—

¹ An extract from the letter dated the 16th June 1905, from Mr. F. W. Thomas, is made here to show how graciously that Tibetan scholar of eminence helped me in my literary pursuits:—

“... I am glad that you have decided to publish the Sragdharā-stotra. As you conjectured, a Tibetan rendering of the Stotra is found in the Tanjur, Bgyud མ།. In fact, there are three, apparently different, versions of which I will now write down the colophons. . . . I cannot find any commentary in the Tibetan collection. You are doubtless acquainted with the Sanskrit MSS. mentioned in Professor Bendall's Cambridge Catalogue (two with a vernacular commentary), with the copies in the Royal Asiatic Society's Collection (one with *śikā*, see Cowell and Eggeling's Catalogue) and in general with the copies sent to Europe by Mr. Hodgson. We have two such copies, one of which contains on the outside of its first leaf the end and colophon of a Sragdharā-stotra-ṭippanī.”

² The Sanskrit title in the original Tibetan book runs thus:—*सर्वतथावृत्त-जानवीमार विश्वकर्मे भव तन्त्र नाम ।* which does not appear quite correct from the point of view of classical Sanskrit. The Sanskrit title has, therefore, been modified in conformity with the Tibetan title.

(On this point Mr. F. W. Thomas, in his letter dated the 19th April 1907, kindly observes:—

“As regards the Sanskrit titles in the Kanjur and Tanjur, which you often find so imperfect, it seems to me clear that in many cases they have been reconstructed from the Tibetan (or other sources) by persons imperfectly acquainted with Sanskrit. For modern works I can prove this decisively, and unless my memory deceives me, for the Tanjur also..... Hence it is often lost labour to correct the grammar of such titles.”

INTRODUCTION.

A Tantra showing how various things originated from Tārā, the mother of all Tathāgatas.

It extends over leaves 457b—480a of the Kangyur, section Rgyud, volume Pha, and begins with an invocation to Mañjuśrī. This Tantra, which had been told by Śākya to Mañjuśrī at Tuṣita heaven (དབང་ལྷ་ཀྱི་གནས་), was translated into Tibetan by the Indian sage Dharma-śrī-mitra and the Tibetan interpreter Gelong Chog-kyi-bzang-po.

2. आर्ष-तारा-नामाष्टोत्तर-शतकम्,¹ Ārya-Tārā-nāmāṣṭottara-

satakam, Tib: ཇི་བུཊ་མ་འབགས་མ་སྒྲེལ་མའི་མཚན་

བཟུ་ཙ་བཟུ་ད་ - One hundred and eight names of the noble Tārā.

It extends over leaves 480a—483a of the Kangyur, Rgyud, Pha, and begins with an invocation to the blessed noble Tārā. The 108 names are stated to have never been renounced by Buddha and to have ever been repeated by the mighty Avalokiteśvara.

3. तारादेवी-नामाष्टोत्तर-शतकम्,² Tārā-devi-nāmāṣṭottara-

satakam, Tibetan: ཇི་མོ་སྒྲེལ་མའི་མཚན་བཟུ་ཙ་

བཟུ་ད་ - One hundred and eight names of goddess Tārā.

It extends over leaves 483a—487b of the Kangyur, Rgyud, Pha, and begins with an invocation to the great goddess Tārā.

4. आर्ष-अग्र-प्रदीप-धारणी-विद्यारण, Ārya-agra-pradīpa-dhā-

ṛaṇi-vidyārāṇa, Tibetan: འབགས་པ་རིག་སྒྲུབས་ཀྱི་རྒྱལ་

¹ The Sanskrit title in the original Tibetan book runs thus:—आर्षतारा शत नाम अष्टशतकम्। It has been modified in conformity with the Tibetan title.

² The Sanskrit title in the original Tibetan book runs as follows:—तारादेवी नाम अष्टशतकम्।

INTRODUCTION.

It was translated into Tibetan by the Śākya Gelong Rin-chen-grub and Bsoq-namg-grub.

7. तारा-साधनम्, Tārā-sādhanam, Tibetan: སྐྱོལ་མའི་སྐབ་

ཐབས—Propitiation of Tārā.

It extends over leaves 1b—8a of the Tangyur, section Rgyud, volume La, and begins with an invocation to venerable Tārā. At the end it is stated that Tārā-sādhanam, which has sprung from the ocean-like Tārā-tāntṛa, is the work of Ārya Nāgārjuna (འདམགས་པ་རྒྱལ་པོ་). It was translated into Tibetan by the great Indian Paṇḍita Dharma-vajra and the Tibetan interpreter Gelong Dar-ma-rin-chen, and finished by the honourable great kalyāṇamitra (དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་) named 'Chos-kyi-blo-gros of the monastery of Chos-hkhor-hjo.

8. तारादेवी-स्तोत्रम् एकविंशतिकसाधनं नाम, Tārā-devi-stotram-ekaviṃśatika-sādhanam-nāma, Tibetan: ལྷ་མོ་

སྐྱོལ་མའི་བསྐྱོད་པ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་པའི་སྐབ་ཐབས་ཞེས་བ་

བ—A propitiatory hymn to the goddess Tārā in her twenty-one aspects.

It extends over leaves 8a—11b and begins with an invocation to the blessed Tārā. It is divided into twenty-one small chapters and is the work of the Kūśmīrian Paṇḍita teacher Ravi-gupta (ཉི་མ་སྤྲེལ་པ་). It was translated into Tibetan by Paṇḍita Mañ-jusri and the Tibetan interpreter Mal-gyo Blo-gros-gyags-pa.

9. [तारादेवीविंशतिकसंक्षेपः, Tārā-ekaviṃśatikāṅga-sūtre samkṣepaḥ], Tibetan: སྐྱོལ་མ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་པའི་

ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་སོར་བུ་སྐབ་—A summary of the discourse on the twenty-one aspects of Tārā.

¹ The Sanskrit title of No. 9 is not given in the original Tibetan book. It is restored here from the Tibetan title.

It extends over leaves 11b—26b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to the mistress noble Tārā. It is divided into twenty-one chapters and is the work of the Kāśmīrian teacher Ravi-gupta (ཁ་ཚེད་རློབ་དཔོན་ཉི་མ་སྤུས་པ་ཞེས་བྱ་བས།) | It was translated into Tibetan by the Indian teacher Mañju-śrī and the Tibetan interpreter Mal-gyo-ḥlo-gros-grags-pa in the very great vihāra of Vikramaśīla.

10. भगवती-तारादेवी-एकविंशति-स्तोत्र-साधनोपायिक,¹ Bhagavati - Tārā - devi - ekaviṃśati - stotra - sādhanopāyika, Tibetan: བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་སྒྲོལ་མ་ལ་བསྟོན་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་པའི་སྐུབ་ཐབས།—The way of propitiating the blessed goddess Tārā by the twentyone-fold hymn.

It extends over leaves 26b—35b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with a salutation to the feet of the Noble Tārā. This book, which is divided into 21 chapters, was translated into Tibetan by the great Kāśmīrian Paṇḍita Śākya-śrī-bhadra and the Tibetan interpreter Byams-pahi-dpal in the great vihāra of Central Tibet in the plains of Sol-nag-thaŋ-po.

11. आर्य - तारादेवी - स्तोत्र - विमल-सुधामणि-नाम,² Ārya-Tārā devi - stotra - viśuddha - cūḍāmaṇi - nāma, Tibetan
• འཕགས་མ་ལྷ་མོ་སྒྲོལ་མ་ལ་བསྟོན་པ་རྣམ་དག་གཞུགས་པའི་ཚེར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ། - A pure crest-jewel of the hymn to the noble goddess Tārā.

It extends over leaves 35b—39b of the Tangyur, Rgyud, La and begins with an invocation to the great merciful lord Avalokiteśvara (ལྷུན་རས་གཟིགས་དབང་ཕུག།) |

¹ The original Tibetan book has ལོ་ཤིང་ལོ་ཤིང་ which is, as I am informed by Mr. Thomas, a frequent mistake for ལྷ་མོ་ལོ་ཤིང་།

² The Sanskrit title in the original Tibetan book runs as follows:—

आर्यविनायै एकविंशद् स्तोत्र विमल सुधामणि नाम । I have modified in conformity with the Tibetan title. •

This work came out from the mouth of the great teacher Ravi-gupta (ཉི་མ་སྤྲུམ་པ་) resident of the great land (ས་ཚེན་པོ་ Kāsmira).

12. **आर्ष-तारा-स्तोत्रम्**, Ārya-Tārā-stotram, Tibetan: འཕགས་སྤྲུམ་མ་ལ་བསྟོན་པ་—A hymn to the noble Tārā.

It extends over leaves 39b—40b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Bhagavān Mañjughosa (འཇམ་མེད་པའི་དབྱངས་)!

The author of this work is the Kāśmīrian teacher Ravi-gupta (ཉི་མ་སྤྲུམ་པ་). It was translated into Tibetan by the Indian Paṇḍita Sādhu-kirti and the Tibetan interpreter Hdan-ma Tshul-khrims-señge, and afterwards revised in the Saṅkya monastery.

13. **स्रग्धरा-स्तोत्रम्**, Sragdharā-stotram, Tibetan: སྤྲོང་བ་འཛིན་པའི་བསྟོན་པ་—A hymn in Sragdharā metre.

It extends over leaves 40b—44b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Ārya-Tārā. The author of this work is the pious monk Paṇḍita Sarvajña-mitra (ཐུས་སུ་ཅན་སྤྲིན་པའི་བཤེས་པ་ཉིན་)!

14. **स्रग्धरा-स्तोत्रम्**, Sragdharā-stotram, Tibetan: མེ་དོག་སྤྲོང་བ་འཛིན་གྱི་བསྟོན་པ་—A hymn in Sragdharā metre.

It extends over leaves 44b—48b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to the Blessed Ārya-Tārā. The author of this work is the pious monk Paṇḍita Sarvajña mitra (ཐུས་སུ་ཅན་སྤྲིན་པའི་བཤེས་པ་ཉིན་). It was translated into Tibetan by the Indian teacher Kanaka-varma and the Tibetan interpreter Tshab-ñi-ma-gragg, and afterwards revised by the great Paṇḍita Mañjika-Srijñāna.

15. आर्य - तारा - स्रग्धरा - स्तोत्रम्, Ārya-Tārā-Sragdharā-stotraṃ, Tibetan: འཕགས་མ་སྐྱོལ་མའི་མེ་དྲོག་སྤྱང་བ་འཛིན་བའི་བསྟོན་བ—A hymn to Ārya-Tārā in Sragdharā metre.

It extends over leaves 49a—52b of the Tangyur, Rgyud, La, and is the work of the teacher Sarvajña-mitra (ཐབས་ཅན་མགྲིན་བའི་བཤེས་གཞིན). It was translated into Tibetan by Paṇḍita Candra-Kumāra (ལྷ་བ་གཞིན་ཏུ) |

16. तारादेवी-कार्पण्य-देव्य-नाम-स्तोत्रम्,¹ Tārā-devī-kārapya devāna - nāma - stotram, Tibetan: ལྷ་མོ་སྐྱོལ་མ་ལ་སྐྱེ་སྤྱགས་ཀྱི་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟོན་བ—
A hymn named the bewailing prayer to goddess Tārā.

It extends over leaves 53a—54a of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to the Blessed Ārya-Tārā. It was translated into Tibetan by Paṇḍita Sākya-śrī and the Tibetan interpreter Byang-pa.

17. [तारा-त्रिरत्न-स्तोत्रम्, Tārā-triratna-stotram],² Tibetan: སྐྱོལ་མ་དཀོན་མཚོག་གསུམ་ལ་བསྟོན་བ—A hymn to Tārā of three gems.

It consists of the leaf 54a of the Tangyur, Rgyud, La, and came out from the mouth of the Indian teacher Dipaṅkara-śrī-jñāna. It was translated into Tibetan by the Tibetan interpreter Nag-tsho-tshul-khrims-rgyal-wa in the monastery of Vikramaśīla.

¹ The Sanskrit title of No. 16 in the original Tibetan book runs thus:—
ཇི་བོ་སྐར་རྒྱུ་ལ་ཇི་མཁའ་མཁའ་ལོ་བུ།

Mr. Thomas's emendation, as communicated to me by himself, is तारा-
देवी कार्पण्य देव्य नाम स्तोत्रम् ।

² The Sanskrit title of No. 17 has been supplied by me in conformity with the Tibetan title.

[In the 16th volume of the *Klön-ṅdol-gsuñ-hbum* it is stated that the Tibetan interpreter *Nag-tshul-khrims-rgyal-wa*, better known as *Nag-tsho-lo-tā-va*, was a Tibetan scholar and traveller who twice visited *Magadha* and resided for three years at the monastery of *Vikramaśīla* for the purpose of taking *Śrījñāna-Atiśa* to Tibet. While a professor in the monastery of *Vikramaśīla* in *Magadha*, *Atiśa* visited Tibet in the company of *Nag-tsho* in 1038 A.D.]

18. *स्रग्धरा-साधनम्*, *Sragdharā-sādhanam*, Tibetan: *མེ་དོག་གྲོང་འཛིན་གྱི་སྐྱབ་པའི་ཐབས*—Propitiation of *Tārā* in the *Sragdharā* metre.

It extends over leaves 54a—57a of the *Tangyur*, *Rgyud*, *La*, and begins with an invocation to Blessed *Tārā*. The author of this work was the great *Paṇḍita Tathāgata-rakṣita*.

19. *सून्यता-भावना*, *Sūnyatā-bhāvanā*, Tibetan: *ལྗང་བཞིན་བསྐྱོབ་པ*—Contemplation on nothingness (vacuity).

It consists of the leaf 57a—57b of the *Tangyur*, *Rgyud*, *La*, and begins with an invocation to *Tārā*, the holder of flower-*garlands*.

20. *कुवृष्टि-दूषण-निर्धार*,¹ *Ku-dṛṣṭi-dūṣaṇa-nirhāra*, Tibetan: *འོག་པར་བལྟ་བ་སྲུན་དགུང་བ*—Removal of wrong views.

It extends over leaves 57b—58a of the *Tangyur*, *Rgyud*, *La*, and begins with an invocation to *Bhṛkṣi-Tārā* (*ལྷོ་གཞིར་ལྷ་གྱི་སྐྱོབ་པ*) |

21. *चोरबन्ध*, *Corā-bandha*, Tibetan: *ཚོས་ཀླན་བཅིངས་པ*—Fetters of a thief.

¹ The word *निर्धार* to No. 20 has been added by me in conformity with the Tibetan title which has *དགུང་བ* (= *निर्धार*, expulsion) in it.

It consists of the leaf 58a—58b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Asoka-Tārā (ལྷ་ངན་མེད་པའི་སྒྲོལ་མ།) |

22. विद्यावर्धनी, Vidyā-wardhani, Tibetan: རིག་པ་བསྐྱེད་པ་—
Generator of sciences.

It extends over leaves 58b—59b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Vidyā-kari Tārā (Veda Tārā ? རིག་བྱེད་སྒྲོལ་མ།) |

23. मृत्यु-कितव, Mṛtyu-kitava, Tibetan: འཇི་བ་བསྐྱེད་པ་—
A deceiver of death.

It extends over leaves 59b—60a of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Sri-Mahā-Tārā (དབང་ལྷོ་ལྷོ་མ་ཚེ་བོ།) |

The author of this work was the great Paṇḍita Tathāgata-rakṣita. It was translated into Tibetan by the Tibetan interpreter Mya-nan-med-pahi-dpal.

24. आर्यो-नारादेवो-कौत्र-सर्वार्थसाधन-नाम-कौत्रराज, Ārya-Tārā-devi-stotra-sarva-artha-sādhana-nāma-stotra-rāja, Tibetan: འཕགས་མོ་སྐྱོད་པའི་བསྐྱེད་པ།

དོན་གསལ་ཅད་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་པོ།

A hymn to goddess Ārya-Tārā—the king of hymns accomplishing all objects.

It extends over leaves 60a—62b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to the great Lord Avalokiteśvara (ལྷོ་ངན་པ་བཞིན་པ།) |

The author of the work was the teacher Mātr-cetas.

! The original Tibetan book has མཁའ་མཚན།. I have substituted མིའམ་ for it, in conformity with the Tibetan title which has བསྐྱེད་པ། |

25. **आर्य-मायाजाल-कामेशभट्टारिका-तारा-साधनम्,**¹ Ārya-māyājāla - krameṣa - bhattārikā - Tārā - sādhanam, Tibetan : **འཕགས་པ་སྐུ་འདུལ་དྲ་བའི་རིས་བསལ་ཇི་བཅུན་སྐྱོལ་མའི་སྐུ་བ་ཐབས་** - Propitiation of mistress Tārā the remover of the net of illusions.

It extends over leaves 62*b*—64*a* of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to the mistress Tārā. It was translated into Tibetan by the Indian teacher Mahājana and the Tibetan interpreter Gshon-nu-ḥod.

26. **आर्य-तारा-मन्त्रविधि-नाम-साधना,** Ārya-Tārā-manḍala-vidhi-nāma-sādhanā, Tibetan : **འཕགས་མ་སྐྱོལ་མའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་སྐུ་བ་ཐབས་ཚོ་གཞིས་བྱ་བ་** - The method of constructing the magic circle of Ārya-Tārā.

It extends over leaves 64*a*—65*b* of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to He-vajra (**དགེ་སེམས་པའི་རྩོམ་ཇི་**). It is the work of the great teacher Lhan-cig-skyes-pahi-rol-pa, and was translated into Tibetan by Hbrog-mi-lo-tsa-va.

27. **आर्य-विधीश्वरी-साधना-नाम,**² Ārya-vidhīśvarī-sādhanā-nāma, Tibetan : **འཕགས་མ་གནས་ཀྱི་དབང་ཡུལ་མའི་སྐུ་བ་པའི་ཐབས་ཞེས་བྱ་བ་** - Propitiation of noble Vi-
dhīśvarī.

It extends over leaves 65*b*—69*b* of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to noble Vidhīśvarī (**གནས་ཀྱི་དབང་ཡུལ་མ་**).

It was extracted from the Guhya-Vajra-tantra (**རྩོམ་ཇི་གསང་བའི་རྒྱུད་**) by Mkhah-hgro-ma-rdo-rje-ldan-ma, and translated

¹ The original book reads: **वनावेश** for **भट्टारिका तारा** ।

² Is it for **वीथीश्वरी** pithīśvarī ?

into Tibetan by a disciple of Vinitabhadrā named Saṅgama-śrī-bhadra¹ and a Tibetan interpreter named Hjam-dpal-gzeg-paḥi-rdo-rje.

28. **ओङ्कियन-तारा-काम-अभिसमय-नाम**, Sri - Oḍiyana-
Tārā-krama-abhisamaya-nāma, Tibetan: དབལ་ཨ་
རྒྱལ་གྱི་སྒྲོལ་མའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིས་སུ་བ་ཞེས་བྱ་
བ།—The process of clear comprehension of the bless-
ed Tārā of Oḍiyana.²

It extends over leaves 69b—71b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to noble Tārā. It was translated into Tibetan by Siddha-Vinita-bhadra's pupil named Saṅgama-śrī-bhadra and the Tibetan interpreter named Hjam-dpal-gzeg-paḥi-rdo-rje.

29. **ओङ्कियन-तारा-काम**, Odiyana - Tārā-krama, Tibetan :
ཨ་རྒྱལ་གྱི་སྒྲོལ་མའི་རིས་བ་—The process of worship of
Tārā in Odiyana.

It consists of the leaf 71b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Tārā. It was translated into Tibetan by Paḍita Saṅgama-śrī and the Tibetan interpreter Hjam-dpal-gzeg-paḥi-rdo-rje.

30. **सुयज्ञ-अभिषेक-विधि**, Maḍḍāna-abhiṣeka-vidhi, Tibetan :
དཀྱིལ་འཛོལ་དུ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཚོ་བ།—The method of
consecration of the magic circle.

¹ The original reads: Saṅghama. Is it for Saṅgha or Saṅgama?

² "U-rgyan," also written "Oḍiyana," is described as a fabulous country in the north-west of India and frequently represented as a kind of paradise. Some identify it with "Ujain" in Rajputana, while others maintain that it is identical with Sanskrit *Udyāna*, the ancient name of Ghaznee in Cabul.

Mr. F. W. Thomas in a letter to me observes: "Oḍiyana or Oḍḍiyāna is certainly *Udyāna*: it is often named as the country from which came *Padma-sambhava*. On its ancient name *Urđi* see my note in the Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland for April 1906, p. 481."

It consists of the leaf 92a—92b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to the Yogini of the great seat (ཞིང་ཆེན་གྱི་རྣམ་འབྱོར་མ།) |

41. स्वप्नतारापिका, Svapna-tāraṇopika, Tibetan: སྤྲོལ་མའི་སྐྱུབ་ཐབས་
 སྤྲོལ་མའི་སྐྱུབ་ཐབས—Propitiation of Dream-Tārā.

It extends over leaves 92b—94a of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Dream-Tārā. The author of the work is Soma-mitra (ལྷ་བའི་བཤེས་གཉེན།). It was translated into Tibetan by the Indian Paṇḍita Sugata-srī and the Tibetan interpreter Byams-paḥi-dpal.

42. [सुमूर्धकारिका, Mumūrṣu-kārikā]¹ Tibetan: འཇི་ཀ་མའི་
 ཉམས་འཇིན།—A memorial verse for the dying man.

It consists of the leaf 94a—94b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Tārā. It was translated into Tibetan by the Kāśmirian sage Śākya-srī-bhadra and the Tibetan interpreter Byams-paḥi-dpal.

43. आर्य-तारा-साधन-नाम, Ārya - Tārā - sādhanāṇ - nāma,
 Tibetan: འཕགས་མ་སྤྲོལ་མའི་སྐྱུབ་ཐབས་ཞེས་བྱ་བ་
 Propitiation of the blessed Tārā.

It consists of the leaves 94b—95a of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to blessed Tārā. The author of the work is the great teacher Sarvajña-mitra (ཐམས་ཅན་སའི་བཤེས་གཉེན།) |

44. आर्य-तारा-साधना, Ārya-Tārā-sādhanā, Tibetan: འཕགས་
 མ་སྤྲོལ་མའི་སྐྱུབ་ཐབས་—Propitiation of Ārya-Tārā.

¹ In the original book the Sanskrit title is not given. I have supplied it in accordance with the Tibetan title.

It consists of the leaves 95a—96a of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Ārya-Tārā. The author of the work was the great Kāśmīrian Paṇḍita Śākya-śrī-bhāṣṭra.

45. वज्रवाराही-तारा-स्तोत्रम्, Vajra - vārāhi - Tārā - stotram,
Tibetan: རྩོམ་པ་མོ་སྐྱོལ་མ་ལ་བསྟོན་པ་—A hymn to
Vajra-vārāhi-Tārā.

It consists of the leaf 96a—96b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to the blessed Tārā.

The hymn was composed by Paṇḍita Candra-kīrti (ལྷ་བ་
བྱུགས་པ་)]

46. उत्तारा-स्तोत्र-नाम, Uttārā-stotra-nāma, Tibetan: རྐྱེལ་མ་
ཁྲིམ་ལ་ཅུ་བའི་སྐྱབས་ཀྱིས་བསྟོན་པ་ — Praising the
angry Tārā by the fundamental incantation.

It consists of the leaf 96b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Jo-mo-byin-glabs-can (the blessed goddess).

47. उग्रतारादेवी-साधनम्, Ugra - Tārā - devī - sādhanam,
Tibetan: ལྷ་མོ་ལྷ་བ་ཏུ་བའི་སྐྱབས་ཐབས་—Propitiation of
goddess Ugra-Tārā.

It consists of the leaves 96b—98a of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Ugra-Tārā.

The book was composed by the great Paṇḍita of Eastern India named Śrī-vana-ratna. It was translated into Tibetan by the very same Paṇḍita, and the Lotsava Hjam-dpal-ye-śes in Dpal-hkhor-bde-chen.

48. आर्य-उग्र-तारा-साधन-नाम, Ārya-Ugra-Tārā-sādhanam-
nāma, Tibetan: འདམགས་མ་སྐྱོལ་མ་དྲག་མོ་འི་སྐྱབས་ཐབས་
ཞེས་བྱ་བ་—Propitiation of Ārya-Ugra-Tārā.

It consists of the leaves 98a—99a of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to goddess Tārā. The book was composed by the teacher Rtag-pahi-rdo-rje (Nitya-vajra). It was subsequently translated into Tibetan by the Lotsava Mañjuśri in the presence of the great Paṇḍita Vanaratna of Eastern India.

49. རྩམ་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་, Eka-jaṭi-sādhanam, Tibetan: རལྔ

གཅིག་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་—Propitiation of Eka-jaṭi (the single clotted-haired goddess).

It consists of the leaves 99b—100b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Eka-jaṭi.

The work was translated without mistakes from the divine language (Sanskrit) into the symbols of Tibet (the Tibetan language) by the great Paṇḍita of Eastern India named Dāna-śīla at the town of Hon-hdahi-gku [Kāmarūpa ?]

At the end it is stated that the worship of Tārā originated from China, but it is not clear whether this refers to Eka-jaṭi-Tārā alone or to Tārā of all classes.¹

50. རྩོམ་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་, Krodhana-Tārā-gorocanā-vali, Tibetan: རྩོམ་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་གཅིག་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་²—

The offering of a yellow pigment to Angry Tārā.

It consists of the leaf 100b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with a salutation to the single clotted-haired goddess (རྩོམ་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་)

¹ མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་པོ་པ་རྩོམ་ཐབས་ ॥

འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་ ॥

ཐོ་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་ཐབས་པོ་ ॥

རྩོམ་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་ཐབས་པོ་སྐྱབ་ཐབས་ ॥

ཐོ་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་ཐོ་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་པོ་པ་སྐྱབ་ཐབས་ཐབས་པོ་ ॥

རྩོམ་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་ཐོ་མཚོ་སྐྱབ་ཐབས་པོ་པ་སྐྱབ་ཐབས་པོ་ ॥

(Tangyur, Rgyud, La, 100b).

² The title is ascertained from the colophon.

It was translated into Tibetan by Paṇḍita Dānaśīla himself (of Eastern India). •

51. Another work on Tārā extending over leaves 101b—102a of the Tangyur, Rgyud, La, and composed by Rtag-pa-rdo-rje (who was well versed in the Śāstra of Nāgārjuna) and the great Paṇḍita Dānaśīla (of Eastern India).

52. སུཀ་འཇམ་ཇཏི་སྐམ་མཚན་, Sūkla-Ekajaṭi-Sādhanam, Tibetan:
རལ་བ་གཅིག་མ་དཀར་མོ་འི་སྐུ་བ་ཐབས་—Propitiation of
white Ekajaṭi (Tārā).

It consists of the leaves 102a—103b of the Tangyur, Rgyud, La, and opens with an invocation to Ekajaṭi. The author of the work was the teacher Lalita-Gupta (རལ་བ་འདི་སྐུ་བ་) sprung from Sri-advaya-vajra (དབལ་བ་གཉིས་མེད་རྩོམ་པའི་). It was translated into Tibetan by the great Paṇḍita Dānaśīla of Jigatāla in Varendra (Eastern India).

53. རཀ་འཇམ་ཇཏི་སྐམ་མཚན་, Rakta-Ekajaṭi-sādhanam, Tibetan
རལ་བ་གཅིག་མ་དཀར་མོ་འི་སྐུ་བ་འདི་ཐབས་—Propitiation
of red Ekajaṭi. •

It consists of the leaves 103b—104a of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Bhagavati-Rakta-Ekajaṭi.

54. རཀ་འཇམ་ཇཏི་འཕྱི་མཚན་ - བེདེད་, Ekajaṭi - adhiṣṭhāna - vidhi,
Tibetan : རལ་བ་གཅིག་མ་དཀར་མོ་འི་བྱིན་བརྒྱབས་ཀྱི་
ཚོམ་—The method of blessings bestowed by Rakta
Ekajaṭi.

It consists of the leaves 104a—105a of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Rakta-bhagavati. The work was composed by Kṛṣṇa-carya (ནལ་བོ་སྐྱོད་པའི་) and translated into Tibetan by Paṇḍita Narendrabhadra (མི་དབང་བརྩམས་པོ་) and the Tibetan interpreter (jshon-nu-ṣeg-rub.

55. अग्रतारा-एकजटी-उपदेश-साधनम्, Agra - Tārā - Ekajāṭi-upadeśa - sādhanam, Tibetan: **མཚོག་གི་སྒྲོལ་མ་རལ་བ་གཅིག་པའི་མན་ངག་གི་བསྐྱབ་ཐབས**—Achievement of the instruction of the excellent Tārā Ekajāṭi.

It consists of the leaves 105a—107a of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with salutation to holy Lamas. It was translated into Tibetan from the Andhra-Sanskrit language (**देवदूतः** **श्रीश्रीः** **श्रीः** **श्रीः** **श्रीः**) by the great Paṇḍita Dānaśīla of Eastern India and the Sākya Gelong Rig-pa-hsin-pa-khu-rnal-hbyor-pa.

56. तारादेवी-पञ्च-साधनम्, Tārā-devi-pañca-sādhanam, Tibetan: **སྒྲོལ་མ་ལྷ་ལྔའི་སྐྱབ་ཐབས**—Five-fold propitiation of the goddess Tārā.

It consists of the leaves 107a—108b of the Tangyur, Rgyud, La, was composed by the teacher Nitya-vajra (**དྲལ་བའི་རྩེ**) and translated into Tibetan by the Indian Paṇḍita Ratna-dhṛti and the Tibetan interpreter Rma-ban-chog-hbar.

57. करुणतारा-साधनम्, Karuṇa - Tārā - sādhanam, Tibetan **ཕྱགས་ཇེས་སྒྲོལ་མའི་སྐྱབ་ཐབས**—Propitiation of the merciful Tārā.

It consists of the leaves 109b—111a of the Tangyur, Rgyud, La, and was composed by the teacher Nitya-vajra. It was translated into Tibetan by the Indian Paṇḍita Amogha-vajra (**འོ་ཡོ་དེ་རྩེ**) and the Tibetan interpreter Mkhags-pa-ba-ri, who were invited to Tibet and completed the translation in the Golden House of Bsdug-rañ (**བསྐྱབ་པ་ལྷ་གསེང་ཁང་**) |

58. आर्य-तारा-अन्तर्बलि-विधि, Ārya - Tārā - antarbali - vidhi, Tibetan: **རྩེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་ནང་གི་གཏོར་མའི་ཚོག་**

The method of (giving) mystic offerings to noble Tārā.

It consists of the leaf 111a—111b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Blessed Tārā. Candra-gomin was the author of the work which was translated into Tibetan in the Jong (རྫོང་) of Nepal (ཡུལ་བལ་པོ་) |

59. तिरसति-चक्र, Tilasati-cakra [तिसति-चक्र ? तिरसति-चक्र ?] Tibetan : སྤྱིར་རྫོགས་པའི་འཁོར་ལོ། — The circle for expelling (evil spirits).

It consists of the leaves 111b—112a of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Noble Tārā. It was composed by the teacher Nityavajra (དྲག་པའི་རྫོ་ཇེ) and translated into Tibetan by the great sage Rma-ban-chog-hbar.

60. तारा-गुह्य-साधनम्, Tārā - guhya - sādhanam, Tibetan : སྐྱེལ་མའི་གསང་བའི་སྐྱབ་ཐབས། — Mystic propitiation of Tārā.

It consists of the leaf 112a—112b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to Lord Avalokiteśvara.

It was composed by Sri-Nitya-vajra (དྲག་པའི་རྫོ་ཇེ) and translated into Tibetan by the Indian sage Ratna-dhara and the interpreter Rma.

61. करुण-साधनं कर्मविन्म (?), Karuṇa - sādhanam karma-viśva, Tibetan : བྱུགས་ཇེ་སྐྱེལ་མ་ལས་སྐྱེས་གསལ་བའི་སྐྱབ་ཐབས། — Effectuation of diverse things from the Merciful Tārā.

It consists of the leaves 112b—113b of the Tangyur, Rgyud, La, and begins with an invocation to noble Tārā.

It was composed by the teacher Nitya-vajra and translated into Tibetan by the great sage Ba-ri-lo-tsa-va.

- 62 [आर्य-तारा-उपदेश-निर्मा-दर्पण,] Ārya-Tārā-upadeśa-
pirmala-darpaṇa,¹ Tibetan: ཇི་བཅུན་མ་སྒྲོལ་མའི་མཁ
ངག་སེལ་འོང་དངས་པ།—A clear mirror of instructions of
Ārya-Tārā.

It extends over leaves 114a—117a of the Tangyur, Rgyud
La.

—o—

A list of Sanskrit works on Tārā.

63. उग्र-तारा-पञ्चाङ्गम्, Ugra-Tārā-pañcāṅgam—A five-limbed
hymn to Ugra-Tārā.

It is included in the Government collection of MSS, in the
A.S.B. No. 5830, and is written in Devanāgarī character. It
consists of 21 leaves and begins with an invocation to Gaṇeśa and
Ugra-Tārā.

Pañcāṅga is thus defined in the book :—

तस्याः पञ्चाङ्गमनुषं पटलं पञ्चतिं तथा ।
वर्मं नास्ति कश्चन्यु कोचं पञ्चाङ्गमुच्यते ॥

64. तारा-कल्पः, Tārā-kalpaḥ—The ritual of Tārā.

It consists of 12 leaves, and is noticed in Bühler's Catalogue
of Sanskrit MSS. from Gujrat, Fasc. iv., p. 256. A work named
Tārā-kalpaḥ is also mentioned in the Bengal Asiatic Society's
Notices of Sanskrit MSS., Second Series, Vol. III.

65. तारा-कल्पवृता, Tārā-kalpalatā—A wish-yielding creeper
of Tārā.

The author of the work is Nārāyaṇa Bhaṭṭa. It consists of
211 leaves and is written in Devanāgarī character. An old copy,
very rare and incomplete, is noticed in the Catalogue of Sanskrit
MSS. in N.W.P., part v., p. 24.

66. तारा-कवचम्, Tārā-kavacam—An amulet of Tārā.

¹ The Sanskrit title is added by me in conformity with the Tibetan
title.

Noticed in the Catalogue of Sanskrit MSS. belonging to Pandit Radha Krishna of Lahore, p. 45.

67. ताराक्षोभ्य-संवादः, Tārākṣobhya-saṁvādaḥ—Colloquy between Tārā and Akṣobhya.

A Tāntric compilation on the adoration of Tārā and anecdotes regarding her.

It consists of 14 leaves written in Bengali character, noticed in Rajendra Lal Mitra's Notices of Sanskrit MSS., Vol. i., p. 204.

68. तारा-तत्त्वम्, Tārā-tattvam—Truth about Tārā.

Siva is the author of the work. It consists of 50 leaves written in Devanāgarī character, and describes the *Prayoga*, worship and *Yantra* of Tārā-devī also called *Dvītyā* or second of the ten Mahāvidyā. This book is rare and the copy seen is old and apparently correct. It is noticed in the Catalogue of Sanskrit MSS. in N.W.P., part i., p. 184.

69. तारा-तन्त्रम्, Tārā-tantram—A mystic treatise on Tārā.

Ritual for the worship of Tārā. It consists of 201 leaves written in Devanāgarī character, noticed in the Bikanir Catalogue, p. 619.

70. तारा-पञ्चकटिका, Tārā-pañcāṭikā—A small bell of Tārā.

The author of the work is Saṅkarācārya. It is quoted in Tantrasāra.

71. तारा-पञ्चाङ्गम्, Tārā-pañcāṅgam—A five-limbed hymn to Tārā.

Another copy of तारापञ्चाङ्गम् (No. 63) in Devanāgarī character. Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B. No. 5882.

72. तारा-पटलम्, Tārā-pāṭalam—A veil of Tārā.

It consists of nine leaves in Devanāgarī character. Copy old, complete and rare, noticed in the Catalogue of Sanskrit MSS. in N.W.P. part x., p. 40.

73. तारा-पद्धतिः, Tārā-paddhatiḥ—A ceremonial-manual of Tārā.

The author of the work is Nārāyaṇa Bhaṭṭa. It consists of 38 leaves, written in Devanāgarī character, on the worship of a form of the goddess Durgā called Ugra-Tārā. Noticed in the Bikanir Catalogue, p. 622.

A work of the same name, consisting of 49 leaves written in Devanāgarī character, is included in the Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B., No. 5886. It begins with an invocation to Gaṇeśa, Śarasvatī and Gurus.

74. तारा-पारजिका, Tārā-pārajikā—Confession of deadly sins to Tārā.

Mentioned in the Bengal Asiatic Society's Notices of Sanskrit MSS., Second Series, Vol. III.

75. तारा-पूजा-वल्ली, Tārā-pūjana-vallī—A creeper of Tārā-worship.

Noticed in the Catalogue of Sanskrit MSS. belonging to Pandit Radha Kriṣṇa of Lahore, p. 26.

76. तारा-पूजा-न्यास-विधिः, Tārā-pūjā-nyāsa-vidhiḥ—The method of dedicating parts of the body to Tārā at the time of worship.

Noticed in the Catalogue of Sanskrit MSS. belonging to Pandit Radha Kriṣṇa of Lahore, p. 45.

77. तारा-पूजा-प्रयोगः, Tārā-pūjā-prayogaḥ—The ceremonial form of Tārā-worship.

It consists of four leaves, incomplete and extremely damaged, written in Bengali character, and begins with an invocation to Paradevatā.

It is included in the Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B., No. 3399.

78. तारा-पूजा-रसायनम्, Tārā-pūjā-rasāyanam—An elixir of the worship of Tārā.

The author of the work is Kāśī-nātha Bhaṭṭa, son of Jayarāma Bhaṭṭa of Puṇyagrāma. It begins with an invocation to Gaṇeśa and Gurus and is included in the Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B., No. 6540.

It consists of 13 leaves written in Devanāgarī character.

79. तारा-प्रदीपः, Tārā-pradīpaḥ—A lamp of Tārā.

It consists of 70 leaves in Bengali character divided into five *paṭalas* or chapters. The author's name is Lakṣṇa-desikendra. It is included in the Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B., No. 3373.

80. तारा-भक्ति-तरङ्गिणी-वाटकम्, Tārā-bhakti-taraṅgiṇī-nāṭa-
kam—A drama named the river of devotion to Tārā.

The author of the work is Kāśī-nāṭha-kavi. It consists of 86 palm leaves written in Bengali character and dated samvat 1737. It is an essay on salvation through the medium of worship to Tārādevī. The work was composed under the auspices of Rājā Krishna Chandra of Nadia, whose genealogy and life are briefly given in the first chapter. It is included in the Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B., No. 815.

81. तारा-भक्ति-सुधासागरः, Tārā - bhakti - sudhārasa-
gar—The ocean of nectar of the devotion to Tārā.

The author of the work is Narasiṅha Thākura, a disciple of Gadādhara. It consists of 45 leaves apparently old, written in Bengali character, and divided in five *taraṅgas* or chapters. It was copied in śaka 1697 and is included in the Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B., No. 4187. It begins with an invocation to Sarasvatī.

82. तारा-मूलबोधः, Tārā-mūlabodhaḥ—The fundamental
knowledge of Tārā.

Mentioned in the Bengal Asiatic Society's Notices of Sanskrit MSS., Second Series, Vol. III.

83. तारा-रहस्यम्, Tārā-rahasyam—The mystery of Tārā.

The author of the work is Brahmānanda Giri. It consists of four *paṭalas* or chapters and is included in the collection of the Oriental Library A.S.B., No. II., F. 27. It has been printed in Calcutta under the editorship of Rasik Mohan Chattopādhyaya.

84. तारा-रहस्य-वृत्तिकā, Tārā-rahasya-vṛttikā—A commen-
tary on Tārā-rahasyam, No. 19.

The author of the work is Gauḍa Śaṅkarācāryya. It consists of 121 leaves written in Bengali character and dealing with the directions for the adoration of Tārā. It is included in the Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B., No. 221.

85. ताराचँद-चन्द्रिका, Tārācāna-candrikā—The moon-shine (elucidation) of the worship of Tārā.

The author of the work is Jagannātha Bhaṭṭācāryya. It consists of 26 leaves written in Devanāgarī character and begins with an invocation to Gaṇeśa. It deals with the directions for the adoration of Tārā and is included in the Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B., No. 6537.

86. ताराचँद-तरङ्गिणी, Tārācāna-taraṅgiṇī—The river of worship of Tārā.

The author of the work is Sri Rāma. It consists of 59 palm leaves written in Uriya character, and is included in the Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B., No. 4267.

87. तारासागर, Tārāsaṅgaḥ—The ocean of Tārā.

This work is quoted by Narasiṅha in Tārā-bhakti-sudhārava (*vide* India Office Catalogue, p. 497).

88. तारा-विलास, Tārā-vilāsaḥ—The pastime of Tārā.

It consists of 24 leaves written in Bengali character and divided in eight chapters called *pañcālas*. The name of the author is Vāsudeva Kavikaṅkana Cakravartī. It begins with an invocation to Tārā and is included in the Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B., No. 3455.

89. तारा-विलासोद्भव, Tārā-vilāsoḍayaḥ—The origin of the pastime of Tārā.

The author of the work is Vāsudeva Kavicakravartī. It consists of 45 leaves written in Bengali character and divided into ten chapters called *ullāsa*. An incomplete work copied in Śaka 1620 is included in the Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B., No. 790.

90. तारा-षट्पदी, Tārā-ṣaṭpadi—Six stanzas on Tārā.

This work is quoted by Gauḍa Saṅkarācāryya in Tārā-rahasya-vṛttikā (*vide* India Office Catalogue, p. 903).

91. ताराष्टोत्तर-स्रतनाम-स्तोत्रम्, Tārāṣṭottara-sātanāma-stotram—One hundred and eight names in the form of a hymn to Tārā.

It consists of one hundred and eight epithets strung together in the form of a hymn to Ekajaṭā Ārya Tārā, or simply Tārā. The hymn is alleged to have been imparted by Avalokita Bodhi, sattuva to Vajrapāṇi Bodhisattuva, and is intended to be worn as an amulet to avert evils proceeding from thieves, war, fire, lions, water, elephants, tigers, noxious animals generally and other causes to which Bhikṣus were exposed in their peregrinations.

It consists of 70 verses, mostly incorrect, written in Newari character, and is included in the Nepalese-Buddhist MSS. in the Oriental Library of A.S.B., No. B 33. There is another work of the same name in चारदीर्घवच, No. B 65, in the Oriental Library of A.S.B.

92. तारा-सहस्र-नाम, Tārā-sahasra-nāma—One thousand names of Tārā.

An incomplete manuscript consisting of six leaves, written in Bengali character, is included in the Government collection of Sanskrit MSS. in A.S.B., No. 2831.

93. तारा-सूक्तम्, Tārā-sūktam—A hymn to Tārā.

A copy of this work consisting of 15 leaves, written in Devanāgarī character, is noticed in the Bikanir Catalogue, p. 619.

तारा-स्तोत्रम्, Tārā-stotram—A hymn to Tārā. Same as वज्ररा-स्तोत्रम् ।

तारा-स्तोत्र-टीका, Tārā-stotra-ṭikā—A commentary on No. 30. Same as वज्ररा-स्तोत्र-टीका ।

94. तारिणी-पारिजातम्, Tāriṇī-pārijātam—The celestial pārijāta flower of Tārā,

Mentioned in the Bengal Asiatic Society's Notices of Sanskrit MSS., Second Series, Vol. III.

बालार्क-टीका, Bālārka-ṭikā—Same as वज्ररा-स्तोत्र-टीका ।

95. **स्रग्धरा-स्तोत्रम्**, Sragdharā-stotram—A hymn (to Tārā) in the *sragdharā* metre.

The name of the author is Sarvajña-mitra, who was a Buddhist monk of Kāśmīra. The work consists of 37 verses written in Newari character. . A copy dated *saṃvat* 1881 is contained in the Oriental Library of A.S.B., No. B 63.

96. **स्रग्धरा-स्तोत्र-टीका**, Sragdharā-stotra-ṭikā—A commentary on Sragdharā-stotra, No. 32.

The author of this work is Jina-rakṣita, who was a Bhikṣu of the Mahāvihāra of Vikrama-sīla. A copy dated *saṃvat* 1881, written in Newari character, is contained in the Oriental Library of A.S.B., No. B. 64. The work is also called **वासार्क-टीका** ।

The author of the Sragdharā-stotra.

In the Sragdharā-stotra-ṭikā, Jinarakṣita states that Sarvajña-mitra, the author of Sragdharā-stotra, was a devout monk of Kāśmīra and was renowned for his unbounded charity. Having given away everything he possessed, he left the country and wandered abroad as a mendicant. Once, while he was proceeding to the kingdom of Vajramukuta, he met on the way a poor old Brāhmaṇa, who was in a very pressing need of money for the marriage of his daughter. The Brāhmaṇa, who was going to the place of Sarvajña-mitra himself for help, having learnt that the latter had nothing left except the beggar's bowl and robe, fell into great despair and shed tears. Sarvajña-mitra, however, consoled him saying: "Be not sad, I shall give you what you ask for." At that time king Vajramukuta was told by a certain person that all his desires would be fulfilled if he could wash himself sitting on 100 skulls freshly severed from the trunks. The king who had already secured 99 persons completed the number 100 by purchasing Sarvajña-mitra, who sold his person for its weight in gold, which was given to the poor Brāhmaṇa. The 100 victims were, in a morning, led into the executioner's tank by officers of the king. Sarvajña-mitra, finding no other means of escape, composed and chanted 37 stanzas in praise of Ārya-Tārā, whereupon all the victims were miraculously saved and taken to their respective

homes. Heaps of gold equal to the weight of the victims remained deposited on the edge of the tank. The king, surprised at the miraculous power of the monk, became a disciple of his.

The same story is given in Dr. R. Mitra's "Nepalese Buddhist Literature," p. 288.

A similar story about Sarvajña-mitra is narrated in the Tibetan work called Pagsam-jon-zang. According to this work Sarvajña-mitra, though born in Kāśmīra, was a student of the monastery at Nālanda in Magadha where he became a great master of sciences. The king to whom he sold his person is called Vajra-mukṣa in the Sanskrit Śraṅgharā-stotraṭīkā, while he is called Sarajña in the Tibetan Pāgsam-jon-zang.¹ The story contained in the Pagsam-jon-zang runs thus:—

"A little bastard child of the king of Kāśmīra was carried away by a vulture from the roof of the palace and dropped on the top of the Gandhola (the great central temple) of Nālanda in Magadha. The Pandits of the Vihāra, taking mercy on him, nursed him. As he grew up the child acquired great knowledge and he came a scholar. He propitiated the goddess Arya-Tārā and thereby acquired great wealth. He gave away all his riches in charity, and, when there was nothing left, he started on a journey to the South. Meeting on the way an old blind Brāhmaṇa, who was being led by his son, he inquired where he was going. Being told that the blind Brāhmaṇa, who was very poor, had started on his distant journey to beg help from Sarvajña-mitra of Nālanda, he was overpowered with pity and determined to sell his own body to give gold to the helpless beggar. At this time he learnt that king Sarajña, who, at the advice of his wicked spiritual guide, had undertaken the performance of a Yajña, in which 108 human sacrifices were necessary, was in search of one more victim which was wanting to complete the full number. The king was convinced that if he successfully performed the Yajña he would attain the longevity equal to the sum of the longevity of 108 souls that would be sacrificed in it. Sarvajña-mitra sold himself to the king and paid the gold that he obtained therefrom to the blind Brāhmaṇa. While waiting one night for

¹ Edited by Rai Sarat Chandra Das, Bahadur, C.I.E., Bengal Secretariat Book Depot, Calcutta, p. 102).

death in a dark dungeon, he invoked the goddess Tārā with the utmost concentration of his mind. When fire blazed up from the piled firewood, and all the 108 men were led in chains to the pyre, a heavy shower of rain fell which extinguished the fire within a short time and converted the whole plain where the sacrifice was being performed into a large sheet of water resembling a lake. The king and his ministers hearing that this was due to the mercy of the goddess Tārā, who was invoked by the victim who had sold himself to save others, now acquired faith in the religion of Buddha and, having released all the 108 victims of the unholy sacrifice, sent them to their respective homes loaded with presents. Sarvajña-mitra, before whom the goddess had miraculously appeared, held fast a corner of her celestial robe and was carried to the land of his birth."

The same story is related in Lama Tārānātha's history of Buddhism (*vide* A. Schiefner, p. 168 ff.).

The date of the Sragdharā-stotra.

Neither in the Sragdharāstotra nor in its commentary is there any mention of the date of either of the two works. The Rājatarāṅgiṇī, the well-known chronicle of Kāśmīra, supplies us however, with some data to determine the age of Sarvajña-mitra, the author of Sragdharā-stotra. In book IV., verse 210 of the Rājatarāṅgiṇī, we find that Bhikṣu Sarvajña-mitra, who appeared as another Jina, resided in Kayyavihāra, which had been built by king Kayya. This Kayya is stated to have been a king of Lāṭa or Central and Southern Guzeraḷ, and was subordinate to king Muktāpiṇḍa-Lalitāditya of Kāśmīra. As Lalitāditya is generally held to have lived early in the 8th century A.D., Sarvajña-mitra who resided in Kayyavihāra could not have flourished before that time. As the monastery of Nālanda was destroyed in the 9th century A.D., Sarvajña-mitra, who was educated there, could not have lived after that time. This leads me to suppose that Sarvajña-mitra lived in the middle of the 8th century A.D.

King Vajramukṣa or Śaraṇa has not yet been identified. Vajramukṣa is perhaps identical with Vajrāditya, son of Lalitāditya, King of Kāśmīra in the 8th century A.D.

Calcutta
The 30th January 1907. } .

SATIS CHANDRA VIDYABHUSANA.

बौद्धस्तोत्रसंग्रहः ।

स्रग्धरा-स्तोत्रम् ।

ॐ नमो भगवत्यै आर्य्यतारायै ॥

बालार्कशोकताम्रप्रवरसुरशिरश्चारुचूडामणिश्री-
सम्यक्सम्यर्करागानतिचिररचितालक्तकव्यक्त'भक्तौ ।
भक्त्या पादौ तवार्य्ये करपुटमुकुटाटोपभुम्रो'त्तमाङ्ग-
स्तारिण्यापच्छरय्ये' नवनुतिकुसुमस्रग्धिरभ्यर्चयामि ॥१॥

स्रग्धरा-स्तोत्र-टीका ।

ॐ नमस्तारायै ।

नत्वार्य्यतारां जगदर्धशारां
धर्माकराशेषकथा समासात् ।
बालार्कमापन्न करोमि, टीकां
स्रग्धामहं श्रीजिनरचितः स्तौ ॥१॥

१ B. वक्ति । २ B. भक्त । ३ A. चरय्ये ।

बौद्धलोकसंघः ।

प्रभृतविद्वेषकताग्रगणः-

स्फुरच्छिखादग्धसुखेन हन्त ।

खलु त्वया सत्सुखदा ममेयं

टीका न द्रुव्या त्वयि मेऽञ्जलिः सा^१ ॥२॥

तत्र हतौ^१ उपोद्गतम् आदौ प्रख्यते । इह काश्मीरविषये बोधिसत्त्वदेशीयो सुमौन्रप्रवचन^२रूपापारावारीणशान्तो^३ महा-
करुणाप्रगुणीकृतश्चद्यात्मा सर्वज्ञमिषो नाम भिक्षुरभवत् । स
चिन्तामणिरिवार्थिनां यथाभिक्षिपतार्थसंपादनाद्वाहत्वेन जगति
विख्यातः स्वयमेव स्वमर्थजातमर्थिभ्यो विसृज्य शीवरपात्रविभवो
देशान्तरं व्रजन् वज्रसुकुटस्थ राज्ञो विषयमगमत् । तत्र जरा-
जर्जरीकृतं परित्यक्तपरिजनं द्विजमेकम् अध्वन्यपश्यत् । स कथा-
प्रसङ्गेन एवंविधवार्द्धकेऽपि क्व गन्तव्यं तथेति कथयत्कथं सखा
^४ससुतापरिणयनार्थमर्थमर्थार्थचितुम्, अपि च सर्वज्ञमिषस्य भिक्षो-
रन्निकम् । अयं स्वविभवजातमर्थिभ्यो विभज्य स भिक्षुर्देशान्-
तरं^४ गत इति किं न अतम् ? इत्युक्तो वार्द्धकसुनिः सुचिर-
मभिनिःसृज्य निश्चेष्ट इव सुहृत्तमवातिष्ठत् । ततस्त्वमेवंविधं
सकलमनुग्रोचनमेव सर्वज्ञमिष इति समासासयञ्जुवाच । मैव-
मधौरो भव अहं ते सर्वमभिमतं सन्नादधिव्यामीत्युक्त्वा तमा-

१ Orig. चेषे ।

२ Orig. प्रवचना ।

३ Orig. ससुता ।

२ Orig. वृत्तौ ।

३ Orig. पान्तो ।

४ Orig. भिक्षुर्देशान्तरं ।

दास वक्षसुसुटस्य नृपतेरभिकं सुवर्षेन समीकृत्य समरीरं विक्रीय
तन्मूषं तस्यै प्रदायासुनीय प्रक्षांष्य राज्ञः पुरतोऽवस्थितः । तस्मिंश्च
समये तस्य राज्ञो वयोक्तविषिपक्षवसोपेतपुष्टवैकग्रतकर्त्तित-
मक्षकोपरिखानादभिमतं वेत्स्यतीत्युपदिष्टं वेनापि । तदाक्यं महता
काशेन चक्रतोऽन्विष्य सुवर्षसमस्तुक्षमेकोनग्रतं पुष्टवासां क्रीतमासे
चनेनेकेन ग्रतं परिपूर्णमतः कर्त्तितमक्षकोपरि खानं करिष्या-
मीत्यभिधाव एनं तन्मूषं गथ इत्यादिग्रति स । तदादिष्टवत्येन
तथैव सन्नादितम् । पश्चात्तमेकमवसोक्त्य सर्व्व एव ते वक्ष्यपुष्टवाः
प्रातर्हता वयमिति उचैराक्रन्दन्तः सावान्मृत्युरथमुपस्थितो सुष्ठ
इत्यारटन्तो^१ बोधिसत्त्वेनाभिहितः कक्षादेवमधीरता पूर्व्वमेवं
ज्ञात्वेव किमात्मा विक्रीत इति । तत एतान्तिकातरान् समासाच्च
महाकक्षार्द्रया इग्ना चावसोक्त्य मातरं विद्याय नाक्षि कश्चि-
देषामन्यो निखारोपाय इति निश्चित्य संघतीभूय च सर्व्वग्रमिषो
भगवतीमार्य्यतारां स्तोतुमारब्धवान् । तत्र लोककतिपयानन्तरं
भगवती सख्यमागत्य वचाकर्त्तव्यमादिश्यानुचिन्तिता चाभितिष्ठ-
न्त्यन्तर्हिता । ततः स सख्यवरः सर्व्वग्रमिषः युष्माभिः सर्व्वैः प्रात-
र्युगपदेव ख्यातव्यमित्यादिष्टवान् । प्रातरागत्य राजपुष्टवैस्ते वध्याः^१
सरस्वीरे गीताः वनखानभिहितवन्तः । सर्व्वैरक्षाभिरैकदेव
ख्यातयं किं वञ्चविषम्वेन इत्युक्त्वा सरसि निमग्ना भगवतीप्रभा-
वात् खं खं देवसुपजन्तुः । पश्चात्पुष्टवैरहितयानन्तरं चक्रतो-

१ Orig. चारटतो ।

Orig. वक्षः सरस्वीरे ।

बौद्धलोकसंग्रहः ।

ऽन्विष्टाः सन्तस्तेर्नोपलब्धाः^१ । तच्छूखंसुवर्षं च यथासं रात्रीकृतं
शरस्तीरे परमासोक्तितम् । ततस्ते राजपुरुषा भयविस्तथाकुक्षित-
मनसो राजनि तद्विज्ञापयामासुः । तच्छूला स राजा विस्तथा-
वर्जितमनास्तस्मैवैकस्य विक्रीतस्य भिषोरथं प्रभाव इत्यभिधाष्य
सञ्जाताधिकतरप्रसादस्तमन्विष्टानीथ तच्छिष्यतामुपगत इत्यादि
कथा प्रसिद्धैव गोप्ता ।

श्रीदेव्यै नमः ।

॥ १ ॥ बाह्यार्कत्यादि—

आर्यं तारिणि आपच्छरथे तव पादौ भक्ता अभ्यर्षयामि
इति सम्बन्धः । आरात् पापनेभ्यः कर्कभ्यः दूरं गतेत्यार्या ।
विभवगताग्नेषुदुःखार्णवाद् महाकरुणया सर्वाक्षारयतीति तारिणी ।
किंभूता ? आपच्छरथा, आपत्सु अष्टमहाभयादिसकलतीव्रविप-
त्तिषु शरणार्थत्वाद् आपच्छरथा, तस्याः सम्बोधनं हे आर्य-
तारिणि आपच्छरथे, तव भवत्याः पादौ शरणौ अभ्यर्षयामि
काथवाङ्मनःप्रसादेन पूजयामि । अहं करपुटसुकुटाटोपशुभ्रो-
त्तमाङ्गः सन्, करपुटं करदयवद्व्याङ्गलिः स एव सुकुट इव सुकुट-
स्रष्टाटोपो हर्षवेगस्तेन भुङ्गं नवीभूतम् उत्तमाङ्गं शिरो यस्त
स तथा । काभिः ? नवसुतिकुसुमसङ्गभिः, नवाः सद्योऽभिनिर्दिता
वा नुतयस्ता एव कुसुमानि पुष्याणि तेषां सङ्गभिर्मासाभिः ।

१ Orig. नो नोपलब्धाः ।

२ Orig. भय ।

किंविशिष्टौ ? वासाकांक्षोक्तताप्रवरसुरशिरसाद्युष्णामित्रीवर्ण-
स्वर्णकारागानतिचिररचितासक्तकथ्यन्तभक्तौ, वासोऽभिनवोदितो
वोऽर्कः सूर्यसत्त्वालोकोऽवभावभावसादत्ताया चारक्ताः प्रवराणां
सुरमणामिन्द्रादिदेवानां शिरःसु मसकेषु ये चारवोऽतिवचिरा-
द्युष्णामणयः शिखाविन्धस्तरज्जानि तेषां श्रीवन्तुं शोभासन्निहि-
तस्थाः सन्को मिसनं तेन यो रागो शौचिखं तेन अनतिचिरम्
चत्यव्यकाशं रचिता गिर्षिता असक्तकस्य चावकस्य चक्ता अति-
स्युटा भक्तिः विशिष्योजना ययोक्तौ । अनेन हतदुःखं भवति
हे मातस्त्वमेव आपच्छरणां तारिणी च अतो मां ह्यापत्-
पतितसुदुर्गुं महंसीति कवेरभिप्रायः ।

कथमहमापत्पतित इत्याह

दुर्लभे दुःखवद्भौ विनिपतिततनुर्दुर्भगः कान्दिशौकः
किं किं मूढः करोमौत्यसह्यदपि हतारभावैयर्थंखिन्नः ।
श्रुत्वा भूयः परेभ्यः हतनयन इव व्योम्नि चन्द्रार्कसङ्क्षीम्
आलोकाशानिवहः परगतिगमनस्त्वां अथे पापहन्त्रीम् ॥

२ ॥

॥ २ ॥ दुर्लभेत्यादि-

हतनयन इव चतुर्विहीन इव हे मातस्त्वां भगवतीं अथे

१ Orig. चारवो अतिवचिग ।

२ Orig. आपच्छरणे ।

३ Orig. महंसीति ।

४ Orig. दुर्गुंछे ।

संभवामि^१ । किं विप्रिष्टाम् ? पापदृष्टीं पापानि दुरितानि
 हन्ति स्फुटयतीति । किन्भूतः ? परगतिगमनः परेषां रागादि-
 क्षोभानाम् अधीना या देवादिपन्नतयस्तासु गमनं यत्न सोऽहम् ।
 इत्थं गतोऽपि आसोकाग्रानिवद्धः । कथम् ? श्रुत्वा भूयः परेभ्यो
 योषि चन्द्रार्कचक्षीम्^२, अहमप्येवंभूतोऽनेन कथमासोकचामीति
 क्लृप्ता अथ आसोकाय निभायनाय आग्रा अभिसापक्षय निवद्धो
 निघतसद्यो यः स तथा । परेभ्यस्तदुष्कारिभ्यः श्रुत्वा भूयो वारं-
 वारं समाकर्ष्य आकाशे चन्द्रार्कधोरिव चक्षीं लक्ष्मणवन्दम् ।
 अन्तोऽपि किं न सुखौ स्यादित्याह दुर्लभे दुःखवद्भौ विनि-
 पतिततनुः, दुःखमेव अतिदुःखत्वादङ्गिः अनसः दुःखेन अतिकष्टेन
 अहमितुमतिक्रमितुं प्रकथते इति दुर्लभक्षय विनिपतिता निमग्रा
 तनुः प्ररीरं यत्न स तथा दुष्टो भगो ज्ञानं यत्न स दुर्भगो
 दुर्बुद्धिर्भांग्यरहित इत्यर्थः किं किं कर्तुमिच्छामीति कां कां दिग्ं
 गच्छामीति क्लृप्ता कान्दिशीको भवद्भूतः । पुनः कौदुग्ः ? किं किं
 मूढः करोमीत्यवच्छदपि क्लृप्तारक्षवैषम्यक्षिपः, मूढः स्वकार्येणभिन्नः
 यन् किं किं करोमीति किं किमाचरामीत्यनेनाकारेणावच्छदपि
 सुञ्जरपि क्लृप्तो विहितो य आरभ्य उद्योगस्तस्य वैषम्येन नैष्यक्षेण
 क्षिपः क्लृष्टः उद्विग्न इत्यर्थः अतनयनेऽपि एतद्विभेदकं यथावत्कथं
 षोडशोऽहम् । इत्थं गतोऽपि अहं कथं नास्तुकस्य इति भावः ।

१ Orig. संभवामि ।

२ Orig. चन्द्रार्कचक्षः ।

रूपामर्थारम्भाभावान् कथमनुकल्पयतीत्याशङ्क्याह
 सर्वस्मिन् सत्त्वमार्गे ननु तव कर्तव्या निर्विशेषं प्रवृत्ता
 तन्मध्ये तद्गुणेषु ग्रहणमुपगतं मादृशस्याप्यवश्यम् ।
 सामर्थ्यं चाद्वितीयं सकलजगदध्वान्ततिग्मांशु^१ विम्बं
 दुःखेवाहं तथापि प्रतपति धिगहो दुष्कृतं^२ दुर्विदग्धम् ॥
 ३ ॥

॥ ३ ॥ सर्वस्मिन्निति—

ननु हे भगवति तव तावत् कर्तव्या निर्विशेषम् अरि-
 मित्रोदासीनसाधारणं यथा स्यात् तथा सर्वस्मिन् सत्त्वमार्गे
 अखिललोकवर्त्मनि^१ प्रवृत्ता सत्त्वारणैकनिष्ठा । अतस्तन्मध्ये सत्त्व-
 वर्त्मान्भक्तरे तद्गुणेषु तेषां सत्त्वानां मंगलेण मादृशस्यापि पक्ष-
 मवश्यं नियमेनोपगतमाद्यातम् । न केवलं सकलजगदसाधारणैक-
 कर्तव्यैव तव किन्तु सामर्थ्यं चाद्वितीयं^३ शक्तिरप्येकैव^४ अनन्य-
 गामिनी । कीदृशम् ? सकलजगदध्वान्ततिग्मांशु^५ विम्बं, सकलस्य
 अखिलस्य जगतस्त्रिभवस्य यदधं कल्पं तदेव ध्वान्तं गाढं^६ तम-
 स्ततिग्मांशुविम्बसङ्काशस्त्रिव । अतोऽनन्यसाधारणयोः कर्तव्यासाम-
 र्थ्योर्विद्यमानयोरपि दुःखेवाहं तथापीति न तवायम् अपराधः

१ B. लोम्मांशु ।

२ B. दुःकृतं ।

३ Orig. जोत्र प्रत्मनि ।

४ Orig. चाद्वितीय ।

५ Orig. यैकैव ।

६ Orig. लोम्मांशु ।

७ Orig. वाढं ।

किन्तु प्रतपति धिग्घो दुष्कृतं^१ दुर्विदग्धं, समैव पूर्वार्जितदुष्कृत
मनुचितं दुर्विदग्धं दुष्परिपाकं^२ पीडयति घनापयतीति धिग्घो
कष्टमासर्व्यं । अनेनात्मनो मन्दभाग्यमावेदितमिति भावः ।

पुनरपि सौत्कर्षगर्भमात्मनो गिन्दाभावेदयन्नाह

धिग् धिग् मां मन्दभाग्यं दिवसकररुचाप्यप्रणुत्तान्धकारं
तृष्यन्तं क्लृप्तकण्ठे हिमशकलशिलाशीतले हैमवत्याः ।
रत्नदीपप्रतोत्था विपुलमणिगुहागेहगर्भे दरिद्रं
नाचीकृत्याप्यनाथं भगवति भवतीं सर्वसौकैकधाचीम् ॥
४ ॥

॥ ४ ॥ धिग्धिगित्यादि—

ये भगवति भवतीं सर्वसौकैकधाचीं सर्वं अपर्यन्तसौकधातु-
स्थिता ये लोका जनासोवामद्वितीयामेकां धाचीं परिपाक्षिकां
तां नाचीकृत्यापि शरणीकृत्यापि ऐश्वर्येण आश्रित्यापि अनाथ-
मशरणिमिति क्लृप्ता मन्दभाग्यमल्पपुण्यं मां धिग्धिगिति गिन्दा-
भिधानम् । न केवलम् एवं दिवसकरस्य रवेः सक् दीप्तिस्वभावाप्य-
परिमितजगदन्धतमोर्ध्वसिकया^३ अप्रणुत्तोऽनपगतोऽन्धकारो यस्य
तं दिवसकरस्येव सक् कान्तिर्धस्याः सा तथा एवंभूतयापि तथा
अनेपकिरणया "अज्ञानतमिसौत्कारिकयापि" अविनष्टाज्ञानान्ध-
कारं, किञ्च हैमवत्याः सुरसरितः क्लृप्तकण्ठे तीरप्रान्ते । कीदृशे ?

१ Orig. दुःकृतं ।

२ Orig. दुःपरिपाकं ।

३ Orig. अज्ञानतमोर्ध्वसिकया । ४ Orig. तमिसौत्कारिकया ।

विमल तुषारस्य वा शुककणिका लस्यकणिका तदङ्गीतसे सर्व-
 क्रोशपहारिणि । तत्र निषण्णमपि तद्व्यक्तं पिपासाकुलम् उपगत-
 पिपासं त्वयार्त्तमित्यर्थः । अथवा हैमवत्यास्तव अभयाथाः सकल-
 सत्ताशेषभयविनाशिकायाः कूलकण्ठे अनुकूलभ्रूयैकदेशे निषण्ण-
 मपि रागादिदोषाक्रान्तम् । कूलमनुकूलसुच्यते एकदेशे समुदायो
 गम्यते इति न्यायात् अथा सत्यभामा इति । पुनः कौटुम्ब ?
 रत्नानां द्वीपे जलान्तर्मणिमयस्यसभृभागे या प्रतोली रथ्या तस्या
 विपुलमणिगुणैव गृहं वेद्य तद्गर्भं खितमपि दरिद्रम् अर्ध-
 हीनम् । अथवा बुद्धादिरत्नानां यत् स्रंसं च द्वीपो भवग्रमथो-
 रन्तर्वर्त्तितात्तत्र या प्रतोली मोक्षदारं तस्या विपुलमणिगुणा
 सहस्रसुखखानं तद्वैव गेहं तद्गर्भं तदन्तर्वर्त्तिनि स्थाने । एतज्ज्ञान-
 रत्नशून्यो महाकक्ष्मासम्भवाया अपि भाग्यापराधात् तवाहं विषय
 इति भावः ।

सदोषोद्भावनव्याजेन कथं मां परिभाषये इत्याशङ्क्याह
 मातापि स्तन्यहेतोर्विरवति बहुशः खेदमायाति पुत्रे
 क्रोधं धत्ते पितापि, प्रतिदिवसमसत्प्रार्थनासु प्रयुक्तः ।
 त्वं तु चैखोक्थवाञ्छाविपुलफलमद्वाकल्पदृष्ट्याग्रवल्ली
 सर्वेभ्योऽभ्यर्थितार्थान् विस्तृजसि न च ते विक्रिया जातु
 काचित् ॥ ५ ॥

१ Orig. अनुकूल ।

२ Orig. समुदाया ।

३ Orig. नंददि ।

४ A. विज्ञाना ।

॥५॥ मातापीत्यादि—

हे परमशान्तिरूपेण पिशोरपि अधिकतरा त्वम् । कथम् ?
 मातापि पुत्रे तनये स्नान्येतेतौर्दुग्धनिमित्तं वञ्छधा अतिरुदति
 आक्रन्दति इति खेदमायाति विषादसुपैति । जनकोऽपि असत्प्रार्थ-
 नासु असन्धः असन्धाविन्धः^१ धा वस्तुनो वाञ्छासासु प्रयुक्तः प्रति-
 दिवसं प्रतिप्रेरितः झग्न् क्रोधं धत्ते कोपमुदहति । त्वं तु भगवती
 पुत्रः, अतिखेदवती, सर्वभ्योऽपरिमितजनेभ्योऽभ्यर्चिता इती अर्धान्
 यथाभिलषितवस्त्रानि विसृजसि परित्यजसि । कथं विसृजसि
 इत्याशङ्क्य आह । वैशोक्यानां वैधातुकान्तर्वर्तिनां वस्त्रानां वाञ्छाया
 विपुलं महत्कलं यस्याः सा चासौ, महाकल्पवृक्षस्य उत्तमवाञ्छा-
 तरोरपवसौ च या सा तथा प्रधानमस्त्रीव त्वमित्यर्थः । अत-
 स्त्रैभववदान्याया महाकल्पवृक्षीकृतवृक्षायाः अत्यल्पमपि अन्वयात्
 विकारभावो न च नैव जातु कदाचिदपि । एतेन आर्त्तानां
 पदवाभिधानेऽपि भवती न परिच्छिद्यते इति भावः ।

किञ्च पूर्वकृतप्रतिज्ञामपि भगवत्याः स्मारयन्नाह
 यो यः क्षोभैश्च'वद्भिश्चलिततनुरहं तारणौ तस्य तस्ये-
 त्यात्मोपश्रं^२ प्रतिज्ञां कुरु मयि सफलं दुःखपातालमग्रे ।
 वर्धन्ते यावदन्ते परुषपरिभवाः प्राणिनां दुःखवेगाः
 सम्यक्संबुद्धयाने प्रसिद्धिधृतधियां^३ तावद्देवानुकम्पा^४ ॥६॥

१ Orig. असतो संभवनिरोधे वस्तुनोचं चास्तासु ।

२ A. क्षोभोत् ।

३ A. आत्मोपश्रां ।

४ A. इतिधियां ।

५ A. अनुकम्पा ।

॥६॥ यो च इत्यादि—

ये अत्यवस्थे लक्षा पूर्वमात्मोपज्ञं कृता या' प्रतिज्ञा अवश्य-
पाक्षगीया । आत्मनः स्वस्या उपज्ञम् अनुरूपं यथा स्यादिति
क्रियाया विशेषणम् । तां मयि अपि दुःखपातासमग्रे दुःखमेव
अतिगाधत्वात् पातासमिव तत्र मग्रे निःशेषेण तत्रं गते सप्तकां
संपूर्णां कुरु निष्यादथ । कां ताम् ? यो च इति वीक्ष्याम ।
ज्ञेयानां रागादीनाम् ओषो निवहः स एव अतिदासकत्वाद्
वह्निर्ज्ज्जताग्रनः तेन प्रज्वलिता प्रदीप्ता तनुः कायो चक्ष तस्मात्
तारिणी निवारिकेत्येव । अर्धान्तरन्यासव्याजेन भगवतीमेव उत्क-
र्षव्याह वहुंक्ते इति । प्राणिनामेते पुरोवर्तिनो दुःखवेगानां
प्रवाहाः । किष्कृताः ? परवपरिभवाः परवोऽतिनिष्ठुरः परिभवस्तिर-
स्कारो चेत्तु ते तथा । वहुंक्ते वृद्धिसुपयान्ति यावन्तावदेतत्-
पर्यन्तमेव अनुकम्पा महाकक्षणा । केवां सम्बन्धन्मुद्रुचाने सुगत-
महावर्त्मनि^१ प्रविधिर्बोधिचित्तम् उत्पाद्य निखिलविजंगदुद्धरसाद्य
उद्योगः प्रज्ञानचित्तं तत्र धृता निहिता बुद्धिः प्रज्ञा वैशेष्याम् ।
एतेन एतदुक्तं यावद्द्यावद् भवदुःखदृष्टिस्तावद्भवदिधानां परार्थ-
परायत्वानां महाकक्षणापि वहुंक्ते । अतो^२ न मासुपेक्षितु-
मर्हतीति भावः ।

देव्याः स्वदुःखमावेद्यापि कदाचिदुद्वेगं मामावेदितवस्तुं च
चावेद्य उपेक्षते इत्याद्योष्य पुनः कुत्कारव्याह

१ Orig. कृतया ।

२ Orig. वाज ।

३ Orig. महाकक्षणि

४ Orig. ततो ।

इत्युच्चैरुर्द्धवाहौ नदति नुतिपदव्याजमाक्रन्दनादं
नार्हत्यन्वोऽप्युपेक्षां^१ अननि अनयितुं किम्पुनर्याहृशी
त्वम् ।

त्वत्तः पश्यन् परेषामभिमतविभवप्रार्थनां प्राप्तुकामो
दृष्टोऽसञ्चोन भूयस्तरमरतिभुवा सन्ततान्तर्ज्वरेण ॥ ७ ॥

॥७॥ इत्युच्चैरुर्द्धवाहाविति—

हे जननि अन्वोऽपि अद्याहुः प्रार्थते, अपि इत्यनेन प्रागुक्ता-
भिलाषप्रकारेण उच्चैरधिकतरम् ऊर्द्धवाहौ नदति ऊर्द्धम् उपरि
वाङ्गं भुजौ यत्नं तस्मिन् उच्चिप्रभुजे विद्वति जने आक्रन्दनादं
यथा भवति इति क्रियाविशेषणम् । आ उच्चैः क्रन्देन भयविङ्गल-
प्रस्तापेन नादोऽत्युच्चनिर्घञ्च नदने तमेव पुण्याति । नुतिपदव्याजं
नुतेः पदं शब्दः^२ वाक्त्वं वा तस्मिन् । उपेक्षाम् अवज्ञाम् अवहेलां
अनयितुम् उत्पादयितुं नार्हति नोचितकारी भवति । किं पुनः इत्या-
हृष्याभिर्धानमतिशयेनेत्यर्थः । दृष्टदिग्लोकधात्वस्त्रितेनिस्त्रि-
जनातिदुःखदुःखानलपरिचाणकारणाध्वेषपरायणा तस्मिन्वाराय
कदवागुणरमणीयान्तःकरणात्मौदृशी माता । किञ्च त्वत्तः पश्यन्
परेषां त्वत्तो भवत्याः सकाशात् परेषां त्वङ्गिपरिचयानाम् अन्वेषा-
मभिमतविभवप्रार्थनां प्राप्तुकामः पश्यन् अवलोकयन् भूयस्तरम्
अतिशयेन अहं दृष्टे प्रवृत्तितो भवामि । अभिमता अभिषिचिता
ये विभवा लौकिकलोकान्तराः त्रिषसोषां प्रार्थनां याज्यां^३ताम् ।

१ नार्हत्यं न्योपेक्षा ।

२ Orig. omit. ।

३ Orig. वाचा ।

यथा प्राप्तः सिद्धः काम इच्छा यस्य । केन ? समतात्मज्वरेण समतं
निरन्तरं बोधनर्मनसि ज्वरो दुःखतापक्षेण । अरतिशुभा अरतेर-
सुखाद् भवति उत्पद्यते यस्मिन् असङ्गेन अतिदुःखेन । सकलजन-
मनोऽभिलाषसम्पादिका व्याकन्दत्यपि मयि न तुल्यतीति धिग्
देवमित्यभिप्रायः ।

अधार्मिकं नाम आकलयसि इत्याशङ्क्य चाह

पापौ यद्यस्मि कस्मात् त्वयि मम महती वर्द्धते भक्तिरेषा
श्रुत्या स्मृत्या च नाम्नाप्यपहरसि इठात् पापमेका
त्वमेव ।

त्यक्तव्यापारभारा तदसि मयि कथं कथ्यतां तथ्यकथ्ये
पथ्यं स्नाने मरिष्यत्यपि विपुलरूपः किं भिषग् रोह-
धीति ॥ ८ ॥

॥ ८ ॥ पापौत्यादि-

पापौ यद्यस्मि भवामि, कस्मात् किमर्थं त्वयि अनिर्वचनीय-
माहात्म्यायां मम पापकारिणो भक्तिः अद्वैता पुरःपरिवर्तिनी
सुत्यादिरूपा महती अतिरेका यतौ वर्द्धते वृद्धिसुपैति । नहि
उपचितसुश्रमसूक्ष्म त्वत्परिःश्रमिप्रसादोऽतोऽनुमीयते नाहमपुण्य-
वान् । अपरस्य त्वमेव परम् एका अद्वितीया कसुषेत्समदृष्टना-
त्मिका पापमपहरसि स्तोत्रयसि इठात् क्वात् । कथा ? श्रुत्या

१ Orig. अधार्मिकं ।

२ A. श्रुत्या ।

३ Orig. ज्ञाता ।

४ Orig. अपरस्य ।

अनुपदमाकर्त्तव्येन, कृत्या पुनःपुनर्मन्त्रि भावनयापि नाद्यापि तारेति
 संज्ञाचोषणेनापि । सकलजनानाम्, अखिलतीव्रकसुषुप्तौशाग्रनिखल-
 मयमपि नातिमन्दपुष्प इत्यर्थः । मयि त्यक्तव्यापारभारा, तद्वि
 मयि कथं त्यक्त उन्मिन्नतो व्यापारस्य भवदुःखोद्भरणस्य च भारो
 गुह्यं यथा सा, तथा लक्षरणप्ररणेऽपि मयि कस्माद्धेतोरपि तद्वि
 तत् कथ्यतां तच्छक्ये सत्यवादिनि, तच्छब्दोऽव्ययसाम्प्रदायं तस्मा-
 दभिधीयतामिति, तच्छक्यवितथं कथ्यं वचनं यस्याः सा । उक्त-
 मपि अर्थम् अर्थात्तरन्यायेन द्योतयन्नाह । पथं ज्ञाने मरिख-
 त्यपि श्रियमाणेऽपि रोगिणि पथ्यमौषधं विपुलरूपो महादथा-
 र्द्रमना भिषक् वैद्यः किं रोदधीति किं निवारयति नैवेत्यर्थः ।
 एतेनैतदुक्तं रागादिरोगशकुले बुद्धिक्लिप्तत्वाद्दम्भतल्लक्षणं पथं
 दातुमर्हतीति भावः ॥

अस्मत्कृततथा भगवतीपदं कमकाराधनावकाशं प्रकाशयन्
 प्रागुक्तं कार्यस्याभिधानावैषम्यं च विज्ञापयन्नाह

मायामात्सर्यमानप्रभृतिभिरधमैस्तुल्यकालं क्रमाच्च
 स्वैर्दोषैर्वाद्यामानो मठकरभ^१ इवानिकसाधारणांशः^२ ।
 युष्मत्प्रादाकपूजां क्षणमपि न क्षमे यत्तदर्थं विशेषाद्
 यथा कार्यस्यदीनाक्षरपदरचना स्यान्ममावन्धकामा ॥६॥

१ Orig. अभिधायताम् । २ Orig. बुद्धिक्लिप्तत्वात् ।

३ Orig. "कमकाराधनाशुवकस्यं ।

४ B. कर ।

५ B. साधारणांशः ।

॥८॥ माषेत्यादि—

युक्तपादात्पूर्वां तव चरणचरोजसपर्यां चपमपि न क्षभे मना-
 नपि न साधयामि । कुतः ? खैर्देवैस्तुल्यकाशं क्रमाच्च वाङ्मनः,
 खैरात्मौषैर्देवैरपराधैः समकाशं यथा येन युज्यमानः । कीदृशो-
 ऽयम् ? अनेकसाधारण्यः अनेकेषां बहूनां साधारणस्तुल्यः अंशः
 भागः यस्य सः । तथा क इव ? मठकरभ इव विहारोऽव इव ।
 किं स्वरूपैः ? माया अविद्या, मत्सकाशात् धरतु इति मत्सरस्तस्य
 भावो मात्सर्क्यं, माया तु कामनालक्षणा तस्याः, मानखिलसमुत्पत्तिः
 च च सप्तविधः । त एव प्रभृतयः प्रकारा येषां तैः । अधमैर्वैरागैः
 प्रज्ञादृष्टिमात्रमावर्त्तयन् । यत्तदर्थं यद् यस्मादित्यर्थः । अहं^१ पर-
 प्रेक्षोऽतो विशेषादेवा कार्पण्यदौनाचरपदरचना एषा 'स्त्रदुःखावि-
 च्छरणरूपा । कृपणस्य वराकस्य अतिदुर्गतस्य भावः कार्पण्यं तस्मा-
 द्दौनमतिक्रान्तरं पदस्य अचरं येषु तेषां पदानां प्रज्ञानां रचना
 यचना । ममावन्ध्यकामा स्त्रान्दर्थविशेषात् पुनःपुनर्विज्ञापया
 मीति वाक्यशेषः । अवन्ध्योऽनिच्छसः^२ कामोऽभिप्रायो यत्र सा
 तथा । विशेषादतिशयेन फलवती यथा स्त्रादिति वा धोष्या ।
 मायामात्सर्क्यमानक्रेष्ठादिस्त्रं^३ निर्जित्य तत्पदारविन्दाराधनैकपरो
 यथा स्त्रां तद्विधेयैत्याशयः ।

दुःखमावेश इदानीं प्रभावातिशयदारेण भगवतीं स्तुवन् आदौ
 अष्टमहाभयापचरणशक्तिम् अष्टशोकेनाच

१ Orig. महं ?

२ Orig. स्त्रदुःखाविच्छरणरूपा ।

३ Orig. अदिःपणः ।

४ Orig. क्रेष्ठादिस्त्रं ।

कल्पान्तोद्भ्रान्त'वातध्रमितजलचललोलकलोलहेला-
संक्षोभोत्'क्षिप्तवेलातटविकटचटत्'स्फोटमोट्टाट्टहासा-
त् ।

मज्जङ्घि'भिन्ननौकैः सकरुणरुदिताक्रन्दनिस्पन्दमन्दैः^१
खञ्जन्दं देवि सद्यस्त्वदभिनुतिपरैस्तौरमुत्तीर्यते ऽब्धेः^२ ॥

१० ॥

॥ १० ॥ कल्पान्तेत्यादि—

हे देवि त्वदभिनुतिपरैरुत्तीर्यते अभ्येस्तीरं मद्याममुद्रात् पार-
मामाद्यते । मद्यन्तत्क्षणादेव । खञ्जन्दमपराधीनं यथा स्यात्
तवाभितः सर्वतो नुतिरेव परा प्रधाना येषां तैः । भिक्षा विदीर्णा
नौका तरिर्षेषां तैः । मज्जङ्घिस्तलं प्रविशङ्घिः । कीदृशैः ? सकरु-
णेन हृदयद्राविण्य अतिदौनेन यद् रुदितं तेन य आकन्दिनाद
स्तुमुलधमिस्तेन ये निस्पन्दास्येष्टाशून्या इव मन्दा मृता वयं सर्वे
इत्यनुत्साहा ये तैः । किम्भूतात् ? कल्पान्तः प्रलयः तत्र उद्भ्रान्तः
समुत्थित इव यो वातः समीरणस्तेन भ्रमितानि आवर्त्ती-
कृतानि यानि जलानि तेषां ये चलन्तः समुद्रञ्जन्तो लोलाः
कम्पमानाः^३ कम्पोलास्तरङ्गास्तेषां हेलया विलासेन यः मञ्जोभो
विह्वलता तस्माद् अन्विष्ट उल्लङ्घितो वेलातटो मर्यादाभूमिस्तत्र

१ कल्पान्तोद्भ्रान्त ।

= A. संक्षोभोक्षिप्त ।

२ A. चटास्फोटमुक्ताट्टहासात् ।

३ A. मज्जत्भि ।

४ A. रुदितैः क्रन्दनिय्यमन्दैः ।^० ५ A. ते ऽब्धे ।

० Orig. adds. उत्तमा धनानीभूता ।

यो विकटचटत्स्कोटो भौमनादः स एव मोहः प्रौढोऽहृष्टासो
विह्वतोच्चैःशब्देन प्रहसनमिव यस्य तस्मात् । चटदित्यनुकरणध्वनिः ।

जलमभिधाय अग्निमाह

धूमधान्ताम्रगर्भोद्भवगमनगृहोत्सङ्गलिङ्गत्^१स्पुलिङ्ग-
स्फूर्जञ्जाला^२करालज्वलनजवविशद्वेश्म^३विश्रान्तशय्याः ।
त्वय्याबद्धप्रणामाञ्जलिपुटमुकुटा गङ्गदोज्ञीतयाच्चाः^४
प्रोद्यद्विद्युद्विलासोञ्ज्वलजलदजवैरात्रियन्ते^५ क्षयेन ॥ ११ ॥

॥ ११ ॥ धूमेत्यादि—

हे परपरिचाणपरायणे त्वयि आवद्धप्रणामाञ्जलिपुटमुकुटा
आत्रियन्ते क्षयेन सञ्ज्वलन्ते त्वरया परिचायन्ते इति यावत् । कैः ?
प्रोद्यतीनां प्रकर्षण उद्भवन्तीनां विद्युतां यो विलासः क्रीडा तेन
उञ्ज्वलाः^६ अवभासयन्तो ये मेघा जलमुचः तेषां अवैरतिवेगैः ।
त्वयि मातः यो बद्धः प्रणामाञ्जलिपुटमेव मुकुटः किरौटो यैस्ते ।
गङ्गदेन अव्यक्ताक्षरेण उद्गीता अभिहितयाच्चा^७ मां निस्तारयेति
प्रार्थना यैस्ते । पुनः किम्भूताः ? धूमानां भ्रान्तं भ्रमणं यत्तदेव
अभाषि जलदासोषां गर्भः सन्धिः सङ्घट्टनं तस्माद्बद्धवः प्रादुर्भावो
यस्य तदेव गगनं नभस्तदेव गृहं^८ तस्योत्पङ्गे क्रीडे लिङ्गन्त^९स्तर-

१ A. रङ्ग । २ A. स्फूर्जञ्जाला । ३ A. विशदश्रम ।

४ Orig. यांचाः ।

५ Orig. दृषन्ते ।

६ Orig. उञ्जलाः । ७ Orig. यांचा । ८ Orig. प्रादुर्भावो

गगनं नभस्तस्य यस्य गृहस्य । ९ Orig. रिंगतः ।

ङ्गान्तो ये स्फुलिङ्गाः अग्नेः कणास्तैः^१ स्फुरन्त्य इतस्ततो लहलहा-
 धन्यो या ज्वालाः शिखास्ताभिः करास्तोऽतिभीषणो यो ज्वलनो-
 ऽनलस्तेन जवेन विगन्तः अभ्यन्तरं^२ परिभ्रमन्तः वेष्मनि^३ ग्रथ्याद्यां
 विश्रान्ताः सुखापीना ये ते तथा । इहतु क्लान्तस्य पूर्वनिपातः
 गतयामो भृत्यो यथा ।

करिणं निगदितुमाह

दानाम्भःपूर्यमाणो^४ भयकटककालम्बिलोलम्ब^५माला
 ह्ङ्कारा^६ ह्यमानप्रतिगजजनितद्वेषवह्ने^७र्दिपस्य ।
 दन्तान्तोत्तुङ्गदोलातलतुलित^८तनुस्वामनुस्मृत्य मृत्युं
 प्रत्याचष्टे प्रहृष्टः पृथुशिखर^९शिरःकोटिकोटोपविष्टः^{१०}

॥ १२ ॥

॥ १२ ॥ दानाम्भ इत्यादि—

हे दुर्गाचारिणि त्वाम् अनुस्मृत्य मृत्युं प्रत्याचष्टे भवतीं इदि
 विभाव्य मरणं प्रतिचिपति । दन्तान्तो दशनायं स एव उत्तुङ्गम्
 उच्चतं^{११} दोलातलं प्रेङ्खस्वरूपं हिन्दोलेति प्रसिद्धं तत्र तुलितं^{१२}
 तुल्यता तनुः शरीरं यस्य स तथा । कौटुम्भः ? पृथुशिखरो^{१३}

१ Orig. omits: ।

२ Orig. omits ' ।

३ Orig. यत्र वेष्मनि तत्र ।

४ A, B. पूर्यमाणो ।

५ A. रोलम्ब ।

६ A. टुङ्कार ।

७ A. द्वेषवह्ने दिपस्य

८ A. तुलित ।

९ B. शिषर ।

१० A. कोटोपविष्ट ।

११ Orig. omits ' ।

१२ Orig. तुल्यमालीकता ।

१३ Orig. शिषरो ।

विपुलाचलमस्तक इव शिरोऽर्थात् तस्यैव दन्तिनः कुम्भस्थलं तस्य
कोटिरपं सैव कोट्टाङ्गस्थानमिव तत्र उपविष्टो निषसो यः स तथा ।
प्रहृष्टोऽत्यानन्दितः सन् । कस्य ? द्विपस्य करिणः । किम्भतस्य ?
दानाशो मदजलं तेन पूर्यमाणः समूयमाणः उभयकटः भव्येतर-
गण्डस्थलं स एव कटका गिरेरधोभूरिव अतिविक्षीर्णत्वात् तत्र
आलम्बिनां लोलम्बानां भ्रमराणां या माला पङ्क्तिस्तस्या हृङ्कारो
मञ्जुगुञ्जधनिस्तेन आह्वयमानाः समुस्कीक्रियमाणा ये प्रतिगजा
विपचदन्तिनः तैर्जनित उत्पादितो देव एव वृद्धः अनलो यस्य
तस्य ॥

चौरानभिधातुमाह

प्रौढप्रासप्रहारप्रहतनरशिरःशूलवल्गुत्सवायां^१
शून्याटव्यां कराग्र^२ग्रहविलसदसिस्फोटकस्फोत^३दर्पान् ।
दस्त्रं दास्ये नियुक्ते^४ समृक्कटिकटिलधूकटाक्षेक्षिताक्षां
श्चिन्तालेखन्यखिन्नस्फुटलिखितपदं नाम धाम श्रियान्ते
॥ १३ ॥

॥ १३ ॥ प्रौढेत्यादि—

हे अभयप्रदे ते तव नाम तारे प्रतारेत्यभिधानम् । दस्त्रं
दास्ये नियुक्ते चौरान् भृत्यत्वे नियोजयति । कौटुम्भम् ? श्रियां
धाम निखिल^५सम्पदामालयः । पुनः कौटुम्भम् ? चिन्ता महत्त्वः

१ A. शूलवल्गुत्सवायां । २ B. omits one ग्रं । ३ B. स्फोट ।

४ A. नियुक्ते । ५ Orig. निखिल ।

मेव लेखनौ चानेख्यकाष्ठौ तथा श्लिष्टेन चमायासेन स्पृष्टम्
 अतिव्यक्तं लिखितं दिव्यसं पदं यत्र तत् तथा । किं विशिष्टम् ?
 भृङ्गुटिः परभौषणो य उच्चैर्ललाटसङ्कोचस्तथा सह वर्त्तते कुटिले
 भङ्गुरे ये भ्रुवौ ताभ्यां कटाक्षेण ईक्षितं तिर्यग्भक्षितेन आलो-
 कितं ययोस्ते तथा तादृशे अक्षे चक्षुषी येषां तान् । कीदृशान् ?
 करायणश्रेण सुष्टिनिष्पौडनेन विलसन्तः सकल्पजलजलायमाना ये
 अतिस्फोटकाः खड्गायधारास्रैः स्कीतोऽतिप्रौढो दपोऽहङ्कारो येषां
 तान् । कथाम् ? शून्याटव्याम् शून्या निर्जना या अटवी कान्तारं
 तस्याम् । किम्भूतायाम् ? प्रौढो यः प्रागप्रहारोऽतिनिष्ठुरबुद्ध्या-
 घातसेन प्रहता ये नराक्षेपां शिरःसु कपालेषु याः शूलवक्रयः
 शूलयष्टयः ताभिः तासां वा उल्लसो मङ्गलं हर्षां वा यस्या यत्र
 वा तस्याम् ।

सिंहं कथयितुमाह

वज्रक्रूरप्रहारप्रखरनख'मुखोत्खातमत्तेभकुम्भ-
 श्योतत्सान्द्रासधौतस्फुटविकटसटासङ्कटस्कन्धसन्धिः' ।
 ब्रुध्यन्ना'पित्सुरारादुपरिमृगरिपुस्तोक्षणदंघ्रोत्कटास्य-
 स्त्रस्यन्नादृत्त्य याति त्वदुचितरचितस्तोत्रदिग्धार्थ-

वाचः' ॥ १४ ॥

१ A. गच्छ ।

२ A. सधिः ।

३ A. कुम्भेना ।

४ A. द्योचदृग्धार्थवाचः ।

॥ १४ ॥ वञ्जेत्यादि—

ये सकलजनवत्सले मृगरिपुत्रस्यञ्जाहृत्य याति । मृगाः करिणः
पद्मवो वा तेषां रिपुः सिंहस्यस्यन् भयमावहन् आहृत्य व्यापाराद्
दूरं पलायते । कुतः ? त्वय्येव उचितम् अनुरूपं रचितं निष्पादितं
यत् स्रोत्रं तेन दिग्धो विलिप्तोऽर्थो यस्याः एवंविधाया वाचो
वचनादर्थात् पुरुषस्येति । कीदृशः ? तीक्ष्णदंष्ट्रां उत्कटं भीषणम्
आस्यं मुखं यस्य सः । तथा उपयुक्ते कृथम् रोषं कुर्वन्, आपित्तुः
आपित्तुमिच्छुः । किम्भूतः ? वञ्जवत् क्रूरप्रहाराणि प्रखराणि
तीक्ष्णानि नखानां मुखानि अग्रभागास्तेदत्खाताः उत्कीर्णा मत्ता-
नाम् इभानां कुम्भिनां ये कुम्भाः शिरोदेशास्तेषु स्रोतस्नि स्वानि
साम्द्राणि घनानि यानि अस्त्राणि हृधिराणि तैर्धीताः प्रखालिताः
स्फुटविकटा अत्यन्तभीषणा याः सटाः केशरास्ताभिः मद्भटः स्तम्भस्य
धमनेः सन्धिरन्तरालं यस्य स तथा ।

फणिनं वक्रमाह

धूमावर्तान्धकाराक्षतिविलतफणिसफारफुत्कारपूर-
व्यापारव्याप्तवक्रस्फुरदुहरमनारङ्गुकीनाशपाशैः ।

पापात् सम्भूय भूयस्तव गुणगणनातत्परस्त्वत्परात्मा

धत्ते मत्तालिमालावलयकुवलयसग्विभूषां विभूतिम् ॥

१५ ॥

॥ १५ ॥ धूमेत्यादि—

ये विपद्गतजनोद्दीप्तुषुषपरे तत्परात्मा भूयः पुनर्विभूतिं मन्थं

धत्ते विभर्त्तीति सम्बन्धः । तमेव परं केवलम् आत्मा यस्य स
 तथा । कीदृशः ? तत्र गुणानामणिमलधिमादीनां गणना संख्या
 तत्र तत्परस्तन्निष्ठः । कीदृशीम् ? मत्तास्त्रीनां हर्षाङ्गेद्विरेफाणां^१ या
 माला तस्या बलयो वेष्टनं यस्याः कुवलयस्रजः नीलोत्पलमाळायाः
 सैव विभूषा अलङ्कारो यस्यास्ताम्^२ । भगवतीप्रभावात् स एव
 उरगस्तथाविधो जात इति भावः । पापाद् अधर्मात् समूय
 आसाद्य । कैः ? धूमानामावर्त्तः परिमण्डलं यचान्बकारे तच्चाकृति-
 राकारो यस्य तस्य विकृतस्य भयानकस्य फणिनः सर्पस्य स्फारोऽति-
 महान् फुत्कारपूरस्फूक्तिसमूहस्तस्य यो व्यापारः क्रिया तेन व्याप्तं
 यदङ्गं आस्यं तत्र स्फुरन्मयौ खेलिहायमाने गुर्वीं गुह्यतरे ये रसने
 जिह्वे त एव रज्जवो वरचास्तन्मया एव कीनाग्रस्य कृतान्तस्य
 पाशा इव पाशास्तैः ।

बन्धनमभिधातुमाह

भर्त्तृधूमैदभौतोद्भट^३ कटकभटारुष्टदुःस्त्रिष्टकेश-
 श्चच्चद्वा^४ चाटचेटोत्करटितकटु^५ग्रन्थिपाशोपगूढः ।

क्षुत्तृट्क्षामोष्ठकण्ठस्यजति स सपदि व्यापदं तां दुरन्तां
 यो यायादार्य्यताराचरणशरणातां स्निग्धबन्धुञ्जितोऽपि ॥

१६ ॥

१ Orig. द्विरेफाणां ।

२ Orig. adds एवंविधा स्रजेव विभूषा तस्य विभूषा प्रोभा तामिति
 समस्तं वा फट्म् ।

३ A. भौतोत्भट ।

४ A. चच्चद् ।

५ A. पटु ।

॥ १६ ॥ भर्त्तृभू इत्यादि—

ये अशेषबन्धविध्वंसिनि, यः पुमान् यायात् गच्छेत् आर्य-
तारायाः चरणमेव शरणं चाणं तस्य भावस्तस्मात्तामः । स्निग्ध-
बन्धुज्जितोऽपि स्निग्धाः प्रेमाद्रीकृतमनसो ये बन्धवो मित्राणि तैः
उज्जितोऽपि मन्थक एव सन् । ताम् अनुभृतां थापदं विपत्तिं
दुरन्तां दुःसहोऽन्तोऽवसानं यस्यास्तां सद्यस्तत्क्षणदिव त्यजति प्रति-
क्षिपति दूरौकरोतीत्यर्थः । कौदृशः ? भर्त्तुः प्रभोः भूभेदो भृक्षुटिः^१
भुवो भङ्गुरता तस्माद् भीतास्त्रस्ता उद्गटाः प्रसिद्धाः कटके ये
भटाः राजधान्यां प्रेम्बवीरास्त्रैराकृष्टाः उच्चैर्निष्पीद्या^२ दुःक्षिष्टा^३
इतस्ततोक्तताः केशा यस्य स तथा । किम्भूतः ? अस्मन्तः इतस्ततः
परिभ्रमन्तो वाचाटाः वावदूका बज्रवल्गिनो ये चेटा दासास्तेषां
यदुत्कटं रटितम् असह्यं प्रक्षपितं तेन कटुयन्त्रिसौत्रबन्धो येषु
पात्रेषु तैरुपगूढः सुबद्धः स तथा । सुद्^४बुभुक्षा षट् पिपासा ताभ्यां
शामः शुष्क श्रोत्राभ्यां सह कण्ठो यस्य स तथा ।

रघोऽभिधातुमाह

मायानिर्माणकर्मक्रमकृतविकृतानेकनेपथ्यमित्था-
रूपारम्भानुरूपप्रहरणकिरणाडम्बरोद्दामराणि^५ ।

१ Orig. omits: ।

२ Orig. निःपीद्या ।

३ Orig. adds नीता before it. ४ Orig. क्षत् ।

५ A. डामरो डामराणि ।

त्वत्तन्वोद्धार्यमन्त्रस्मृतिहृतदुरितस्यावहन्यप्रधृष्यां
 प्रेतप्रोतान्त्रतन्वोनिचयविरचितस्रञ्जि रक्षांसि रक्षाम्^१ ॥
 १७ ॥

॥ १७ ॥ मायेत्यादि—

हे महाप्रभावे रक्षांसि राक्षसाः अप्रधृष्यां अचुभिरनभिगम्यां
 रक्षाम् आवहन्ति विदधति । कस्य ? तव तारार्क्षवादीनि तन्त्राणि
 तेषु उद्धार्या उत्तोलनीया ये मन्त्रास्तेषां कृत्या स्मरणेन हतानि
 दुरितानि पापानि यस्य तस्य । कौटुम्बानि ? प्रेतानां श्रवानां प्रोत
 उन्खातः अन्त्रतन्वोनिचयः अन्त्रगुणनिवहस्तेन विरचिता निर्दिष्टा
 स्रग् माला येद्वानि । मायया ह्यगना निर्दिष्टानामनुपमवीरवीभ-
 त्सादिरूपादीनां कर्षकमः करणस्य परिपाटित्सेन कृतं निष्पादितं
 विहृतम् अतिरौद्रम् अनेकरङ्गविषयं नेपथ्यं प्रसाधनं तदेव निष्पा-
 रूपं तेषु अलीकाकारेषु य आरम्भो दर्पस्तथानुरूपाणि उचि-
 तानि यानि प्रहरणानि शस्त्राणि तेषां किरणाङ्गस्वरेण प्रभावाति-
 शयेन उद्ग्रामराणि अतिभीषणानि यानि तानि तथा ।

अष्टमहाभयापहारानन्तरं मंगलमविजयसामर्थ्यं वप्तुमाद्य

गर्जञ्जीमूतमूर्ति-चिमदमदनदीबद्धधारान्धकारे
 विद्युद्योतायमानप्रहरणकिरणे निष्यतद्वा^२णवर्षं ।

१ A. अंजि रक्षांसि रक्षां ।

२ A. गर्जत् ।

३ B. नितपतत् ।

रुद्धः संग्रामकाले प्रबलंभुजबलैर्विद्विषद्भिर्द्विषद्भिः'-
त्वद्दत्तोत्साहपुष्टिः प्रसभमरिमहीमेकवीरः पिनष्टिः ॥
१८ ॥

॥ १८ ॥ १गर्जदित्यादि-

हे संग्रामोत्तारिणि त्वद्दत्तोत्साहपुष्टिः सन् एकवीरः पिनष्टि ।
एकोऽसहायः यो वीरः सः । त्वया दत्तार्पिता उत्साहस्य^१ वीर्यस्य
पुष्टिः बोधणं वृद्धिर्यस्य स तथा । प्रसभं वृथाद् अरिमहो रिपो-
र्भूमिं संवूर्णयति । कौदृशः ? रुद्धः मर्त्यतो वंछितः । कैः ? द्विषद्भिः
शत्रुभिः विद्विषद्भिः विद्वेषमावहद्भिः । किन्भूतेः ? प्रबलानि अत्यु-
द्विक्तानि भुजानां बलानि शक्तयो येषां तैः । क ? संग्रामकाले ।
संग्राममेव प्रावृषा निरूपयति । गर्जन्तो मदनो ये जीमूता
मेघास्तेषामिव मूर्त्तयः^२ आकारा येषां चिमदानां चिगण्डगजित-
द्विपानां तेषां या मदनयो दाननिर्घ्नरिष्यन्तासु बद्धाः संलग्ना या
धारास्ताभिः अन्धकारो दुरालोको यत्र तस्मिन् । किन्भूते ? विद्युदिव
द्योतायमावः प्रकाशयन् प्रहरणानाम् अस्त्राणां किरणो यत्र तस्मिन्
निव्यतन्तो वासानां वर्षा वृष्टयो यत्र तत्र । एतेन एतदुक्तं संग्रामा-
ङ्गनसङ्गता अपि लक्षणादान् निस्तरन्तीति भावः ।

महाव्याधिघातनशक्तिमाह

१ A. दिवत्भि

२ B. पिनन्ति ।

३ Orig. omits गर्जदित्यादि ;

४ Orig. adds उत्समन-वर्णस्य after उत्साहस्य ।

५ Orig. मूर्त्तयो ।

पापाचारानुबन्धोद्धतगदविगलत्पूतिपूयास्रविस्र-
 त्वङ्गांसा'सक्तनाडौ मुखकुहरचलज्जन्तु'जग्धक्षताङ्गाः ।
 युष्मत्पादोपसेवागदवरगुटिकाभ्यासभक्तिप्रसक्ता
 जायन्ते जातरूपप्रतिनिधिवपुषः पुण्डरीका'यताक्षाः ॥

१६ ॥

॥ १६ ॥ पापेत्यादि --

हे वाङ्माभ्यन्तरव्याधिव्यथितदृग्दानां महौषधे युष्मत्पादोपसेवा
 तत्र पदकमलस्यपर्याप्तिः सैव अगदवरगुटिका न विद्यते गदो रोगो
 यतो वरगुटिकायाः सा तथा सर्वरोगापहरि रसायनमित्यर्थः ।
 तत्र योऽभ्यासो नैरन्तर्येण सेवनं तत्र भक्त्वा अद्भुत्या एवमेतस्मान्य-
 चेत्यात्मना प्रसक्ताः संलग्ना ये ते तथा जायन्ते नवीनतनवः प्रादु-
 र्भवन्ति । कौटुम्भः ? जातरूपम् अक्षयकाञ्चनं तत्प्रतिनिधि तत्सदृशं
 वपुर्येषां ते । पुण्डरीकम् अक्षोजं तद्ददायतमच्च चतुर्थेषां ते । पूर्व्वं
 कौटुम्भाः ? पापानामाचरणम् आचारस्तत्र योऽनुबन्धः अनुगमः
 नैरन्तर्येण सक्तिः तेन उद्धृताः प्रकृतिता ये गदा महाव्याधयस्तेभ्यो
 विगलद् निष्यतद् यत् पूतिपूयास्रं दुर्गन्धपक्ष्मोषिताक्रुद्धिर्नान्तेन
 विस्राणि अस्रगन्धौनि धानि त्वङ्गांमानि तेषु आसक्ता निबद्धा या
 नाद्यः शिरा नाङ्गीप्रणामि वा तासां मुखकुहरेषु वदनविवरेषु चलन्तः
 स्यन्दन्तो जन्मवस्तदुद्भवाः क्रिमयस्त्रैजग्धानि खादितानि क्षतानि च

१ A. मानसा ।

२ A. गलज्जन्तु ।

३ A. पुण्डरीका ।

निष्कृतानि^१ अङ्गानि येषां ते तथा । एवंविधमहाव्याधिपला
अपि तत्पादाराधनमहौषधाद् दिव्यकान्तयो भवन्तीत्यद्भुतम्^२ ।

सर्वशास्त्रकलाभिज्ञाज्ञानप्रवाहमाह

विश्रान्तं श्रोत्र^३पात्रे गुरुभि^४रूपहृतं यस्त्र नाम्नायभैक्ष्यं
विदद्गोष्ठीषु^५ यश्च^६ श्रुतधनविरहान्मूकता^७मभ्युपैति^८ ।
सर्वालङ्कारभूषाविभवसमुदितं प्राप्य वागीश्वरत्वं
सोऽपि त्वद्भक्ति^९शक्त्या हरति नृपसभे वार्दिमंहास-
नानि ॥ २० ॥

॥ २० ॥ विश्रान्तत्यादि—

हे अप्रतिहतप्रभावविभवे त्वद्भक्तिशक्त्या सोऽपि स एव पुरुषो
वार्दिनां विपन्नानामन्यतोर्यानाम् सिंहासनानि हरति आच्छिद्य
गृह्णाति । त्वयि एव या भक्तिरभिपसादस्तस्याः शक्त्या सामर्थ्येन
उक्तनृपसभे राजसदमि नृपाणां सभा नृपसभमिति राजादित्वाद्
अदन्तता । किं हत्वा ? वागीश्वरत्वं प्राप्य वाचामैश्वर्यमाप्नाह ।
कीदृशम् ? सर्वे एव अलङ्कारा अशेषा रूपकोपमादयस्तेषां विभ-
वेन शोभासम्पदा समुदितं सम्यगुच्छ्रितं यत् तथा । अथवा
सर्वालङ्कारभूषया विभवेन च उत्तमलक्ष्या समुज्ज्वलम् । पूर्वं

१ Orig. निःकृतानि । ० Orig. त्याद्भुतम् ।

३ B. श्रोत्र । ४ A. गुरुभिरुपहृतं । ५ A. विश्रान्तगोष्ठेषु ।

६ B. यस्य । ७ A. विरहान् मूकता । ८ A. भुपत ।

९ A. त्वत्भक्ति ।

यस्यान्नाद्यभैक्ष्यं ओचपात्रे न विभ्रान्तम् । आन्नाद्यो गुरुपारम्यर्थेण
 उपदेशः । स एव भिचार्लत्वाद् भैक्ष्यम्^१ । गुरुभिरुपाध्यायप्रभृ-
 तिभिः उपहृतं उपठौकितम् । यश्च य एव मूकताम् अवच-
 नौयताम् अभ्युपेतो गतः, अभ्युपेतौति वा पाठः । कुतः ? श्रुतमेव
 धनं निधिरिव रक्षणीयत्वात् तेन विरहो त्रिच्छेदस्तथात् । क ?
 विदुषां पण्डितानां गोष्ठीषु सभासु । एतदुक्तं भवति अत्यन्तमूर्खा^२
 अपि त्वदाज्ञोक्तनाद् महाविदांसो भवन्तीति मतिः ।

अत्यन्तदुःखितजनसम्पत्तिदानशक्तिमाह

भूशय्या^३धूलिधूम्रः स्फुटितकटितटीकर्पटोद्घाटिताङ्गो^४
 यूकायुंषि प्रपिंपन्^५ परपुरपुरतः कर्परे तर्पणार्थी ।
 त्वामाराध्याध्यवस्यन्^६ वरयुवतिवहश्चामरस्मेरचाव्वीम्^७
 उव्वीं^८ धत्ते मदान्धद्विपदशन^९घनामुद्धृतैकातपचाम् ॥

२१ ॥

॥ २१ ॥ भूशय्येति—

हे अग्ररणजनचाणचूडामणे त्वाम् आराध्य उव्वीं धत्ते । अद्य-
 वस्यन् उद्योगमावहन् । कौटुम्भीम् ? वरयुवतिभिः उत्तमनायि-
 काभिः वहद् विभ्रत् चामरं तेन स्मेर। ईषद्वृषितवदना चाव्वीं

१ Orig. adds कर्णात् काशेन संस्थितम् । २ Orig. मूर्खा ।

३ A. भूशय्या । ४ कर्पटोत्घाटिताङ्गो । ५ यूकायुंषि प्रपिंपन्

६ A, B. धवश्यं ।

७ A. वसन ।

मनोशा या ताम् । पुनः किञ्चुताम् ? द्विपानां मज्जकुञ्जराणां
दग्धनैर्घनां दृढां ग्रन्थुभिरकम्प्यत्वात् सान्द्रावपाताम् । उद्धृतम्
उद्धृष्टीकृत्य आरोपितम् एकम् अद्वितीयम् आतपचं रत्नोज्ज्वल-
विचित्ररूपं यच्च ताम् । यः पूर्वमेवम् आसीत् । भूरेव शय्या तस्य
तस्या धूलिभिः सङ्करेषुभिर्धूसोऽतिमहिनो यः स तथा ।
किञ्चुतः ? स्फुटितः अतिशीर्णत्वाद् (दाविंशतितमेन 'चुटित्वा
साधारसम्पत्तिलाभः) खण्डीभूतः कटितस्यां निःस्वदेशे यः कर्पटो
जरदसनं तेन उद्धाटितम् व्यक्तोक्तम् अङ्ग देहावयवो यस्य स
तथा । पुनः कौटुम्भः ? यूकानां देहोद्धृतजलौकादीनाम् आगूँषि
जीवितानि प्रपिषन् विचूर्णयन् । क ? परेषां पुरपुरतो गृह्याद्यतः
कर्परे भग्नभाण्डखण्डे तर्पणार्थी तर्पणम् आत्मनः प्राणधारणार्थं
थापना अत्यल्पपासमात्रं तदेवार्थः प्रयोजनं यस्य अस्तीति स तथा ।
इत्यभूता अपि राजानो भवन्ति भवत्प्रपद्येति भावः ।

परमृत्यानधिक्त्याह—

सेवाकर्मान्तशिल्पप्रणयविनिमयोपायपर्यायस्त्रिन्नाः
प्राग्जन्मोपात्तपुण्योपचितशुभफलं वित्तमप्राप्तवन्तः ।
दैवातिक्रामणीं त्वां कृपणजनजनन्यर्थमभ्यर्थ्य भूयो
भूमेर्निर्वान्तचामीकरनिकरनिधोन्निर्धनाः प्राप्तवन्ति ॥

२२ ॥

१ Orig. omits १ । २ Orig. त् । ३ Orig. च्चुटित्य ।

४ A. जमोपात्त । ५ A. कृपण । ६ A. निधोन्निर्धनाः ।

॥ २१ ॥ सेवाकर्मति—

हे कृपाजनजननि त्वामर्थमभ्यर्थ्यं धननिमित्तं त्वामाराध्य
निर्द्दनाः सम्पदिकलाः भूयः पुनः प्राप्नुवन्ति । कान् ? भूमेः पृथिव्याः
मकाशाद् निर्वाणा उद्गीर्णाश्यामौकराणां सुवर्णानां निकराः समूहा
यैर्निधिभिस्तान् आसादयन्ति । कौटुम्भीम् ? दैवं नियतवेदनीयं
कर्षं शुभम् अशुभं च तदप्यतिक्रामति उल्लङ्घयति या ताम् ।
पूर्वं कौटुम्भीः ? वित्तं धनम् अप्राप्नुवन्तोऽलभमानाः । किम्भूतम् ?
प्राग्जन्मनि^१ उपात्तम् उपात्तं यत् पुण्यं कुशलं तस्मादुपचितम्
अतिशयीभूतम् इह जन्मनि यच्छुभं तस्मिन्दीभूतं स्वचरितं तस्य
फलं प्रसवो यत्र तत् तथा । किंविशिष्टाः ? सेवा प्रेक्षीभूय
पराराधनं, कर्मान्तः कृषिकर्षं, शिल्पं वित्तादिविद्या, प्रणयो
याज्ञा, विनिमयः परिवर्तनं^२ क्रयविक्रयलक्षणम्,^३ उपाय उपागतिः
परानुगमः, अमीषां पर्यायाः प्रकारास्तैः खिन्ना आयासिता ये ते
तथा । भाग्यहीना अपि परमसम्यद् भजन्ते तव पदसरमिजसेवया
इत्याश्रयः ।

अगतिकानामपि ऐश्वर्यप्रदानप्रभावकभिधक्ते

वृत्तिच्छेदे विलक्षः क्षतनिवसनया^४ भार्यया भर्त्यमानो^५
दूरादात्मभरित्वात्^६ स्वजनसुतसुहृदन्धुभिर्वर्जमानः ।

१ Orig. प्राजन्मनि । २ Orig. परिवर्तनः । ३ Orig. लक्षणः ।

४ A. निवसनयाः । ५ A, B. भर्त्यमानो । ६ A. omits त् ।

त्वय्यावेद्य स्वदुःखं तुरंगखुरमुखोत्खातसौम्यां गृहाणा-
मौष्टे स्वान्तःपुरस्त्रीवलयरुणरुणाजातनिद्राप्रबोधः ॥

२३ ॥

॥ २३ ॥ वृत्तिच्छेद इति—

ये दीनानुकम्पिनि त्वयि आवेद्य स्वदुःखं गृहाणामौष्टे । त्वयि
परदुःखासहिष्णौ स्त्रीयं यदुःखम् असुखं तद् आवेद्य विज्ञाय^१
गृहाणां महाप्रासादेषु ईष्टे रमते परमेश्वरो भवतीत्यर्थः । षष्ठी-
सप्तम्योरर्थे प्रत्यभेदात्^२ षष्ठ्या निर्द्देशः । कौटुशाणाम् ? तुरगाणाम्^३
अश्वानां खुरमुखानि नखाद्यभागस्त्रीकृत्खाताः जुष्टाः मौमानो
मर्यादाभ्रमयो येषु तेषाम् । कौटुशः मन् ? स्वस्य आत्मनोऽन्तः-
पुरेषु कोष्ठकवेश्मसु यः स्त्रीवलयाः ^४पित्तयो घोषितस्त्रामां ये वलयाः
कङ्कणालोषां रुणरुणारवेण जात उत्पन्नो निद्रायाः स्वापात् प्रबोधो
ज्ञानं यस्य स तथा । रुणरुणेति शब्दानुकरणम् । प्रागाभीत्
कौटुशः ? वृत्तिर्वर्त्तनम् आजीविका तस्याच्छेदः खण्डनं तस्मिन्
सति विलक्षः विगतं लक्षणांमिव लक्ष्यं गम्यस्थानं यस्य सः अप्रति-
पत्तिमान् ^५वैलक्ष्ययुक्त इत्यर्थः । किञ्चूतः ? क्षतम् अत्यन्तस्फुटितं
निवसनम् आवरणवस्त्रं यस्यास्तथा भार्यया पत्न्या 'भर्त्यमानः
विगृह्यमाणः । किं विग्रिष्टः ? दूरादेव उद्दीक्ष्य नर्त्यमानो निषिध्य-

१ Orig. विज्ञाय ।

२ Orig. अर्थप्रत्यभेदात् ।

३ Orig. तुरगाणा ।

४ Orig. omits यो ।

५ Orig. वैलक्ष्य ।

६ Orig. भर्त्यमानः ।

मानः । कुतः ? आत्मानमेव केवलं विभर्त्तीत्यात्मभरिस्तस्य भाव-
स्तत्त्वं तस्मात् । स्रजनाः पूर्वोपकृतसेवकाः सुताः पुत्राः सुहृदो
विश्वासिनः प्रिया बन्धवो मित्राणि तैः । एवं दुर्गतिरपि मह-
देश्वर्थमुपाकर्त्तयति लक्षरणमणिकिरणाङ्कितसरोरुहचिन्तयेति ।

तत्र चक्रवर्त्तित्वमपि नातिदुर्लभं लङ्कटेषु इति दर्शयन्नाह
चक्रं दिक्चक्रचुम्बिं स्फुरदुरुकिरणा लक्षणाहंता स्त्री
षड्दन्तो दन्तिमुख्यः^१ शिखिगलरुचिरश्यामरोमा^२

वराश्वः ।

भास्वद्^३ भास्वन्मयूखो मणिरमलगुणः कोषभृत् पूर्ण-
कोषः
सेनानीवीरसैन्यो भवति भगवति^४ त्वत्प्रसादांश्लेशात्

॥ २४ ॥

॥ २४ ॥ चक्रेत्यादि-

ये भगवति तत्र यः प्रसादो बलं तस्य शंश्लेशोऽत्यस्पीयान्
भागस्तस्माद् भवति एतत्सर्वमिदोच्यते । चक्रं दिशां चक्रं समूह-
स्तुम्बितुमास्पृष्टुं शीलं यस्य तत् । स्फुरन्तो जाज्वल्यमाना उरवो
महान्तः किरणा दौमयो यस्याः सा तथा । स्त्रीरत्नलक्षणेच्छिक्रेः प्रस-
ङ्गता भूषिता या सा । दन्तिमुख्यो दन्तिनां नागानाम् अग्रणौः ।

१ Orig. दुर्गतेः पि । २ A. चंवि । ३ A. षट् ।

४ A. omits: । ५ A. गलकवविश्यामरोमा ।

६ A. भास्वत् । ७ B. भगवतो ।

षट् दन्ता विषाणा विद्यन्ते यस्य सः । वरास्यः उत्तमत्वरुः । शिखिनी
 मधुराणां ये गल्लक्षकाः कण्ठचन्द्रकास्तदत् श्यामानि रोमाणि
 यस्य सः स्फुरदिन्द्रनौलनिभ इत्यर्थः । शिखिगल्लक्षितेति पाठे
 शिखिकण्ठवद् लक्षिराणि मनोहराणीति योज्यम्, शिखिगल-
 लक्षिरिव श्यामानोति वा । मणिः भास्वन्तो देदीप्यमानाः भास्वतो
 रवेरिव मधुस्वा कान्तयो यस्य स तथा । अमला विषाद्यपहरणं
 गुणा यस्य सः । कोषमृत् भाण्डागाराध्यक्तः पूर्णकोषोऽक्षया निधयो
 यस्य सः । सेनानीः सेनायाः समूहः सैन्यं वीराणां सैन्यं यस्य सः ।
 एतदुक्तं स्यात् अपरिमितजम्बोपचितोत्तमसुचरितशतसाध्यमपि
 चतुर्द्वीपाधिपत्यं तदाराधनात्तरांशेन उपजायते नृणामिति भावः ।

अष्टमहासिद्धिदानसामर्थ्यमाह

स्वच्छन्दं चन्दनाम्भः सुरभिमणिशिलादत्तसङ्केतकान्तः
 कान्ताक्रीडानुरागादभिनवरचितातिथ्यतथ्योपचरः ।
 त्वद्विद्यालब्धसिद्धिर्मलयमधुवनं याति विद्याधरेन्द्रः
 खड्गांशुश्यामपीनोन्नतभुजपरिघप्रोक्तसत्पारिहाय्यः ॥

२५ ॥

॥ २५ ॥ स्वच्छन्दमिति—

हे सुगतमातः त्वद्विद्या तव विद्या धरणीमन्त्राद्विद्या लब्धा

१ A. स्वच्छन्दचन्दनाम्भः ।

२ A. खड्गांशु ।

३ A. puts: after परिघ ।

४ A. omits: after पारिहाय्य ।

विद्विर्धेन च पुमान् विद्याधराणाम् इन्द्रः अधिपतिः सन् याति ।
 मन्त्रस्य चन्द्रमात्रेर्मेधौ वसन्तममथे यद् वनं क्रीडं स्थानं ततो प्रजति
 सप्तश्रीकरोतीत्यर्थः । स्रष्ट्वन्दम् अप्रतिहतप्रभावं यथा स्यात् ।
 कीदृशः ? स्रष्ट्वाग्निभिः कृपाणमरोचिभिः श्यामः स्फुरदीषदभिनीलः
 पीनो^१ मांसस्य लज्जतः प्रसन्नो यो भुञ्जः स एव परिघः परिघ
 इव वा बाहुदण्डंस्तत्र प्रोक्षयत् प्रस्फूर्जत्^२ पारिहार्यं^३ यस्य सः ।
 किन्मतः ? चन्द्रमाशोभिः सुरभिः सुगन्धिर्या मणेर्याण्यस्य^४ शिखा
 तत्र दत्तः सहेतः कान्ताभिर्घस्य सः । तत्र गन्तव्यं तद्येत्यादि वचनम्
 अनुकूलैश्च स्रष्टुर्वक्त्रकरादिसंज्ञया तदर्थावबोधः संज्ञानं च सहेत
 इत्युच्यते । अभिनवं नवीनम् अपूर्वम् रचितम् उत्पादितं यद्
 आतिथ्यम् आतिथेयं अतिथेरर्चलात् तेन तथ्येन अकपटेन उप-
 चरत्सुपचारः परिचर्या यस्य स तथा । अथवा अभिनवरचितम्^५
 आतिथ्यस्य अतिथिसत्कारस्य तथ्यः यथार्थं उपचारो यस्य स इति ।
 कुतः ? कान्तस्य श्यामिन आ समन्ततो या क्रीडा वेदिसस्य अनु-
 रामः अभिषङ्गो यस्यस्यात् । कान्तानां कान्ताभिर्^६धः क्रीडायामनु-
 रामस्यस्यादिति यावत् । दिव्यसम्पत्तेरपि नातिदूरता तत्परण-
 पङ्कजपरागधूसरीकृतोत्तमाङ्गानामिति भावः ।

धनविहारमभिषाद्य सर्वजनसौभाग्यं प्रकाशयन्नाह

१ Orig. पीतो ।

२ Orig. परिहार्यं ।

३ Orig. omits म् ।

४ Orig. omits त् ।

५ Orig. मांसिकस्य ।

६ Orig. adds त् ।

हाराक्रान्तस्तनान्ताः श्रवणकुवलयस्पर्द्धमानायताब्दो
मन्दारोदारवेणोतरुणपरिमलामोदमाद्यद्द्विरेषाः ।
काञ्चीनादानुबन्धोद्धततरशरणोदारमञ्जीरतूर्या-
स्त्वन्नाथान् प्रार्थयन्ते स्मरमदमुदिताः स्मदरा देव-
कन्याः ॥ २६ ॥

॥ २६ ॥ शारेत्यादि—

हे अथर्वशास्त्रि लक्षाद्यान् प्रार्थयन्ते तमेव नाथा स्नामिनो
येषां तान्, मादराः ससम्भ्रमाः सद्यः अभ्यर्चयन्ते, देवाङ्गनाभिरुपेत्य
अभ्यर्चयन्ते^१ उत्पत्य परिभुज्यन्ते^२ इत्यर्थः । काः ? देवकन्याः स्नाना-
ङ्गनाः, स्मरमदेन मन्मथदर्पेण मुदिता अतिघर्षेण उच्छृङ्खलीकृता
यास्ताः । शारेण आक्रान्तः कञ्चनः स्नानथोरनः अन्तरालं यासां
ताः । श्रवणथोर्यत् क्लवकथम् इन्दीवरं तत्स्पर्द्धमाने अभिमानजन्व-
माने आयते विशाले अचिणौ शकुषी यासां ताः । किञ्चूताः ?
मन्दारेण पारिजातेन उदारा महती वेणो आयतकेशविन्यासस्तप्याः
तरुणः अतिपुष्टः परिमकोऽतिसुरभिमन्थस्तस्य आमोदेन^३ आघ्राणेन
माद्यन्तो ह्यन्तो द्विरेषा भृङ्गा यासां ताः । पुनः किञ्चूताः ?
काञ्चीनादस्य रसनाब्धनेः अनुबन्धः अनुगमो यत्नेन उद्धततरौ
अधीरौ शरणयोद्दारौ विपुलौ मञ्जीरौ नूपुरौ तावेव तूर्या

१ A. मोद्यमाद्य ।

२ A. बद्धाद्धत ।

३ A. omits : ।

४ Orig. अभ्यर्चते ।

५ Orig. परिभजते ।

६ Orig. आमदेन ।

सुरजौ यासां ताः उद्धततरयोरत्यन्तचपलयोद्धरणयोरिति वा
 व्याख्या । तत्पदाधिष्ठितानां सकलमेव अत्र्यं वक्ष्यमिति भावः ।

वनविहारं पुनराद्य

रत्नञ्ज्वान्तवायीकनककमलिनौदञ्जकिञ्जस्कमाला-

'सुम्भञ्जत्पारिजातद्रुममधुपवधूद्धूतधूसौवितानाम्' ।

वीणावेणुप्रवीणामरपुररमणौदत्तमाधुर्यतूर्यां^१

हृत्वा युष्मत्सपर्यामनुभवति चिरं नन्दनोद्यानयाचाम्

॥ २७ ॥

॥ २७ ॥ रत्नेति—

हे निर्मलौकतस्नानसन्तते युष्मत्सपर्यां हृत्वा तव पदस्य पूजां
 विधाय अनुभवति चिरम् अनल्पकल्पं नन्दनाभिधानस्य उद्यानस्य
 याचाम् उत्सवम् उपभुङ्क्ते । कौटुम्बो ? रत्नेर्वैदूर्यादिभिश्चको
 व्याप्तोऽन्तः परिसरो यासां तासु वापीषु क्रीडापुष्करिणीषु
 याः^२ कनककमलिन्यः काञ्चनजिन्यस्तासां वज्राणां हौराणां ये
 किञ्चक्ताः केशरास्तेषां मात्सा यच्च ताम् । उन्मञ्जन्त ईषदिक-
 सन्तो मञ्जरिता ये पारिजातद्रुमा मन्दारतरवस्तेषु मधुपवधूभिः
 भृङ्गाङ्गनाभिः^३ धूताः समुत्तोलिता ऊर्द्धं नौता या धूसः परागास्ता
 एव वितानानि चञ्जातपा यस्यां ताम् । मधुरमधूद्धूतेतिपाठे
 उन्मञ्जत्पारिजातद्रुमाणां मधुरेण मनोहरेण मधुना वसन्नेन

१ A. सुम्भत्तत् ।

२ A. मधुरमधूद्धूतधूसौवितानाम् ।

३ B. तूर्यां

४ Orig. omits: ।

५ Orig. omits: ।

उद्धृतधूसीवितानां मधुरं मन्दं कान्तं वा हृत्वेति वा व्याख्या ।
मधुरमन्दमन्दाकिनौक्रीडायात् पतङ्गिरेव मधुभिर्मकरन्दविन्दुभि-
रुद्धृतधूसीवितानामिति नीरसा व्याख्या । किञ्चूताम् ? वीणा-
वेषुषु वक्रकोवशेषु प्रवीणाः^१ अमरपुररमणः, सुरनगरसुन्दर्य-
स्त्राभिर्दत्ताः प्रहता माधुर्येण मनोज्ञतया तूर्या सुरजा यस्यां
ताम् । दत्तमिति दोऽवखण्डने इति धातोः प्रयोगः^२ । लग्नप्रहताः
सुरपुङ्गवा भवन्तीति भावः ।

जङ्गक्रीडाविहारमाह

कर्पूरेलालवङ्गत्वगगुरुनरद'क्षोदगन्धोदकायां
कान्ताकन्दर्पदर्पोत्कटकुकुहरावर्त्तविश्रान्तवौष्याम् ।
मन्दाकिन्याममन्दच्छट'सलिल'सरित्क्रीडया सुन्दरीभिः
क्रीडन्ति त्वङ्गतान्तः'करणपरिणतोत्तप्तपुण्यप्रभावाः ॥

२८ ॥

॥ २८ ॥ कर्पूरेत्यादि—

हे अद्वैततत्त्वावबोधदायिनि त्वय्येव गतं यदन्तःकरणम् अन्त-

१ Orig. सुरवीणायाः ।

२ दोऽवखण्डने इति धातोर्दत्त इति पदं कथमपि भवितुं नार्हति यतः
“दोबोमाख्यां छिद्यन्तौ”-इत्यनेन दित्तएव भवति । अतश्चान्
दोऽवखण्डने धातोः प्रयोग इति प्रामादिकः पाठः । वस्तुतस्तु दान
सूनौ-इति धातो 'दं'दोऽधः'-इत्यनेन ददादेष्टात् दत्त इति पदं
जातम् इति निष्कर्षः ।

३ A. गङ्गा ।

४ A. मन्दाच्छट । ५ A. प्रलिल । ६ A. त्वद्वृत्तान्ता ।

रात्मा मानवेन्द्रियं वा तस्मात् परिणताः स्त्रिरीभृताः उन्नताः
 प्रदीप्ताः पुष्पानां प्रभावाः शक्रयो^१ येषां ते क्रौडन्ति रमन्ते ।
 अमन्दा अधीरा हटा जलपातधनिर्येषु बलिलेषु ते र्वा सरित्-
 क्रौडा जलनेत्रिण्यया । अथवामन्दच्छटा बलिलानां सरतीति
 सरित् प्रसार इतस्ततो गमनं चर्यां तथा । अथवा सरित्क्रौडेत्येता-
 वान् संज्ञाशब्दो जलक्रौडेत्यस्मिन्नर्थे वाच्यः । कामिः ? सुरसुन्द-
 रीभिः दिव्याङ्गनाभिः । कस्याम् ? मन्दाकिन्याम् सुरदीर्घिका-
 याम् । कर्पूरं एकाशवक्रस्वक्त् अगुर्नलदो मांसी । अमीषां
 षोडशम्बासूषवासास्तन्निश्राणि तदाशितानि वा उदकानि यथ
 तस्मान् । किम्भूतायाम् ? कामानां रमणीनां कन्दर्पदर्पणं मदन-
 मदेन उत्कटाः प्रयन्ता ये कुषाः पयोधरास्तेषां कुषरेषु आवर्त्तनं^२
 अन्धसां भ्रमेण विश्रान्ता सुहृत्तं विलम्बिता वीचयस्तरङ्गा यथ
 तस्मान् । त्वयादाज्ञपूतानां न किञ्चिदप्यतिदुर्लभमिति भावः ।

परमैश्वर्यमपि तदवसोकनमाचया साध्यमित्युपदर्शयन् आह
 गौर्व्याणधामणोभिर्विनयभरनमन्मौ^३लिभिर्वन्दिताः
 स्वर्गोत्सङ्गेऽधिरूढः सुरकरिणि रुण^४ङ्गुषणोद्गा^५सिताङ्गे ।
 शय्या^६दोर्दामदोलाविरलवलयितोहाम^७रोमाश्चमूर्तिः
 पूतस्त्वद्दृष्टि^८पातैरवति सुरमही^९हौरभिन्नप्रकोष्ठः ॥

२६ ॥

१ Orig. adds शक्रत्वलाभौ ।

२ Orig. आवर्त्तनं ।

३ A. लमन्मौ ।

४ A. रुणत् ।

५ A. भूषणोद् ।

६ A. शय्या ।

७ A. बलवतोहाम ।

८ A. त्वद्दृष्टि ।

॥ २८ ॥ गीर्वाणेत्यादि—

हे अपरिमितोत्तमपदवरदे लहृष्टिपातेः पूतः तव दृष्टेः पाता
 अर्वालोकाणि तेः पवित्रोक्ततः सुराणां देवानां मर्षो वसुध्वराम्
 अत्रि परिपासयति । कौदुग्गः ? द्यौरैः वृक्षमणिभिः भिजः
 प्रस्युटीकृतः प्रकोष्ठः कफोषिस्त्र्यन्धोरनाराणं यत्त वः । किम्भूनः ?
 वन्दिता गिरिषि कृता आशा प्रायणं यत्त वः । कैः ? गीर्वाणानां
 यामणौभिः सुराणां प्रधानैः विनयभरेण भक्तिभारेण नमन्वो
 नमोभवन्वो मौलयः किरौटा येषां तेः । क ? खर्गक चिद्व्या-
 लयस्य उत्पन्ने अभ्यन्तरे । पुनः किम्भूनः ? अधिदृष्टोऽतिवाञ्छ स्थितः ।
 क ? सुरकरिणि ऐरावतस्कन्धे । इषद्भूषणेः रणरथाचमानास-
 द्कारैर्भूषितं प्रसाधनीकृतम् अङ्गं यत्त तस्मिन् । अथा इन्द्राणां
 दोषोर्भूषणोर्दामदोका पात्रस्य तावेव वा दामदोका तथा अवि-
 रसं निरन्तरं वसथितं परिवेष्टितमास्त्रिजितमित्यर्घः यत् तेनो-
 हामरोमाद्याः प्रयत्नीभूतोत्फुल्लतनुवशा मूर्त्तौ यत्त वः । देवाधि-
 पत्यमपि तदवलोकनमात्रसम्भं किमन्यत्पदमिति भावः ।

लौकिकसम्पदानग्रन्थमभिधाय इदानीं लोकोत्तरानुत्तरसुख-
 दायिणं मूर्त्तिभेदं लोकचतुष्टयेन उद्गावयन्नाथ

चूडारत्नावतंसासनगतसुगतव्योमसङ्क्षौवितानं
 प्रोद्यदासार्ककोटीपटुतरकिरथापूर्य्यमाथ चिखोकम् ।

१ Orig. repeats तदुष्टेरव ।

२ A, B. वृक्षं ।

३ A. पूर्य्यमाण ।

प्रौढालीढैकपादक्रमभरविनमद्ब्रह्मरुद्रेन्द्रविष्णु
त्वद्रूपं भाव्यमानं भवति भवभयोच्छित्तये जन्मभाजाम्
॥ ३० ॥

॥ ३० ॥ चूडारत्नेति—

हे मायाजास्राभिसंमोक्षिलाभिनि त्वद्रूपं भाव्यमानं तव मूर्त्ति-
र्विचिन्त्यमाना जन्मिनां लोकानां भवभयानि संसारसन्नासास्तेषाम्
उच्छित्तये समुत्सूतनाथ^१ भवति सम्पद्यते । किञ्चूतम् ? चूडारत्नानां
त्रिखास्रितमाक्षिकानाम् अवंतंसाः श्रेष्ठरास्र एव आस्रानानि
विष्टराः तेषु गता अवस्थिता ये सुगता अक्षोभ्यादयत्तेषां
व्योषि नभस्तले या सञ्ज्ञीः शोभा सैव वितानं यच्च तत् । अथवा
त एव व्योष आकाशस्य सत्त्वः त्रिय इव वितानानि यच्च
तदिति । प्रोद्यन्त उद्गच्छन्तो ये वासार्का उदयगिरिगिरिःस्थिता
दिग्मणयस्तेषां कोव्यो^२ सच्चशतानि तेषां पटुतराः अत्युष्ण^३तराः
किरणस्तेजाभि तैरापूर्यमाणं आ समन्नाद् व्याप्यमानं चिक्कोकं
भुवनत्रयं धेन तत् । प्रौढः साटोपो य आलीढेन वाममङ्कोपनेनैक-
पादक्रमः पदविन्यासः पदशक्तिर्वा तस्य भूरेण आक्रमणेन निष्ठी-
पनेन विनमन्त आनखीभवन्तो ब्रह्मरुद्रेन्द्रविष्णवो यच्च तत् ।
अनेन निर्माणकायः कथित इति भावः ।

पुनर्मूर्त्तिप्रकारमाह

१ Orig. omits ।

२ Orig. सम्पन्ननाथ ।

३ Orig. कोव्यौ ।

४ Orig. omits च in अत्युष्ण ।

पश्यन्त्येके सकोपं^१ प्रहरणकिरणोद्भूय^२ दोर्दण्डखण्ड^३-
 व्याप्तव्योमान्तरालं वलयफणिफणादाहणाहाय्यं चर्यम् ।
 द्विष्टव्युत्^४ चासिहासोडुमरडमरुको^५ डुमरास्फालवेला
 वेतालोत्तालतालप्रमदमदमहाकेलिकोस्लाहलो^६ ग्रम् ॥

३१ ॥

॥ ३१ ॥ पश्यन्त्येकेति—

पश्यन्ति एके योगिनः तद्रूपं व्यवलोकयन्तीति पूर्वेण सम्बन्धः ।
 कौटुम्बम् ? सकोपं सकोधम् । प्रहरणकिरणैः आयुधमयूखैः उद्भूतैः
 प्रभास्त्रैः सन्त ऊर्द्धम् उल्लासिता ये दोर्दण्डखण्डा बाहुदण्ड-
 कटकान्तेष्व्याप्तं क्लृप्तं व्योम्बोऽन्तरालम् अभ्यन्तरं येन तत् । वलयौ-
 भूता ये फणिनस्रचक्राद्या नागाधिपतयस्त्रेषां फणास्त्राभिः
 दाहणा अतिरौद्रा अहाय्या अस्थिरा चर्या चरितं यस्य तत् ।
 द्विष्टानां चतुर्भारादिरिपूर्णा व्युत्त्रासिनोऽतिभयङ्करा ये हास्य-
 विकटोच्चप्रहसनानि तैः उडुमरा अत्युत्कटा ये डमरुकाः कृपीटा-
 स्त्रेषाम् उडुमरोऽनाकुलो य आस्फालो इतनाटो यस्तस्य या
 वेला समयस्रच ये वेतालाः प्रेतविशेषास्त्रेषाम् उत्ताला अत्युच्च-
 तरा ये तालाः करधोरास्फोटास्त्रेः प्रमदेन अतिहर्षणं यो

१ A. पश्यंते केचिन्कोपं ।

२ A. किरणोत्भूय ।

३ A. खण्ड । ४ A. omits त् ।

५ A. हासो डमरु डमरुको ।

६ A. omits वेता ।

७ A. omits को ।

८ Orig. षटा ।

९ Orig. द्विवाला ।

मदो दर्पस्तेन. या महाकेशयोऽत्यङ्गटत्रिखासास्त्रेषां कोष्ठाहलेन
अतिरुल्लसनेन उपमं अतिभोषणं यत् तत् । तत्र एवविधं रूपं
विभाविनो योगिनोऽचिरेणैव मिथ्यकीति भावः ।

पुनरपि मूर्त्तिभेदमाह

केचित् त्वेकैकरोमोद्गमगतगगनामोगभूभूतलस्य-
स्वस्य^१ब्रह्मेन्द्ररुद्रप्रभृतिनरमहत्सिद्ध^२ गन्धर्व्वनागम् ।
दिकृचक्राक्रामि^३धामस्थितसुगतशतानन्तनिर्माणचिचं
चिचं चैलोक्यवन्द्यं स्थिरचर^४रचिताशेषभावस्वभावम् ॥
३२ ॥

॥ ३२ ॥ केचिदिति—

केचिद्भावुकास्त्रद्रूपं ध्यायन्ति । किञ्चित्तम ? चैलोक्यानां काम-
रूपाकूपधातूनां वन्द्यं नमस्यम् । स्थिराः पृथिव्यादयो भाजन-
रूपा लोकाश्चरा देवादयः मत्त्वलोकाश्च एतत्प्रभृतीनां रचितो
निष्पादितोऽग्नेषाणाम् अपर्यन्तानां भावः स्वभावो येन तत् ।
एतेन उत्पादस्थितिप्रलयकारिणौ त्वं संवृत्तेति भावः । अथवा स्थिर-
चररचिता अशेषा ये भावास्त एव स्वभावाः सर्व्वशून्यता प्रभास्वरं
त्वद्रूपं परमार्थं इति वा व्याख्या । एतेन धर्मकायोऽभिहितः ।
चिचम् अनुपमं पृथग्^५जनश्रावकाद्यत्रेद्यं महाबोधिसत्त्वानामेव परं
गम्यमनेन सम्भोगकायः प्रतिपादितः । विशेषणद्वयेन निर्माण-

१ लस्य would harmonise with the Tibetan version.

२ B. विद्ध । ३ A. ज्ञाम । ४ Orig. तर. ५ Orig. पृथक् ।

कायमाह । एकैकोमृणां प्रतिनूहणां उद्गमे जम्बय्याने
 गतेषु अस्थितेषु गगनमिव आभोगः परिणारी विस्तारो यस्तद-
 द्भ्रुव्यां स्थानम् अत्रकाग्रो येषु भूतलेषु तत्रस्थाः स्तस्या निरुपद्रुता
 ब्रह्मोपेन्द्ररुद्रप्रभृतय एवमाद्या नरमहत्सिद्धगन्धर्वनागा यस्य तत् ।
 प्रतिरोमकूपं चातुर्दीपकं निर्मितमिति भावः । दिक्चक्रा-
 क्रामिषु दशदिश्यादिलोकधातुसमुहस्यापि धामसु तेजःसु स्थित-
 सुगतानां निषण्णानेकतयागतमहत्साणामनन्तं संख्यातिक्रान्तं यजि-
 श्याणं सत्त्वाधिसुक्तिभेदेन अनेकं रूपं तेन चिचं मनोरमं
 यत् तत् ।

मतभेदेन पुनर्निर्वाणकायप्रकारमाह

लाक्षासिन्दूररागाक्षतरकिरणादित्यलौहित्यमेके
 श्रीमत्सान्द्रेन्द्र'नीलोपलदलित'दलक्षोदनीलं तथान्ये ।
 क्षीराब्धिस्तुब्धदुग्धाधिकत'रधवलं काञ्चनाभं च केचित्
 त्वद्रूपं विश्वरूपं स्फटिकवदुपधायुक्तिभेदादिभिन्नम् ॥

३३ ॥

॥ ३३ ॥ साचेति—

एके पुनर्योगिनः त्वद्रूपम् आकलयन्ति । लाक्षासिन्दूरयोर्धो
 रागक्षददक्षतरकिरणोऽत्यन्तरक्तवर्चिर्ध आदित्यस्तदन्तु लौहित्यं
 यस्य तत् । किंभूतम् ? श्रीमत् श्रीकर्त्तिककलौकोत्तरा सन्तु सा
 विद्यते यस्मिन् यस्य वा तत् । सान्द्रो निविडो मौञ्जोत्पलस्य इन्द्र-

१ A. लोहितम् २ B. सान्द्रम् । ३ A. दक्षरजित ४ A. चिक ।

नीलमणेर्दलितः पृथक् पृथक् वृत्तो यो दलः खण्डमस्य चोदः तद-
नीलं यत् तत् । स्फुरद्विन्दुनीलं पूर्णप्रभमित्यर्थः । चौराब्धेः चुम्बम्
आवर्त्तनतया फेनिलं यत्^१ दुग्धं ततोऽपि अधिकतरं चातिरेकतमं
धवलम् अतिशुभ्रं तदेवंविधम् अपरे साधका जानन्ति । काञ्च-
नाभं च उत्तमसामीकरप्रभम् । केचिद् भावुकाः । अतो मात-
स्तावकं रूपं विधम् एकं रूपम् आकारो यच्च तत् । किंवत् ?
स्फटिकवदतिविमलाकोपल इव एकमपि भिन्नम् अनन्तप्रकारम् ।
कुतः ? उपधाभक्तिभेदात् उपधा नौलरक्ताद्युपाधिविशेषस्तथा
भक्तिर्भजनं युक्तिर्वा योजनं तस्या भेदो नामात्वं तस्मात् । परमा-
र्थतः त्वमदयरूपापि अपरिमेयजनमनोविकल्पप्रभावाद् अपरि-
मिताकारा प्रतिभासये^२ इति भावः ।

भवममामसुखमम्यद्दानमामर्थ्यदृष्टान्तमुदीर्यं इदानीं समौ-
द्धत्यमास्यथं च परिहरन्नाह

साव्यं च^३ ज्ञानदीपप्रकटितसकल^४ ज्ञेय तस्यै^५ कसाक्षी
साक्षाद्वेत्ति^६ त्वदीयां गुणगणगणनां सञ्च^७ वित् तत्सुतो वा ।
यत्तु व्यादाय वक्त्रं बलिभुजरटितं माहृशो रारटौति
व्याप^८त्सा तौवदुःख^९ ज्वरजनितरुजश्चेतसो हास्यं हेतुः ॥
३४ ॥

१ Orig. केनिलयं । २ Orig. प्रतिभासते । ३ B. सावर्त्तं ।

४ A. सकले ।

५ A. तत्वेक ।

६ A. वेति ।

७ A. सात् ।

८ A. दुःखं ।

९ A. दास्य ।

॥ ३४ ॥ सार्वज्ञेति—

हे अमेयानुपमरत्नाकरे त्वदीयां भवत्सम्बन्धिनीं गुण्यन्ते अभ्य-
 सन्ने श्रेयोऽर्घभिरिति गुणा अणिमादयो दानादथस्य तेषां गण-
 गणनां निवहस्य परिमिति^१ साक्षात् प्रत्यक्षतः परं वेत्ति संजानाति
 सर्व्ववित् सर्व्वज्ञः तत्सुतो वा तस्य सुत आर्यावृत्तलोकितेश्वरवागौ-
 श्वरप्रभृतिः । किम्भूतः ? सर्व्वज्ञस्य इदं ज्ञानं सर्व्वज्ञज्ञानं तदेव
 दीपोऽग्रेषुक्तेषु ज्ञेयावरणार्थतमोविध्वंसकत्वात् तेन प्रकटितानि
 पथ्यक्तौक्तानि सकलानाम् अपरिमेयानां ज्ञेयानां ज्ञातव्यवस्तुनां
 तत्त्वानि स्वरूपाणि तेषाम् एकः केवलः साक्षी द्रष्टा प्रमाणं प्रमाण-
 पुरुषो यः स तथा । इत्थं हरिहरहरिहरःगर्भश्रावकप्रत्येकबुद्ध-
 दशभूमौश्वरान्यतमबोधिमत्त्वानामगम्ये तव गुणमणिगणकणिकाग्र-
 ज्ञेयोऽपि, यत्तु व्यादाय वल्लं यत् पुनरुच्चैर्विकाश्य आस्यं मादृशो
 मद्दिधो रारटीत्युच्चैर्विरौति किं तद्वल्लिभुजस्येव रटिगम् । बलि-
 भुज इत्ये^२वं रूपम् । अंतमो व्यापदिपत्तिरेव सा ह्यास्याथ उपप्लवाथ
 हेतुः कारणम् । कौदृगस्य तीव्रदःशमेव श्वरः मन्तापदेन जनिता
 इक् पीडा यस्य तस्य । एतद्दुःखितबाधितस्वभावोऽप्यहम् मरावं
 यमप्रणयामि तदतिवेदनाविह्वलतयेति भावः ।

दशदिग्लोकधातुनिवासिसत्त्वसार्थानां चित्तचरितं प्रतिक्षणं
 हरकलितकुवलयदलवदल्लिलमवलोकयन्वा षडभिन्नतटा कथं त्वं
 मम दुःखिनोऽभिप्रायं नाकलयामि इत्याशङ्कां परिहरन्नाह

१ Orig. निरहस्येकं । २ Orig. त । ३ Orig. इत्यथा ।

यन्मे विज्ञप्स्यमानं प्रथमतरमदस्त्वं विशेषेण वेत्तौ
 तद्'व्याहारातिरेकश्रमविधिरबुधस्वान्तसन्तोषहेतुः ।
 किन्तु स्निग्धस्य बन्धोविषमिव^१ पुरतो दुःखमुद्गीर्यं वाचा
 ज्ञातार्थस्यापि दुःखौ हृदयलघुतया स्वस्थतां विन्दतीव ॥
 ३५ ॥

॥ ३५ ॥ यन्म इत्यादि—

ये सर्वदग्निनि यन्मे विज्ञप्स्यमानम् अभिधास्यमानं^२ प्रथम-
 तरमदः मदिज्ञापनात् प्रागेव इदं विशेषेण अधिकतरं हीनत्वं^३ वेत्तौ
 भवती तज्ज्ञा विदितवृत्तान्ता तस्य व्याहारेण अभिधानेन अति-
 रेकोऽधिकतरो यः श्रमविधिः आयामकरणं षोऽुधस्य अज्ञानस्य
 यत् स्वान्तं मनः तस्य सन्तोषाय तुष्टये हेतुः कारणं यः स तथा ।
 यद्येवं जानामि कथम् उन्मत्त इव प्रसङ्गौत्याशङ्काम् अर्थान्तर-
 न्यासेन रूपनयन् आह । किन्तु यद्यप्येवं तथापि द्विग्वस्य बन्धोः
 अतिप्रेमशालिनो मित्रस्य ज्ञातार्थस्यापि विदितकथस्यैव पुरतो-
 ऽगतौ हृदयलघुतया अत्यल्पचित्ततया वाचा दुःखम् उद्गीर्यं
 विषमिव उदस्य स दुःखौ स्वस्थतां विन्दतीव कल्पताम् आशा-
 दयत्येव । स्निग्धबन्धोरपि अतितरामकारणपरमवत्सलस्वभावा
 लमतः लदगतौ वाक्दुःखो भवाभीत्यभिप्रायः ।

१ A. तत् ।

२ A. बन्धोविषमिव ।

३ Orig. adds विज्ञप्स्यमानमिति पाठे अलक्ष्यम् ।

४ Orig. illegible.

श्रौद्धत्यं परिहृत्य भगवतौ दौनगिरा प्रार्थयन्नाह

कल्याणानन्दसिन्धुप्रकटशशिकले श्रीभरां देहि दृष्टिं
पुष्टिं ज्ञानोपदेशैः कुरु घनकरुणे धंसय ध्वान्तमन्तः ।
त्वत्स्तोत्राम्भःपवित्रीकृतमनसि मयि श्रेयसः स्थानमेकं
दृष्टं यस्माद्मोघं जगति तव गुणस्तीक्ष्णमात्रं प्रजानाम् ॥
३६ ॥

॥ ३६ ॥ कल्याणेति—

कल्याणेन मङ्गलेन य आनन्दो महाहर्षः स एव अतिमहत्त्वात्
मिन्धुस्तस्मात् प्रकटा अतिस्पृष्टा शशिनः कला तदेव या सा ।
अथवा कल्याणाय सम्यक्शुभोद्ये ये आनन्दाः महाजाताः षोडश-
लक्षणाः ते एव मिन्धवो महासमुद्रास्तेभ्यः प्रकटाः प्रवृत्तौभूता ये
शशिनो मुनिवन्द्यादेशां कलेन कला चन्द्रिकेत्यर्थः । एवंविधे हे
तारिणि मयि श्रीभराम् अतिस्निग्धमुखां दृष्टिम् अवकोकं देहि
सम्पाद्य । किञ्चूते ? तव कोकमेव अम्भो जलं तेन पवित्रीकृतं
परिशुद्धीभूतं मनः हृदयं यस्य तस्मिन् । हे घनकरुणे घना अति-
विपुला करुणा यस्याः सा । पुष्टिं पोषणं ज्ञानोपदेशैः अद्वैततत्त्वप्रका-
शनैः कुरु विधेहि । अन्तर्ध्वान्तं मनोविद्यान्धकारं धंसय स्फोटय ।
यस्मात् प्रजानां लोकानां जगति संसारे श्रेयसो लौकिकलोको-
त्तराथाः सम्पदः स्थानमालय एकम् अद्वितीयं दृष्टं मयावगतम् ।

१ A. स्वचमात्रं ।

२ Orig. श्रीभरां ।

३ Orig. omits

अमोघम् अनिष्फलम्^१ । किं तद्दृष्टं लयेत्याह—तव गुणानां स्तोत्रं
प्रशंसा तदेव केवलं स्तोत्रमात्रं यत एवं तस्माद्दहम् अभ्यर्थये
इति भावः ।

श्रुतिं^२ परिसमाप्य तच्चनितपुच्छं परिणामयन्नाह

संस्तुत्य त्वद्गुणौघा^३वयवमनियते^४यत्तमाप्तं मया यत्
पुण्यं पुण्याहंवाञ्छाफलमधुररसास्वादमामुक्तिभोग्यम् ।
लोकस्तेनार्यलोकेश्वर^५चरणतलस्वस्तिकस्वस्तिचिह्ना-
महायायं प्रयायात् सुगतसुतमहीं तां सुखावत्युपाख्याम्
॥ ३७ ॥

इत्यार्यतारायाः^६ अग्रधरा^७स्तोत्रं परि^८समाप्तम् ॥
शुभम्^९ ॥

कृतिरियं सर्व्वज्ञमिषपादानां काश्मीरकाणां^{१०} तारा-
चरणरेणुधूसराणाम्^{११} ॥

तारा मार-भयङ्करौ सुरवरेः संपूजिता सर्व्वदा

लोकानां हितकारिणी जयति सा चान्ते च या रक्षति ।

१ Orig. अनिष्फलं ।

२ Orig. omits ' ।

३ A. लव् ।

४ A. गुणोघ ।

५ A. मणियते ।

६ A. लोकेश्वर ।

७ B. तारा भद्र रिकायः ।

८ B. अग्रधरा ।

९ B. omits परि ।

१० B. omits शुभम् ।

११ B. काश्मीरिकाणां ।

१२ B. ताराचरणाञ्जधूसराणां ।

कारुण्येन समायुता वज्रविधान् संसारभीरून् जनान्
चाचौ भक्तिमतेो विभाति जगतां नित्यं भयध्वंसिनौ ।

॥ ३७ ॥ संस्तुत्येति-

हे भद्रघटोपमे त्वद्गुणौघावयवं तव गुणौघानां गुणमसु-
दयानाम् अवयवम् एकदेशं संस्तुत्य संपूज्य यत्पुण्यं मया प्राप्तम्
आसादितम् । अनियतेयत्तम् अनियता अनिर्द्धारिता इयत्ता
परिमाणं संख्या यस्य तत् । किंभूतम् ? पुंशार्धवाङ्मा श्रेयो-
ऽभिलाषः शैव फलं तस्य मधुररसास्वादो यच्च तत् । आसुक्तेः
सुक्तिमवधौक्त्य भोग्यं भोक्तव्यम् अचयत्वात् । आसुक्ति मोक्षपर्यन्तं
यथा स्यादित्यर्थः । अयं लोकः सकलमेव इदं विभ्यं तेन पुण्येन
ताम् अनुपमां सुगतसुतमहौम् अज्ञाय ग्रीघ्रतरं यायाद् व्रजत् ।
सुखावती उपाख्या नाम यस्याः ताम् । किंभूताम् ? आर्याव-
लोकेश्वरचरणतलस्त्रिकसिद्धविशेषः स एव स्त्रिंशति मङ्गलं चिह्नं
साङ्कनं यच्च ताम् । स्तुतिसम्प्राप्तेन मम पुण्येन अमो सर्व्व एव
लौकाः सुखावतीं लोकं धातुम् आमाद्य सुचिरं तत्परायणा भवन्तु
इत्यभिप्रायः ।

इति आर्य्यताराभट्टारिकायाः सुधरास्तोत्रं समाप्तम् ॥

१ Orig. परिमाणं ।

२ Orig. प्रयत्नं ।

कृतिरियं सर्वज्ञमिचपादानां काश्मीरिकाणां^१ ताराचरणज-
धूसराणाम् ।

विधाय टीकां यदस्मि शम्भो
गिरीशंसङ्काशमभीमशोभम् ।
शुभं मया तारिणि स्वधरायाः
स्तुते जगन्नेन तवास्तु बुद्धम् ॥

श्रीमद्विक्रमशीलदेवमहाविहारौघराजगुरुपण्डितभिक्षु-
श्रीजिनरचितकृता बालार्कस्तुति-
टीका परिसमाप्ता ।

श्याविभेभेन्दु (१८८१) कक्षिते चैत्रे श्यामेभने^२ तिथौ ।

मङ्गले दिवसेऽलेखत् स्वधरास्तुतिपुस्तकम् ॥

A Tibetan Version of Sragdharastotra.

ཕྱི་བ་འཇོན་པའི་བསྟོན་པ། །

གྱུ་གར་སྐད་དུ། སྐབས་དུ་རྩེ་ཏེ། བོད་སྐད་དུ། ཕྱི་བ་འཇོན་
པའི་བསྟོན་པ། འབྲེལ་བའི་སྐབས་ལ་ཕྱག་འཇུག་པའོ། །

ཉི་མ་འཇུག་ཀའི་སྐབས་ལ་ཕྱག་འཇུག་དམར་ལྗང་སྐོག་རྣམས་ཀྱི་སྐོག་ལོ།
གཙུག་གི་རྩོམ་བྱའི་དབུ་ལོ། །

ཕྱག་ཕྱུག་ཚོགས་པར་དམར་པ་ཕྱུག་ཅི་གསལ་པོ་དམར་པོ་དེ་གི་ཉིན་
དུ་ཕྱག་འཇུག་སྐོག་ལོ། །

¹ *D* reads: མ་དོལ་ཐོང་འཇོན་ལྷ་བསྟོན་པ།
² Orig. ཨ།
³ Orig. ཨ།
⁴ *D* adds: མ་བསྟོན་ corresponding to the Sanskrit
 original भगवन् ।
⁵ The Tibetan equivalent for མ་བསྟོན་ is wanting.
⁶ *C* reads: ཨིངས།

འཕགས་མ་ཁྱིད་ཉམས་དག་ལ་ཐལ་སྤྱར་ཙོད་པན་གྱིས་མནན་ཡན་
 ལག་མཚོག་བདད་བདག་གིས་ནི།
 ལྷུ་ལ་བས་སྟོལ་མ་པོངས་སྐྱབས་བསྟོད་པ་གསར་གྱི་སྲིད་མྱེང་བ་
 རྣམས་ཀྱིས་མཚོད་པར་བགྱིད།། ༡ །།

སྐལ་ངན་ཏུ་བའི་བཞིན་ལྷན་གྱིལ་བར་དཀའ་བའི་སྤྱུག་པསྟལ་མེལ་
 རྩུས་དག་རྣམ་ལྷུང་བ་།།
 ཅི་དང་ཅི་བྱ་ཞེས་མོངས་ལན་ཅིག་སྲིན་པའི་ཚོམ་པ་བྱས་ཀྱང་འབྲས་
 དང་ཟལ་བས་སྟོ།། ༡ །།

¹ Orig. ཐལ which is inaccurate.

² C reads མལར which signifies *gold*, whereas the meaning here is *new* or *fresh* which is correctly rendered by མལར in D.

For ཏུ་བའི་བཞིན་ལྷན་ (“of sorrowful countenance”), D reads: རྩུ་ལས་གང་ཞེས་ལ་བརྟེན་སྤྱུག་པ་ which is an exact Tibetan equivalent for कान्दिश्रीकः “to what direction shall I adhere, to which region shall I fly or whither shall I turn ?”

³ D reads: རྩུང་བ།

⁴ For རྩོངས་ (stultified), D reads རྩུན་ཞིང་ (being foolish or stupid) which is perhaps a better equivalent for Sanskrit मूढ़ ।

⁵ For འབྲས་དང་ཐལ་བས་ཏུ།, D reads དོན་མ་མཚེས་པས་ཏུ་བ་པ་ both of which are equivalents for वैपर्ययिष ।

ལམ་པ་མི་རྒྱའི་དཔལ་རི་གཞན་ལས་སང་ཏུ་ཐོས་ནས་བཟུང་བ་རྟེ་
བ་བཅས་གྲུང་པའི།།

སིག་ཉམས་གཞན་གྱི་འགྲོ་བ་ལྟ་བུར་པདག་རི་རྒྱུག་འཛིན་སྟེ་
ལ་གྲུས་པས་བཅེན་བར་བཤིད།། ༢།།

ཁྱིད་ཀྱི་གྲུག་སྟེ་སེམས་ཅན་ལས་རྟེན་སྟེ་ལྷན་པ་བྱེ་གྲུག་སྟེ་བར་
འཛུག་པ་མ་ལགས་སམ།།

དེ་དག་བཟུང་བས་པདག་འདྲ་ཡང་རི་དེ་དག་ནང་ཏུ་བཟུང་བར་
འགྲུང་པ་གདོན་སི་ཟ།།

¹ དཔལ in *C* is an exact equivalent for གཞལྟོ (beauty). But *D* renders that word by འོོན (light or brightness).

² རྟེན་གཞན་ is rendered in *C* by བཟུང་བ signifying "looking or sight" but in *D* by བཟུང་བ which signifies "light."

³ For ལམ་པ་མི་རྒྱའི་བ་ (=པར་མམས) *D* reads : ལམ་པ་མི་རྒྱའི་བ་ རྒྱལ་འགྲོ་བ (=པར་མམས་མམས) ।

⁴ *C* reads ལམ and *D* ལམ ।

⁵ The text པ་མ་ in *C* is not quite legible. འཛུག་པ་ evidently stands for བརྟན་པ་, and མ་ལགས་སམ་ for གནུ (used in interrogation). The readings in *D* seem better. There གནུ is rendered by ཅེས་པར་ meaning "certainly," and བརྟན་པ་ by རེས་བཞུགས་པེང་ ।

མཐའ་དག་འགོ་བའི་སླིབ་པའི་སྐྱེན་པར་རྩ་ཟེར་ཅན་གྱུ་གསུམ་ཉུས་
བའ་ལ་དོ་ལྷོ་མེད།།

དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ཀྱི་མ་བདག་སྤྲད་ཉེས་བྱས་ངན་པས་བརྗིད་ཅིང་སྤྲུག
བསྐྱེད་ལྷན་པ་ཉིད།། ༢ །།

སྐལ་བ་ཞན་པ་བདག་སྤྲད་སྤྲད་པ་ཞིག་སྟེ་ཉིན་ཕྱིད་འོད་ཟེར་གྱིས་
ཀྱང་སྐྱེན་མ་སེལ་།།

གངས་ཅན་ལས་བྱུང་བརྒྱུག་དོགས་རྩལ་དཀྱིགས་ཁ་བའི་དུམ་བུ་
འདྲ་གསུམ་གྱིང་བཅིལ་བ་དག་དུ་སྐྱོམ།།

རིན་རྟེན་གླིང་གི་ལས་སྲུང་དང་ནི་དོར་བུའི་ཕྱག་ཡངས་ཁང་བ་དག་
གི་ནང་དུ་དབྱེ།།

འཇིག་རྟེན་ཀུན་གྱི་ཡུམ་གཅིག་མ་ཁོད་མགོན་དུ་བྱས་ཀྱང་མགོད་མ་
མཆིས་སོ་བཅོས་ལྷན་མ།། ༣ །།

¹ *D* reads རྟེ་མ for རྩ་ཟེར་ཅན།
² *D* reads ལྷོ་མེད།
³ དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ evidently stands as a literary expres-
sion for འཇིག་རྟེན་ཀུན་གྱི་; *D* has as a colloquial equivalent
དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་།
⁴ འདྲ་གསུམ་ stands for འདྲ་གསུམ་གྱི་ which is better ren-
dered in *D* by འདྲ་གསུམ་གྱི་།
⁵ *D* reads more literally རྩ་ཟེར་ཅན་ (འཇིག་རྟེན་)།
⁶ འཇིག་རྟེན་ is rendered in *C* by རྟེན་ཕྱིད་ signifying
“mid-day” and in *D* by རྟེན་ meaning “the sun.”
⁷ མགོད་མ་ is rendered in *C* by མ་སེལ་ (not removed)
and in *D* by རྩ་ཟེར་ཅན་གྱི་ (not completely cleared).

སྲིག་ཆགས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་ལྷུག་མིང་ཟློལ་གཞོན་
 འདི་དག་རྗེས་སུ་འཕྲུལ་བྱུང་བ། ॥

ཡང་དག་རྗེས་སུ་མངས་ཀྱིས་གྲུས་པར་སྟོན་ལས་སྟོང་སྟོང་
 རྣམས་ཀྱི་བརྩེ་བའང་དེ་སྟེན་ཉིད། ॥ ༤ ॥

དེ་ལྟར་བསྟོན་པའི་རོག་གི་ཟློལ་གྱིས་མོ་དེའི་སྐྱོ་དག་གསང་འཕྲོན་
 རྒྱུགས་ཀྱི་ཡག་བསྟོང་ལ། ॥

གཞན་དག་གིས་ཀྱང་བདང་སྟོས་ས་བྱ་བར་ཤེས་པ་སྲིན་ན་ཡུམ་
 གཞིག་ཁྱེད་ཀྱིས་ལྟ་ཡང་ཏི ॥

གཞན་དག་རྣམས་ཀྱི་སངས་འདོད་འཕྲོར་བ་དོན་གཞེས་འདོད་པ་
 ཁྱེད་ལས་གྲོལ་བ་རྣམས་སྟོང་བཞིན་། ॥

¹ प्रणिघटतधियाम् is rendered in *D* by རྣམ་ལམ་སྐྱོང་མངའ་རྒྱུལ་ལ།

² For किं पुनः बावृथी तम् *C* reads རྩོད་ཀྱིས་ལྟ་ཡང་ཏི། *D* reads རྩོད་འདས་ལྟ་ཞིག་སྟོས་མི་འཛོན་པ།

³ *C* reads འཕྲོར་པར།

⁴ The 3rd line in *D* runs thus:— རྩོད་ལས་གཞན་དག་རྣམས་ཀྱིས་སངས་འདོད་འཕྲོར་བ་དོན་གཞེས་འདོད་པ་སྲིན་ན་ཡུམ་ན། The third line in the Sanskrit original is not quite clear. The Tibetan version in *C* may thus be retranslated into Sanskrit:— परेषाम् अभिमतविभवप्रार्थनाकामान् ततः पाप्मानं पश्यन् ।

སི་དགོ་ལས་བྱུང་མེད་གི་གཏུང་བ་རྒྱན་ཚགས་བཟོད་ཐུགས་སེད་
བས་ཀྱིན་དུ་ཡང་ཡང་སྲིག་།། ༧ །།

གཡ་ཏེ་ཁོ་བོ་སྲིག་ཅན་ལགས་ན་ཁོད་ལ་གསུམ་པ་རེད་པོ་འདི་རི་ཅེ་
ཕྱིར་འདེལ་།།

ཁྱིད་ཅིད་གཞིག་ཕུའི་སེའྲན་གྱིས་ཀྱང་ནི་ཐོས་དང་བྱུན་པས་
འབྲུམ་ལ་སྲིག་པ་ཅིལ་བར་བྱེད་།།

- ¹ *D* མི་དགའི་ས་གཞི for ལམ་ཁོ་མུ་མ།
- ² *D* ལྷན་ཅུ་མེད་པས་ for ལས་སྲིག་།
- ³ For ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ *C* and *D* have སིན་ཏུ་ཡང་ཡང་།
- ⁴ *D* བཟེ་ for དེ།།
- ⁵ ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ is rendered in *C* as ཁྱིད་ཅིད་གཞིག་ཕུ་ and in *D* as ཁྱིད་ཅིག་ཁོ་ནས་།

⁶ ལྷུ་ལྷུ་ is rendered in *C* by མཚན་ཅུས་།

⁷ ལྷུ་ལྷུ་ ལྷུ་ལྷུ་ ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ is rendered in *C* as མཚན་ཅུས་ ཁྱིད་ཅི་ལོས་དང་རྒྱན་པས་ [by (people) hearing and remembering (you) and by (your) name too], in *D* as མཚན་ཅིམ་ལྷུ་ལྷུ་ ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ [having proclaimed (your) name and also by remembering (it)]. The meaning of ལྷུ་ལྷུ་ (= to see, to hear, etc.) is not quite clear here. The reading in *E* is as follows:—མི་དགའི་ས་པ་ལོས་དང་རྒྱན་པས་ [by the hearing and remembering of (your) name]. ལྷུ་ལྷུ་ and ལྷུ་ལྷུ་ both readings are possible.

⁸ ལྷུ་ལྷུ་ in *C*: ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ (immediately), and in *D*: ལྷུ་ལྷུ་ (with urgency).

དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་གི་བྱ་བའི་ཁྱད་དག་དོར་བ་ཇི་ལྟར་ལགས་ཞེས་
བདེན་གསུངས་མ། ॥

ནད་པ་འཛིན་བར་འགྱུར་ཡང་སྤོན་པའི་སྤིང་རྗེ་སྤྱི་ཚེན་ཕན་པ་འཁོན་
བར་བགྱིད་དམ་ཅིང་ ॥ ༤ ॥

སྤྱི་དང་སེར་སྣང་རྒྱལ་ཉི་ལྟོ་སྤྱི་དེ་ལྟ་རེ་རྒྱུ་ལྟོ་སྤྱི་ཚེན་རྣམས་ཀྱིས་དུས་
མཉམ་རིམ་པར་ཡང་། ॥

དུས་དག་གི་ཐུན་མོང་ཆར་གྱུར་ཚོགས་ཁང་རྩ་མོ་བཞིན་དུ་བསྐོར་
བར་གྱུར་བས་ན། ॥

¹ तथ्यकथ्ये is rendered in *D* correctly by བདེན་གསུངས་མ but in *C* by .....པ།

² किं रोचयति is rendered in *D* by མཉམ་རིམ་པར་ཡང་མཉམ་རེ།

³ माया ह्यु hypocrisy, मात्सर्यं शिरःपु avarice, मान दः प्रिय arrogance.

⁴ क्षुब्ध-दोष signifies "envy." The corresponding Sanskrit word does not occur in the original Sanskrit śloka. In the original Sanskrit śloka there occurs the word प्रवृत्तिभिः which is omitted in *C* but used in *D* where it is rendered by ལ་ལོགས་པ།

⁵ तुल्यकालं क्रमात् (simultaneously and successively) in *C* : ཅུས་མཉམ་རིམ་པར་ཡང་ and in *D* : རིམ་དང་ཅུས་གཤེན།

⁶ अनेकसाधारणार्थः is rendered in *C* as : ཅུ་མ་དག་གི་ཕྱུག་མོང་ཆར་རྒྱུར་ (being the common share or property of many) and in *D* as : ཆ་ཉལ་ཅུ་མཉེ་ཕྱུག་མོང་པ་ (the share common to many).

⁷ मठकरमः in *C* : ཚོགས་ཁང་རྩ་མོ་ (a camel belonging to a meeting-house) and in *D* : འཕྱོན་གནས་རྩ་མོ་ (a camel belonging to a guest-house).

ལྷ་སོ་ཁྱིའི་ལ་བསྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཕྲལ་ལ་ཆུ་གཏོར་འགྲམ་དུ་
རང་དགའ་ཐོར་བར་འགྱུར་།། ༡༠ །།

དུ་བ་འཆུབས་པ་སྤྱི་ཏྲུ་འབྲུ་ཁྱིའི་ས་ནས་རབ་བྱུང་མི་སྣལ་མཁར་
བྱིས་ནང་དུ་རྣམ་པར་སྐྱོད་།།

འཕྲོ་ཁྱིའི་རབ་འབར་བྲག་ཤེའི་འབར་བྱེད་ཤུགས་དག་འཇུག་པའི་
ཁང་པར་སལ་སྣན་ལ་འཁྱོད་པ་།།

ཐལ་སྐྱར་ཅོང་བར་ལྷན་པས་ཁྱིའི་ལ་བདུང་བྱས་ལྷ་བ་ལྷི་བ་དག་དུ་
གསོལ་བ་འདེབས་པ་རྣམས་།།

¹ For པར་ *D* has ས་ཤེའི་འབར་རྩ།
² ལ་ཆུ་གཏོར་ in *C*: རང་དགའ་ but in *D*: རང་དགའ་ཐོར་བར་སྐྱོད་
 (with self-delight, rejoicingly).
³ For འཕྲོ་ཁྱིའི་ *D* has བསྟོན་པར་འགྱུར་།
⁴ ལྷ་ས་ཁྱིའི་ནས་ is rendered in *D* as སྤྱི་ཏྲུ་ནང་འཕྲོ་ཁྱིའི་
 (proceeding from the inside of clouds), in *C* (proceed-
 ing from the cloud-like inside).
⁵ འཇུག་པའི་ཁང་པར་ is rendered in *D* as ལྷ་ས་ཁྱིའི་
 ཁང་པར་འཕྲོ་ཁྱིའི་ལ་ཆུ་གཏོར་།
⁶ ལྷ་ས་ཁྱིའི་ནས་ is thus rendered ལྷ་ས་ཁྱིའི་
 རབ་བྱུང་མི་སྣལ་།
⁷ འཕྲོ་ཁྱིའི་ལ་བདུང་བྱས་ལྷ་བ་ལྷི་བ་ is rendered in *D*: ལྷི་བ་ལྷི་བ་ལྷ་སོལ་བ་
 ལྷ་སོལ་བ་ (having uttered the prayer in rather unin-
 telligible tone).

མདུང་རིངས་དྲུག་པོ་བསྐྱེན་བསམད་མི་ཡི་མགོ་དང་གསལ་ཤིང་དག་
 གི་ཁྲི་ཤིང་དགའ་སྟོན་ཅན།།
 བགས་ཚལ་སྟོང་པར་ཚོས་ཀུན་ལག་གཅོས་རལ་གྱི་གཡོ་ཞིང་བརྟེན་
 པར་བཟས་པས་དྲེགས་རྒྱས་པ།།
 ཁྲོ་གཉེར་དང་བཅས་སྟོན་ཁྲོ་གཉེར་མིག་གིས་བལྟས་མིག་ཅན་རྣམས་
 བྱི་ཁྲིད་མཚན་དཔལ་གྱི་གཞི།།
 བསམ་པར་འདྲི་བའི་བཞུགས་པ་ལ་བསམ་པར་ལྷོ་གྲུ་སྟོན་མེད་རྣམས་
 ཀྲིས་བྲན་དུ་སྟོལ་བར་བྱེད།། ༡༩ །།

¹ For བསམས *D* reads བསམད (slain) while *C* བསམང་ (concealed). In *C* the word intended seems to be བསམད (slain).

² For ལྷན (གསལ་སྟོན་ a pointed stake), *C* reads : གསལ་སྟོན་ and *D* : གསལ་ཞིང་།

³ For བཟུང་གི *C* reads བཟུང་ཚལ་ and *D* : འཕྲེག་ both meaning "wilderness."

⁴ For བཞུགས་ལྷོ་གྲུ་ *C* reads: བརྟེན (smiting), *D* : ལྷོ་གྲུ་ (turned upside down).

⁵ For ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ *C* : དེ་གསལ་ཕྱི་པ་, *D* : དེ་གསལ་པ་ལས་ཚེར་ (full of arrogance).

⁶ For ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ *C* : ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ (your name which is the abode of fortune).

⁷ For ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ *C* has : གསལ་པར་ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ while *D* : གསལ་པར་ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ (in clearly written stanzas).

⁸ For ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ *C* has : ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ (faultless) while *D* more correctly has : ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ལྷོ་གྲུ་ (being unwearied).

རབ་ནོ་ལྷེར་མེད་ཅི་ནི་དེ་ལྷོ་བུ་བསྐྱུན་པས་སྒྲིང་ཆེན་གྱིས་པའི་

སྒྲིང་འགོས་ས་ནས་ ॥

ཁྲག་མང་རབ་དུ་ཟགས་པས་བཀྲུས་པའི་རལ་བ་གསལ་པོ་འཛིགས་

རྒྱང་ཡངས་ལྷན་བཤེས་པའི་ ॥

ཁྲིམ་ཏེ་རྒྱང་ནས་ལྷེང་དུ་མཚོང་འདོད་མཆོ་བ་རྟོན་པོ་གཏོགས་པའི་

ཁ་ཅན་རི་དགས་དག།

ཁྲིང་ལ་འེས་པའི་བསྟོན་པ་དོན་རྣམས་ཚིག་དག་གོད་པས་སྒྲག་ལྷེ་

ལོག་ནས་འགོ་བར་འགྱུར། ॥ ༧ ॥

1 For རྒྱལ (head) C has ལྷེ and D ལྷེ །

2 For རྐྱུ་ལོའ་བྱེད་ (gushing out) C has: འཛིགས་ས་ནས་ and D: བསྐྱུན་པས་ །

3 C omits མེད་ །

4 For ལྷེང་ལྷོ་བུ་ C and D have: ཆེན་ནས་ (from afar).

5 For ལྷེང་དུ་མཚོང་འདོད་ (desirous of pressing oneself upon) and D has: མཆོ་བ་ལྷོ་བུ་འདོད་ (desirous of seizing on the head).

6 For དོན་ལྷོ་བུ་ ལྷོ་བུ་ C has: དོན་ལྷོ་བུ་ལྷོ་བུ་ (significant or profitable speech) and D: དོན་ལྷོ་བུ་ལྷོ་བུ་ (significant and skilful speech).

7 For ལྷོ་བུ་ལྷོ་བུ་ C and D have: ལྷོ་བུ་ལྷོ་བུ་ (turning round, coming back).

གདངས་ཅན་རྣམ་འགྲུང་དུ་བ་འདྲིལ་དང་ལྷན་པའི་དབྱིབས་ཅན་
 གསལ་བར་སྤྱད་སྒྲུང་གི་ཚོགས་།།
 ཕྱིད་པ་དང་ལྷན་ཁ་གདངས་འཛིན་ཐག་པ་གཤིན་ཇིའི་ཞགས་འབྲ་
 རྗེ་ཞིན་གཡོ་བ་དག།།
 ལྷིག་པ་ལས་བྱུང་སྤྲང་ཡང་ཁྱེད་སྟོང་བ་དག་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཏན་
 དགྲང་བ་ལྟར་ལེན་པས།།
 ལྷ་དུལ་ཕྱིང་བའི་རྒྱན་གྱིས་འབྱོར་བ་བྱུང་བ་སྟོས་པའི་ཕྱིང་བས་
 དགྲིས་ལྟར་འཛིན་པར་འགྲུང་།། །་།

¹ For ལྷ་ཚུལ་ལྱིང་བ་ C has དབྱིབས་ཅན (having the shape) and D : གདངས་ཅན །

² For ཕྱིད་པ་ C has རྗེ་གསལ (accumulation) and D : དགྲང་བར (filled up).

³ Gaping or wide-opened. C reads གདངས་།

⁴ For ལྷིག་པ་ C and D have : ལྷ་ཚུལ་། (god of the dead).

⁵ For ལྷ་ཚུལ་ལྱིང་བ་ C has : ཁྱེད་ལྱོད་ (ཁྱེད་ ?) །བདག (self shut up in or devoted to you), D has : ཁྱེད་ལ་ག་ལྟར་ཕྱུར་ཅེད་པས (applying oneself to you).

⁶ For ལྷ་ཚུལ་ C and D have : ལྟར་ལེན (devoted).

⁷ For ལྷ་ཚུལ་ལྱིང་བ་ C and D have ལྷ་ཚུལ་།

⁸ For ལྷ་ཚུལ་ལྱིང་བ་ C has : ལྷ་ཚུལ་ལྱིང་བ་ (wealth of ornament). D renders it thus : ལྷ་ཚུལ་མཛེས་པ (beautified by ornament).

⁹ For ལྷ་ཚུལ་ C has : དབྱིབས (wrapped), D : ལྷ་ཚུལ་ཅན (bracelet).

རྩེ་བོའི་སྐྱིན་མ་བསྟེན་པས་འཛིན་པ་དག་གིས་མེད་ཅིང་འཕྱར་

བས་བྱངས་ལ་ཚེ་དོ་གཟིངས།།

གཡོ་ཞིང་སྐྱ་སྐྱོགས་བྲན་ཁོལ་¹ན་པས་ཀྱིས་རྩལ་སོར་སྐྱ་བྱེད་ཞགས་

བའི་སདུད་བ་དམ་པོས་བཅིངས།།

བཀྱས་སྐོས་དག་གིས་ཁ་དང་མགྱིན་སྐྱས་མ་གང་ཞིག་འདེགས་མ་

སྐོལ་མའི་ཞབས་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་བ།།

དེ་ནི་བྱམས་པའི་གཉིན་གྱིས་སྤངས་ཀྱང་མཐའ་མེད་གྱུད་བ་དེ་དག་

འབྲལ་དུ་གཏོང་བར་འགྱུར་།། 15 །།

¹ For ཀམ་ C has མོ་འོ་ while D more correctly མོ་འོ་
(a tuft of hair on the head).

² For རེེ་ C has : བྲན་ཁོལ་ (servant) and D : མོ་འོལ་
(servant in a room). སྐྱ་སྐྱོགས་ = བཟའ་ཏེ།

³ For རལ་མུ་ཏེ་ C has བཤིངས་ and D རེེེ་བཤིང་ (bound).

⁴ C reads རྐྱབས་ (praised). D རྐྱངས་ (abandoned or
deserted).

⁵ For མཐའ་མེད་ C and D have འཕྲལ་དུ་ (immediately).

⁶ For མཐའ་མེད་ D has : རྐྱོང་བཟའ་འཕྲལ་ (abandons or dis-
misses).

ཐུང་ཚན་རྒྱ་རྒྱོགས་¹ ཚར་རྒྱན་ལུས་ཚན་སྤོས་ཕྱེད་² ཅུ་བོའི་རྒྱན་དང་
ལུན་པས་ལུན་གཏོབས་ཤིང་།།

མཚོན་ཚའོད་ཟེར་རྣམས་ནི་རྒྱོག་རབ་འགྲུ་ལྟར་རབ་གསལ་མདའ་
ཡི་ཚར་འབབ་གཡུལ་ངོ་འབྱེད་པའི་ཚོ་།།

རྣམ་པར་ལྡང་བའི་དགྲ་བོར་ཕྱང་བའི་སྟོབས་ནི་རབ་སུམ་ལུན་པ་
རྣམས་ཀྱིས་བཀག་གུར་བ།།

ཁྱོད་ཀྱིས་དགྲ་བོ་གསོད་པའི་³ དཔའ་བོ་གཅིག་གིས་འཕྲལ་དུ་དགྲ་
ཡི་ས་གཞི་བྱེ་སར་རྫོག་།། ༥ །།

¹ For གཞེན་ *C* has: ཐུང་ཚན་རྒྱ་རྒྱོགས་ (roaring like an elephant or a great bull), and *D*: ཚར་རྒྱན་རྒྱ་རྒྱོགས་ (shouting out the sound of *Chum-chem*, i.e., roaring like a thunder).

² For རྒྱ་རྒྱོག་ *C* and *D* have: ཚར་རྒྱན་ (a rain-threatening cloud).

³ For མདའ་ *C* has: ཕྱོས་ཕྱེད་ and *D*: ཕྱོས་།

⁴ For བུལ་ལྡོག་ལྡོག་ལྡོག་ *C* has: རྒྱོག་རབ་འགྲུ་ལྟར་རབ་གསལ་ (very bright like the flashing of lightning), *D*: རྒྱོག་ལྟར་འགྲུ་བའི་ (moving quickly like lightning).

⁵ Two syllables excessive in line 2.

⁶ For ལྡོག་གི་སྐྱོ་བ་ལྡོག་ *C* has: ཁྱོད་ཕྱོས་དགྲ་བོ་གསོད་པའི་ (one who has his enemies slain by thee), while *D* more correctly: ཁྱོད་ཕྱོས་ལྡོག་གི་སྐྱོ་བ་ལྡོག་ (one having received encouragement and nourishment from thee).

⁷ For བུལ་ལྡོག་ *C* has: ཕྱོ་མར་རྫོག་ (smashes to dust), and *D*: ཕྱོ་མར་རྫོག་པར་ཕྱེད་མིང་; འཕྲལ་བར་ཕྱེད་ (smashes the earth making it flash like...).

སྐྱིལ་སྐྱོད་དག་གིས་རྗེས་འབྲེལ་པོའ་མིག་ཚབས་ཅན་དག་ལས་རྣག་
 བྲག་ཕུལ་པ་རབ་འཛོལ་ཅིང་།།
 ག་ལྷགས་སྐྱུགས་པ་ལ་ཆགས་ཅ་སྐྱོའི་བྱ་གར་འགུལ་བའི་སྐོག་
 ཆགས་ཀྱིས་རྗེས་ལྷུས་ཟླ་རྣམས་།།
 རྐྱོད་ལམས་ཉེ་བར་བརྟེན་པའི་སྐྱེན་མཚོག་རི་ལུ་གོམས་པར་བྱེད་ལ་
 བྱས་གིང་ཆགས་པ་ཡིས་།།
 ས་འི་སྐྱུམ་དང་མཚུངས་པའི་ལྷུས་དང་པདྨ་དཀར་པོ་ལྟར་ཡངས་
 མིག་དང་ལྷན་པར་འབྱུར།། ༡༦ །།

¹ For ལུག་པ་ལ་ *C* has : རྗེས་འབྲེལ (after-joint or subsequent connection), and *D* : ལྷུག་ཆགས (coming forth in stream).

² For རྐྱོད་ལམས་ *C* has : མེལ་མིག་ཚབས་ཅན་དག (great or dangerous ulcer), and *D* : མེལ་མིག་ཚབས་ཅན་དག།

³ For བྲག་ཕུལ་ *C* and *D* have : བྲག་ཕུལ (putrified).

⁴ For ག་ལྷགས་ *C* has : གེ་བར་བརྟེན་པ (entirely relying on), and *D* : བསྐྱོད་པ (propitiating).

⁵ For ཆགས་ *C* and *D* : ཆགས (medicine).

⁶ For རྗེས་ལྷུས་ *C* has : ལྷུས་ལྷུས་ཆགས་པ་ལ་ལྷུས (clinging to with devotion) and *D* : བསྐྱོད་ལམས་ལྷུས་ལྷུས་ལྷུས (greatly rejoicing in with veneration).

⁷ For བྱས་ *C* and *D* have : བྱས་ལྷུས (fine gold).

⁸ For ས་འི་སྐྱུམ་ *C* has : མཚུངས་པ (similar), *D* has : ལྷུས་ལྷུས (like or similar).

⁹ For པདྨ་དཀར་པོ་ *C* and *D* have : པདྨ་དཀར་པོ་ (white lotus).

གང་གི་རྣ་པའི་སྟོད་ན་སྐྱ་མ་ རྣམས་ཀྱིས་གནང་བའི་མན་ངག་སྟོང་མོ་
མི་གནས་ཤིང་། །

ཐོས་པའི་ཚེ་དང་བྲལ་བས་མཁས་པའི་ཚོགས་རྣམས་དག་དུ་
རྒྱགས་པ་ཉིད་དུ་ཁིས་ལེན་གང་། །

དེ་ཡང་ཁྱེད་ལ་གུས་པའི་འོས་པས་རྒྱན་རྣམས་ཐོས་ཅན་སོེས་
ཤེད་འཁྱོར་པར་བཅས་པ་ཡི། །

ངག་གི་དབང་ཕྱག་ཐོབ་ནས་མི་བདག་འདུན་སར་ཚོལ་བའི་སྟོང་འི་
ཁྱི་རག་འཕྲོག་པར་བྱེད། ། ༣༠ །

¹ For ཀྱུ་ཅ (C and D) have: མ་མ །

² For བཤམ་པའི་སྟོད་མོ་ (C has: མན་ངག་སྟོང་མོ་ (alms of oral instructions). D has: མན་ངག་སྟོང་མོ་ (སྟོང་ ? Is it for སྟོང་ ?).

³ For བཤམ་པའི་སྟོད་མོ་ (C has: མན་ངག་སྟོང་མོ་ (existing permanently or adhering to) and D མེད་ཞིང་ (falling into)

⁴ For བཤམ་པའི་སྟོད་མོ་ (C and D) have ཐོབ་པས་ (having been bereft of).

⁵ For ཐོབ་པས་ (C and D) have: ཐོབ་པས་ (‘anticipates with the mouth’; assumes).

⁶ ཐོབ་པས་ in the original is a wrong reading for ཐོབ་པས་ which is rendered in C and D as ཐོབ་པས་ །

⁷ For ཐོབ་པས་ (C has: མེ་བདག་འདུན་སར་ (in a royal assembly). D wrongly writes ཐོབ་པས་ for ཐོབ་པས་ །

⁸ For ཐོབ་པས་ (C and D) have: ཐོབ་པས་ (disputant).

ས་གཞི་མལ་སྟེན་རྒྱལ་གྱི་ལུས་བསྟོས་སྟེང་ངོས་འཕྲུལ་ལྡན་ལམག་

དག་ནི་རྣམ་པར་མངོན།།

ཤིག་གི་ཚོ་དག་རབ་གཅོད་གཞན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་མདུན་དུ་གྲོ་མོར་

ཟས་ནི་དོན་གཉེར་བའོ།།

ཁྱོད་བརྟེས་བསྟེན་ལ་བཞུགས་པའི་མཚེག་གིས་བཟུང་བའི་ང་

ཡབ་འཇུག་གིས་རབ་མཛོལ་གིང་།།

ལྷོས་བསམ་ལོང་བའི་གཉེས་འདུང་སོས་གཏམས་གཏུགས་གཞིག་

གྲིན་དུ་བཏོག་པའི་ས་གཞི་འཛོལ་པར་འགྱུར།། ༡༧ །།

¹ For ཕུས: ལྗང་འཛོལ་ C has: ལུས་བསྟོས་ (?), D : ལུས་ཚོས་ (?).

² For ལྗང་འཛོལ་ U has: ཕྱང་འཛོལ, and D : མེད་འཛོལ (edge of the waist).

³ For ལྗང་འཛོལ་ (U and D have འཕྲུལ་ལྡན་ (torn cloth).

⁴ For ལྗང་འཛོལ་ U and D have: འཕྲུལ་ལྡན་ (completely cutting off).

⁵ For ལྗང་འཛོལ་ ལྗང་འཛོལ་ U has: ལྗང་འཛོལ་ལྗང་འཛོལ་ལྗང་འཛོལ་, D has: ལྗང་འཛོལ་ལྗང་འཛོལ་ལྗང་འཛོལ་ལྗང་འཛོལ་།

⁶ For ལྗང་འཛོལ་ U has ལྗང་འཛོལ་ལྗང་འཛོལ་ and D : ལྗང་འཛོལ་།

⁷ For ལྗང་འཛོལ་ U has: ལྗང་འཛོལ་ (?), and D : ལྗང་འཛོལ་།

⁸ For ལྗང་འཛོལ་ U and D have: ལྗང་འཛོལ་ལྗང་འཛོལ་ (lifted up).

གཤམ་དང་ལས་མཐུན་བཟོ་དང་དབང་པོ་གསོ་བའི་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་
 བུངས་དྲག་གིས་རབ་སྟོ་ཞིང་།།
 རྩེ་པ་རྩེ་མར་རབ་པ་རྩེ་བས་བསོད་ནམས་པས་གསུང་བའི་དགེ་འབྲས་
 རོར་འོ་ཐོབ་པའི་མ་གུར་པའི་།།
 རོར་མེད་རྣམས་ཀྱིས་སྟེ་བོ་འགྲོན་པའི་ཡུམ་གུར་པོངས་ལས་འདེང་
 བར་མཛད་པ་ཁྲིད་ལས་དོན་།།
 དོན་དུ་གཉེར་ན་སྐྱར་ཡང་གསེར་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་གདུར་དགས་ལས་
 འཛོན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་།། २३ །།

¹ For སེལ་ *C* has : གཤམ་ (service), *D* has : ཞབས་འབྲེང་ (following as a servant).

² For རྩེ་མར་ *C* has : ལས་མཐུན་ (end of work) but *D* has : ལོ་རྒྱུས་ (husbandry or agriculture).

³ For བསོད་ནམས་ *C* has : དབང་པོ་གསོ་བ་ (gladdening the senses), and *D* : རྩེ་པ་རྩེ་བས་སྟོང་པ་ (practising and abandoning).

⁴ For རབ་སྟོ་ *C* has : རབ་པ་ལྷན་པས་ (completely achieved) and *D* : རོར་ཐོབ་ (got).

⁵ For རོར་མེད་ *C* has : མོངས་ལས་འདེང་པར་མཛད་པ་ (causing poverty to be passed over), and *D* : འགྲུ་ལས་འདེང་པར་མཛད་ (causing censure to be passed over).

⁶ For རྩེ་མར་ *C* has : དོན་དུ་གཉེར་ན་, and *D* : གསེར་གྱི་ཚོགས་པས་ །

⁷ For གུར་ *C* has : གུར་ཡང་ (again), *D* : ཕྱི་ནས་ (from behind).

⁸ For གཤམ་ *C* has : འཛོན་པ་ (proceeding from) and *D* : འགྱུར་པ་ (coming out).

འཁོར་ལོ་ཕྱོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་སྟོར་། བྱང་མེད་མཚན་བརྟན་འོད་
གཟེར་གཡོ་ཞིང་རེ་བ་དང་། །

སྒྲིབ་རྟོག་གཏོ་བོ་མཆེ་བ་དུག་ལྡན་དྭ་མཚོག་སྤྱུ་ཁ་སྟོ་སངས་མ་བུའི་
མགྲིན་ལྟར་འཚོར་། །

ཚོར་བྱ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལྟར་གསལ་ལ་འི་མེད་ཡོན་དྭ་མཚོན་འཛོན་
མཚོན་ཁེངས་དང་། །

¹ For དེལ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ C has : ཕྱོགས་ཕྱོ་འཁོར་ལོ་ཕྱོར་ (kissing the points of the horizon), D : ཕྱོགས་རྟོག་གཏོ་བ་ལེ (filling the quarters or points of the horizon).

² For ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ C and D have : མཚན་བརྟན་ (adorned with auspicious marks or characteristics).

³ For ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ C has : འོད་ཟེར་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ (emitting great restless ray of light), D : འཁོར་ལོ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ (འོག་ལག ?) .

⁴ For ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ C has : ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ (having hair of blue colour), and D : ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ (ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་) .

⁵ The 3rd line is too short by two syllables. The length of the line may be made up by putting འོད་ཟེར་ for ལྟ་ལྟ་ and adding ལྟ་ལྟ་ after ལྟ་ལྟ་ .

⁶ For ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ C has : ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ (bright like the ray of light of the sun), and D : ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ (bright and luminous like the sun).

དམག་དཔོན་དཔལ་སྤེལ་ལྷན་པར་བཙོམ་ལྷན་འདས་མ་གྲོང་གི་
བཀའ་རྒྱུ་ཚུགས་ལས་འགྲུར།། ༢༠ །།

ཚན་དན་རྒྱ་ཡིས་རྒྱ་ཞིམ་ཞོར་བུའི་རྩོལ་མཛེས་མས་དུས་བདེ་བ་ཚེ་
དགའ་ལ་ཚགས་པས།།
སྤྱུ་གུ་མ་ཡི་བདེ་བའི་ཉེར་སྤྲད་མགོན་དུ་བྱ་བ་མཛོན་པར་གསར་བ་
རབ་བསྐྱབས་གིང་།།

¹ For ལེགས་ལོ་ has : དམག་དཔོན (general) and D : ལྷོན་པོ (minister or officer).

² For བོར་ལྷན་ U has : དཔལ་སྤེལ་ལྷན (having fortunate or glorious soldiers), and D : རྒྱལ་ལོད་དམག་ལྷན (having brave soldiers).

³ For མཚམས་ U has : དུས་བདེ་བ, D : དུས་འདུག་བཅས་ (bond of time).

⁴ For ལ་ལ་ལ་ (has : ལྷ་ལྷ་ལ་ (or ལྷ་ལྷ་ལ་ = a handsome woman); D : ལྷ་ལྷ་ལ་ (?).

⁵ For ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ U has : བདེ་བའི་ཉེར་སྤྲད་ and D : བདེ་བའི་ཉེར་སྤྲད་ (cheerful practice or sincere entertainment).

⁶ For ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ U has : མཛོན་པར་གསར་བ་ (completely conspicuous) and D has more correctly : ལས་རྒྱ་ (new). ལས་རྒྱ་ in U may be a mistake for ལས་རྒྱ་ .

⁷ In U there is no Tibetan equivalent for ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ which is rendered in D by : རྩོལ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ (pursuit after or attachment for amusement).

སྒྲ་མོ་ཡིད་འོང་མ་རྒྱ་ར་བ་དང་ལྷན་ཟེེའུ་གསལ་པའི་དྲིས་ལྷོས་
བྱང་བ་ཙན།།

དྲིལ་རྩུང་སྒྲ་ཡིས་རྗེས་འབྲེལ་རབ་དུ་གསལ་བར་ཀྱང་གདུབ་^१
ཡིད་འོང་སྒྲ་སྟོན་སྟོོགས་པར་བྱེད།།

འདོད་པས་ལྷོས་དགའ་གནོན་ལུ་མ་རྣམས་གྲུ་ས་དང་བཅས་པར་ཁྲིད་
མགོན་ལྷན་པ་དོན་དུ་གཉིར་།། ३७ །།

རྗོང་བུའི་ནང་ལོགས་རིན་པོ་ཆེས་སྒྲས་གསེར་གྱི་བདུ་ལྷན་ཟེེའུ་
རོ་རྗེ་ཕྱིང་བ་ཙན།།

¹ For *देवकन्याः* *D* has : ལྷ་ལེ་བ་མོ།

² For *उदार* *C* has : ཡིད་འོང་ (pleasing) and *D* : བརྩུངས་པས (stretched or extended).

³ For *काशी* *C* has : དིལ་རྩུང་ (small bells) and *D* : རོག་པལ (girdle).

⁴ For *अनुबन्ध* *C* has : རྗེ་འབྲེལ (close connection) and *D* : ལྷུག (the flow or stream).

⁵ For *उद्गततर* *C* has : དལ་ཏུ་གསལ་བར (very conspicuous or distinctly audible), and *D* : སིན་ཏུ་དཔངས (very high).

⁶ For *अरण* *C* has : སང་རུབ་ (?) but *D* more correctly : སང་གདུབ (foot-ring).

⁷ For *प्रार्थयन्ते* *C* has : དོན་པ་གཞེར, and *D* : གསོལ་བ་ འདེབས (make a request).

ནང་གི་བྱེད་པ་ཁྱོད་ལ་གཏད་པའི་བསོད་ནམས་མཐུན་པ་རབ་འབར་
 ཡོངས་སུ་སློན་པ་ཡིས།།
 ག་བྱར་ཨོ་ལ་ཡི་གི་ཤུན་པ་ཨ་ཀ་ཅུ་དང་ན་ལ་ད་ཕྱིའི་དྲི་ལྷན་རྒྱ།།
 འདོད་པའི་དྲིགས་པས་རབ་འབྱར་བྱད་མེད་ནུ་མའི་སྤྱིབས་སུ་བ་
 ལོབས་འཁྲིལ་གནས་དལ་འབབ་པོ།།
 ལྷན་མིན་རྒྱ་ཡིས་ཟེར་མ་དང་ལྷན་རྒྱ་ཚེ་མཛོས་མ་དག་དང་ལྷན་
 ཅིག་རྩེ་བར་འབྱར།། 22 །

¹ For ལྡན་ལ་གཏད་པ་ *C* has: ནང་གི་བྱེད་པ་ (*lit.* an inner doer or instrument, the internal sense-organ); *D*: ལེམས་རྒྱུང་ (mind).
² For བརྒྱུན་པ་ *C* has: ཡོངས་སུ་སློན་པ་ (completely ripened).
³ For ལྷན་ *C* has: ཤུན་པ་ (bark), and *D*: མེན་རྩི་ (cinnamon).
⁴ For མཐུན་པ་ *C* has: མཐུན་པ་ and *D*: རྒྱུ་ལྷན་པ་ (a pretty aromatic composite growing on the higher alps).
⁵ For ལྷན་པ་ *C* has: རྩེ་བར་འབྱར་ (wave), and *D*: རྩེ་བར་འབྱར་ wave.
⁶ For ལྷན་པ་ *C* has: ལྷན་པ་དལ་འབབ་པ་ (slowly flowing and taking rest); and *D* simply: དལ་འབབ་པ་.
⁷ For ལྷན་པ་ *C* has: ལྷན་པ་ and *D*: ལྷན་པ་.
⁸ For ལྷན་པ་ *C* has: ལྷན་པ་དང་ལྷན་པ་ (without ray of light).
⁹ For ལྷན་པ་ *C* and *D* have: ལྷན་པ་ལྷན་པ་ (beautiful female ones).

ཚོག་མདའི་གཙོ་བོ་དུལ་བའི་ཁྱད་གྱིས་ཚོད་བན་དུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
བཀའ་ལ་ཕུག་བྱས་ཤིང་།

མཐོ་རིས་སྤེང་དུ་ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་རྒྱན་གྱིས་སྤུད་པའི་ལུས་
ཅན་ལ་ཞེན་དེ།

སྤྱའོང་རབ་རྒྱས་ལུས་ཅན་བདེ་སོགས་ལག་བའི་ཕྱག་པ་ཁྲོགས་
ཀྱིས་རྒྱན་དུ་བསྐྱེལ་གྱུར་བ།

ཁྲོད་ཀྱི་སྤྱན་རས་སོག་པས་དག་བྱས་ལག་བའི་དེ་རྗེ་ལྷན་པས་ལྷ་ཡི་
ས་སྤོང་བྱིད། །། ༤༩ །།

¹ For མེན་མདའི་གཙོ་བོ་ C has: ཚོག་མདའི་གཙོ་བོ་ (chief of those whose arrows are words); and D: མེན་ (chief of gods).

² For ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་རྒྱན་གྱིས་སྤུད་པའི་ལུས་ཅན་ལ་ཞེན་དེ, riding on (the celestial elephant) having a body decorated by ornaments making *khrol khrol* (ringing sounds).

³ For ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་རྒྱན་གྱིས་སྤུད་པའི་ལུས་ཅན་ལ་ཞེན་དེ C has: ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་ (hair standing fully erect); D: ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་ལུས་ཅན་ལ་ཞེན་དེ (hair standing erect in an exceeding measure).

⁴ For ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་རྒྱན་གྱིས་སྤུད་པའི་ལུས་ཅན་ལ་ཞེན་དེ C and D: ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་ (?).

⁵ For ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་རྒྱན་གྱིས་སྤུད་པའི་ལུས་ཅན་ལ་ཞེན་དེ C has: ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་.

⁶ For ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་རྒྱན་གྱིས་སྤུད་པའི་ལུས་ཅན་ལ་ཞེན་དེ C has: ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་རྒྱན་གྱིས་སྤུད་པའི་ལུས་ཅན་ལ་ཞེན་དེ (arm adorned with diamonds or precious stones) and D: ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་རྒྱན་གྱིས་སྤུད་པའི་ལུས་ཅན་ལ་ཞེན་དེ (Is ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་ for ལྷ་ཡི་སྤྱང་ཚེན་ཁྲོལ་ཁྲོལ་?) arm having diamonds hanging on or decorated with it.

གུམ་གྱི་རིན་ཆེན་རྒྱན་གྱིས་མནན་པ་བཞུགས་པ་བཞུགས་པ་
ནས་མཁའི་དཔལ་འབྱོར་ལྷ་བྱེ་ཅན་།།

ཉི་མ་འཆར་ཀློག་བྱ་བ་ལྷ་བྱུར་རབ་གསལ་འོད་ཟེར་རྒྱས་པས་འཛིག་
དྲོན་གསུམ་འགོངས་གིང་།།

བདེན་པར་གཤམས་བརྒྱུང་ཞབས་གཏིག་གིས་མནན་ཤར་གྱིས་
ཚངས་དབང་དྲག་པོ་ལྲུབ་འཇུག་རྣམས་དུད་པའི་¹⁰།།

¹ C has : མནན (pressed) and D : གང་ན (filled).

² D has : འོད་མཁའ་ལྷ་བྱེ་ཅན།

³ For བཞུགས་ C has : འཆར་ཀ and D : ཡར་ཀ (rising).

⁴ For གཏིག་ C has : འཇུག་པལ and D : ཆེས་གསལ
(shining very much).

⁵ For འཛིག་ C has : རྒྱས་པ (very bright).

⁶ For རྒྱན་ C has : བདེན་པར (firmly), and D : ཚངས་
(great).

⁷ For གསུམ་ C and D have : རམས་བཤུང་ (right leg
stretched forth).

⁸ For གསལ་ C has : མནན (pressure), and D : གསལ་པས
(the peculiar manner of stepping).

⁹ For ཡར་ C has : ལྷ་ (burden) and D : བཞུགས་ (for
བྱེད་ ? weight or heaviness).

¹⁰ For འཇུག་ C has : འཇུག་པའི and D : འཇུག་པ།

ཁྱིལ་སྐྱུ་བསྟོསས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱིལ་སྐྱུ་ལྷོ་བའི་འཛིགས་པ་
གཞོན་པའི་སྐྱེད་དུ་འགྱུར།། ༣༠ །།

ཁྱོད་པ་དང་བཅས་མཚོན་ཆའི་འོད་ཟེར་རབ་འབར་ཕྱག་དབྱུག་ཆ་
ཡིས་ནས་མཁའ་ཁོང་ཁོང་སྐྱོད་པ་བྱེད།།

གཏུ་བྱའི་གདོངས་ཅན་དག་གི་གདོངས་ཀྱི་མི་རྩེ་མི་འབྲེགས་
སྐྱོད་ལྷན་སྐྱེད་ནས་སྐྱེད་པ་མཛོད་བཞུགས།།

¹ *D* has : མྱི།

² *D* adds མྱི་མེ before གཞོན།

³ For བརྟེན་པ་ *C* has : བཚོན་ཆ (for མཚོན་ཆ ? weapon), and *D* : ཕྱག་ཆ (implement).

⁴ For འབྲེགས་ *C* has : རབ་འབར་ (fully blazing), and *D* : འབྲེག་བ་ (connected with).

⁵ For འོད་ཟེར་ མཚོན་ཆ་ *C* has : ཕྱག་དབྱུག་ཆ (hand which appears like a piece of stick or club), and *D* simply : ཕྱག་ཚོན་ཆ (an assemblage of hands).

⁶ For མཁའ་ཁོང་ཁོང་ *C* has : གདོངས་ཅན (possessing hood), and *D* : བྱུ་ (serpent).

⁷ *C* reads : མི།

⁸ For མི་རྩེ་མི་ *C* reads མི་རྩེ་ and *D* more correctly : མི་བཞུགས་པ་ (intolerable).

⁹ For མཛོད་པ་ *C* has : བཞུགས་ and *D* : གད་མོ་ (laughter).

མཐོ་རིས་ལ་གནས་ཚངས་དབང་དྲག་བོ་ལ་སོགས་སེ་དང་ལྷ་དང་

གྲུབ་པ་དྲི་ཟ་ལྟོ།།

ཕྱོགས་ཚོགས་ཁྲུབ་པའི་འོད་ཟེར་ལ་བཞུགས་བདེ་གཤེགས་བརྒྱ

དྲག་སྤུལ་བ་མཐའ་ཡས་དག་གི་སྐྱོ།།

ངོ་ས་ཚར་འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་ཕྱག་འོས་བདུན་གཤོ་བཞོད་པའི་

དངོས་བོ་ས་ལུས་ངོ་བོར་རྩ།། ༢༣ །།

¹ For ལྷ་ལྟོ (C has : མཐོ་རིས་ལ་གནས་པ and D : མཐོ་རིས་གནས་པ (dwelling in heaven).

² For ལྷ་ལྟོ C and D have : མཐའ་ཡས་ (endless). ལྷ་ལྟོ in the original is evidently a mistake for ལྷ་ལྟོ།

³ For ལྷ་ལྟོ C has : ལྷ་ (image), and D : ལྷ་ལྟོ (beautiful).

⁴ For ལྷ་ལྟོ C has : ལྷ་ལྟོ (moveable). ལྷ་ལྟོ in the original is evidently a mistake for ལྷ་ལྟོ།

⁵ For ལྷ་ལྟོ C has : ལྷ་ལྟོ་པ་ (constructed), and D : ལྷ་ལྟོ་པ་ (remaining or existing).

⁶ For ལྷ་ལྟོ C and D have : ལྷ་ལྟོ་པོ་ (thing or substance).

⁷ For ལྷ་ལྟོ C and D have : ལྷ་ལྟོ་པ་ (without exception or remainder).

⁸ For ལྷ་ལྟོ C and D have : ལྷ་ལྟོ་པོ་ (essence, self).

ལ་ལས་ཀྱི་སྐྱེགས་ལི་ཁྲིའི་ཚོན་དང་¹ ཉི་ཞོན་² དམར་བ་ཉིད་ལྟར་³ འོན་

དུ་⁴ དམར་བ་དང་⁵ ॥

དེ་བཞིན་གཞན་གྱིས་སྐྱུམ་ཞིང་འོད་ལྡན་⁶ མཐོན་སྤིང་⁷ རྩོལ་ཅགས་

བདགས་བའི་བྱེ་མ་ལྟར་སྟོད་དང་⁸ ॥

ལ་ལས་འོ་མའི་ཀྱི་མཚོ་བསྐྱབས་བའི་འོད་ལྟར་⁹ ཚེས་ལྷག་དཀར་

དང་གསེར་འོད་ལྟ་བུ་སྟེ། ॥

ཁྲིད་སྐྱུ་སྐྱོ་ཚོགས་¹⁰ ངོ་བོ་ཉི་བར་བཞག་པ་¹⁰ དང་འབྲེལ་དབྱེ་བས་ཐ་

དང་འཁོལ་བཞིན་ནོ། ॥ ३३ ॥

¹ *U* has: དང་ (and), and *D*: འོས་ (like).

² For ལམ་ལམ་ *U* has: ཉི་ཞོན་ (charioteer of the sun), and *D*: ཉི་མ་གཞོན་ཀྱི་ (the sun-youth).

³ *D* has: ཚོས་དམར་ལྟ་བུར།

⁴ *D* omits ཉི་ལྟ་།

⁵ *D* has: དམར་བར་ལྷན་པ།

⁶ For མཐོན་ལྟ་ *U* has: ལྷག་ཞིང་འོད་ལྡན་ (oily and luminous), but *D* literally: དཔལ་ལྡན་ (glorious).

⁷ For མཐོན་ལྟ་ *U* has: མཐོན་མཐོན་ (the high blue thing), and *D*: མཐོན་ལྟ་།

⁸ For ལྷག་ལྟ་ *U* has: ལྷག་ལྟ་ལྟ་བུར་ (lit. (?) and *D* more literally: ལྷག་ལྟ་དང་ཞོ་བལ་ (stirred-up milk).

⁹ For ལྷག་ *U* and *D* have: ལྷག་ལྟ་ (of all sorts).

¹⁰ For ལྷག་ *U* and *D*: ཉི་བར་བཞག་པ་ (lit. to make use of, that is, application or imposition).

ཀུན་མཁའི་ཡི་ཤེས་སྒྲིན་སེམས་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་གསལ་བྱས་དེ་ཉིད་¹
དག་གི་དཔང་བཞིན་ལུ།

ཀུན་རིག་ཉིད་དམ་དེ་ཡི་སྲས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྟོགས་ཀྱི་གུང་ས་
ནི་སངོན་སྲུང་མཁའི།

བདག་འདྲ་གཏོར་མ་སྟོན་པ་སྒྲིགས་པ་ལྟ་བུར་ཁ་གདངས་ཀུ་ཚོ་ཆེ་
བར་འདོན་པ་གང་།

¹ For མཁའི་ཡི་ཤེས་སྒྲིན་ (onlightened or made distinct), and *D*: དམ་དུ་གསལ་བ་ཡི་ (made very distinct).^o

² For འཛིན་ *C* and *D* have: དེ་ཉིད་ (that-ness, essence or truth).

^o For མཁའི་ *C* has: དཔང་ (witness) and *D*: དཔང་ (?).

⁴ For འཛིན་པ་ *C* has: ལྷན་པེ་ལོད་ (the Omniscient One himself) and *D*: འཛིན་པ་འདྲ་ལོད་ (the real Omniscient One).

⁵ For མཁའི་ཡི་ཤེས་ *C* has: མངོན་ལུས་ (by one's own personal experience).

⁶ For འཛིན་པ་ *C* has: ལྷན་པེ་ལོད་ (that which enjoys strewing-oblations, that is, a crow) and *D*: ལྷན་པེ་ (a crow).

དེ་ནི་མི་བཟང་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་དང་བས་ཅན་བསྐྱེད་སེམས་ཀྱི་ལྷན་པ་
གཞན་གྲང་དག་གི་ལྷོ། ॥ ༥ ॥

བདག་གི་ལྷོ་བ་གང་ལགས་དེ་ནི་ནངས་ཀྱིས་དང་པོར་བྱེད་ཀྱིས་བྱེད་
བར་དུ་སྤྱིན་ཏེ།

འོན་ཀྱང་ལྷག་བར་དེ་བཞིན་ངལ་བའི་སྤྱུག་བྱེད་མི་མཁམས་པ་དག
རང་སེམས་ཚོས་བའི་ལྷོ།

དོན་ཤེས་ཟེན་ཡང་གཉིན་འདུན་བྱམས་པའི་མདུན་དུ་སྤྱུག་བསྐྱེད་
ལྷན་བས་ཚོག་གིས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ནི།

¹ For བཟང *C* has: བཟང་བས (by affliction), and *D*: མིས་ཅན་དག་གིས (by plague or epidemic).

² For ལྷག་བར *C* has: ལྷོ་པ (decline, fall or calamity), and *D*: ལྷོ (string or cord ?).

³ For ལྷག་བར་དེ་བཞིན *C* has: བཟང་ཅན་དག་གི་ལྷོ and *D*: བཟང་ཅན་ལྷོ་ཞེས་པ་གསལ། དམའ་ in the original is a mistake for ལྷག་བར།

⁴ *C* has: ཅན་ལྷོ and *D*: ཅན་གྱི (intrinsically).

⁵ For མཁམས་ལྷག་པའི་ལྷོ *C* has: ལྷག་པར་དེ་བཞིན (more than that speech), and *D*: དེ་བཞིན་གསལ་བཞིན་པའི། *C* and *D* have དེ་ཞེས་པ། The original reading was therefore བཟང་ཅན་ལྷོ and not ལྷོ།

⁶ For ལྷོ་ལྷོ *C* has: ལྷོ་ལྷོ (act of accomplishing), and *D*: ལྷོ་ལྷོ (manner).

⁷ For ལྷོ་ལྷོ *C* has: ལྷོ་ལྷོ and *D*: ལྷོ་ལྷོ (kinsman or friend). The reading ལྷོ་ལྷོ is to be preferred.

དུག་བཞིན་སྐྱབས་པར་གྱུར་ན་སྟོང་ཡང་སང་ཞེས་བྱེད་ཅིང་རྣམ་པར་
གནས་པར་ཚོར་བ་བཞིན།། ༡༧ །།

དག་ལེགས་ཀྱན་དགའི་ཀྱ་སེར་རྒྱ་བའི་ཆ་ཤས་གསལ་མ་བསིལ་
བའི་གཟིགས་པར་སྐྱལ་དུ་གསོལ།།

ཡི་ཤེས་ཉེར་བསྟན་དག་གིས་ཀྱས་པར་མཛད་ཅིག་གྲགས་ཇེས་སྟོག་
ལྷན་ནང་གི་སྐྱུན་པ་སོལ།།

¹ For ལྷན་པར། C has : རྣམ་པར་གནས་པར། (complete position or rest), and D : རྟེན་དུ་འགྱུར་ལས་ཅིག་མར་གནས། (from the state of change dwells in that of rest in the self).

² For བར་ཆ་གསལ་ལོ། C has : རྒྱ་བའི་ཆ་ཤས་གསལ་ལོ། and D : རྒྱ་བའི་ཆ་ཤས་གསལ་མ། (a conspicuous digit of the moon). The suffix མ is to be preferred as the original is in the feminine gender.

³ For ལྟོག་ལོ། C has : བསོག་བའི་གཟིགས་པར་སྐྱལ་དུ་གསོལ། (please to grant me your cool sight); and D : རྒྱུ་གསོལ་ལོ། (grant me your gratifying sight).

⁴ For ལྷན་པར། C has : ལྷན་པར་ལྷན་པར། (O one possessing thick mercy), and D : ལྷན་པར་ལྷན་པར། (O one possessing mercy in an exceeding measure).

གང་ཕྱིར་འགྲོ་བ་དག་ན་ཁྱོད་བསྟོད་ཆུ་ཡིས་ཡིད་ནི་དག་པར་བྱས་
བཞི་བོ་ལ། ॥

སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ཀྱི་དགོ་ལེགས་གནས་ནི་དོན་ཡོད་ཁྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
བསྟོད་ཅམ་གཞིག་ཤུ་མགོང་ ॥ ३७ ॥

ཁྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཚོགས་ཀྱི་ཆ་ཅམ་བསྟོད་ནས་^१བདག་གིས་འདི་ཅས་
ཞེས་བར་མ་ངེས་བའི་ ॥

¹ For पवित्रीकृत मनसि मयि (' has : ཡིད་ཅི་དག་པར་བྱས་པ་
འོ་བོ་ལ། (in me rendered pure in the mind), and D :
ཡིད་དག་པར་བཞེས་པ་བདག་ལ། (in me having the mind made
pure).

² For श्रेयसाः स्थानं C has : དགོ་ལེགས་གནས་ནི་ (the abode
of prosperity), and D : བདེ་བཟོགས་གནས་ནི་ (abode of
heaped bliss).

³ For वृष्टं C has : མཐོང་ and D : འགས་པར་བྱམས།

⁴ For अथयव C and D have : ཆ་ཅིམ་ (a part, a little).

⁵ C reads རུལ་ and D : རལ།

⁶ For अनिश्चयेन C has : འདི་ཅིམ་ཞེས་པར་མ་ངེས་པའི་ and
D : འདི་ཅིམ་ཞེས་བྱ་མ་ངེས་པའི་ (“ this much—so called—un-
true,” that is, of uncertain measure or immeasurable).

བསོད་ནམས་བཀྲ་ཤིས་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་(དངར་བ)རོ་སྲུང་
 ལྷོལ་བའི་བར་དུ་སྦྱངས་བྱ་བ་॥
 བའ་ཐོབ་དེ་ཡིས་འཛིག་རྟོན་འདི་ནི་འཕགས་པ་འཛིག་རྟོན་དབང་
 རྒྱལ་ཞབས་མགྲིམ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི།།
 བདེ་ལེགས་དྲགས་ཅན་བདེ་གཤེགས་སྲས་པོའི་ས་གཞི་བདེ་བ་ཙན་
 ཞེས་བྱ་དེ་རྒྱུར་བཟོད་ཤོག།། ༢༥ ॥

¹ For དུམ་འཛིན་པའི་བརྟེན་བ་ (' and D) have: བམ་ཤེས་འདོད་པ (lucky or blessed desire).

² The second line in verse 37 in C is too short by two syllables: D adds དངར་བ meaning "sweet" corresponding to the original མཐུར་ after འབྲས་བུ་ to complete the line.

³ For ལྷོལ་བའི་བར་དུ་ (in the interval of deliverance) and D: མ་ཐོབ་པར་དུ་ (until deliverance).

⁴ For འཕགས་པ་ (to be practised or experienced) and D: འཕྲོད་པ་ (enjoyable).

⁵ For བར་དུ་ C and D: བའ་ །

⁶ For ལྷོལ་བའི་བར་དུ་འཕགས་པ་ (marked with the blessed *svastika* or lucky configuration).

⁷ For ས་གཞི་ C has: ལ་གཞི་ (ground or estate), and D: ཐོང་རྩེ་ (city).

⁸ For རྒྱུར་ C and D: ལྷུར་ (quickly).

Another Tibetan version of
Sragdharāstotra.

ཕྱིར་བུ་འཛིན་པའི་བསྟོན་པ།

གྲུ་གར་སྐད་དུ། ཡུར་དུ་ར་སྤྲུག་དུ་ར་སྟོ་དུ། བོད་སྐད་དུ།

འཕགས་མ་སྟོལ་མའི་མེད་ཀྱི་ཕྱིར་བུ་འཛིན་པའི་བསྟོན་པ།

སྤར་ཤར་ཉི་མ་སྤང་བ་དམར།

ལྷ་མཚོག་སྤྱི་གཙུག་འོར་བུ་དམར།

དེ་འབྲུང་ཁ་དོག་དེ་ལ་ཞི།

ཚོས་སར་གྲིས་ནི་བསྐྱས་པ་འདྲ།

འཕགས་མ་བྱིད་ཀྱི་ཞབས་གཉིས་ལ།

གུས་པའི་ཐལ་མོ་དབྱ་བྱུན་གྲིས།

དེ་མཛེས་མགོ་ཡིས་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

ཉིས་བྱང་དུས་སྤྱ་སྐབས་ས་མ།

དེ་ནི་སྟོལ་མ་བྱིད་ཡིན་ནོ།

བསྟོན་སར་མེད་ཀྱི་ཕྱིར་བུ་འཛིན།

མཚོད་ལ་བདག་གིས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། ། །

མྱེང་བ་འཛིན་པའི་བསྟོན་པ།

བཀའ་མི་ནུས་པའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་མེ།།
 དེ་ལ་དྲག་དུ་ལུས་སྤྱུང་གནས།།
 རྣམ་པ་མ་ལྡན་འགྲོ་ས་གང་།།
 མོངས་པ་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་བྱ།།
 དེ་ལྟར་དྲག་དུ་སྤྱུས་ནས་ནི།།
 དོན་མེད་བདག་ནི་སྟོབས་རྒྱང་སོང་།།
 ལམ་འཁོར་ཉི་ལྔ་དཔལ་ལྡན་གྲགས།།
 དེ་ནི་གཞན་གྱི་སྤྱོད་བཤོས།།
 དེ་མོས་ལོང་བའི་སྟོན་པ་ལྟར།།
 མཐོང་དེན་འདོད་ཀྱང་གཞན་ཁྲིད་མེད།།
 སྤྱིག་པ་འཛོམས་མ་ཁྲིད་ལ་ནི།།
 བདག་ནི་སྤྱབས་མཐོང་འདོད་ལགས་སོ།། ༡ །།
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟོལ་བའི་ཕྱིར།།
 དེ་ལ་སྦྱིང་རྗེ་མི་མཛད་དམ།།
 མ་ལུས་པར་ནི་སྦྱིང་རྗེ་མཛད།།
 དེ་ཁོངས་བདག་ལྟ་ཡོད་གུར་ན།།
 ཁོང་ལ་སྦྱིང་རྗེ་མཛད་པ་བཞིན།།
 བདག་ལ་དེ་བཞིན་མཛད་འཚལ་ལོ།།
 བས་པ་མེད་པས་མི་མཛད་དམ།།

མ་ལ་དྲག་དུ་བྱས་ནས་ནི།
 ལུབ་མའི་དོན་དུ་བྱསྟོང་ན།
 དེ་ལ་མ་ཡང་སྟོབས་འགུར།
 མི་རྩེད་ཉིན་རེ་སྟོང་གུར་ན།
 ས་ཡང་བྱུ་ལ་སྟོབས་བྱེད།
 འཛིག་དྲིན་གསུམ་གྱི་བསྐྱངས་ཀྱང་ནི།
 ཁྱིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་གང་པར་བྱས།
 དཔག་བསམ་གྱི་ལོ་གི་ཡལ་གསལ་ཆོག།
 དེ་ནི་སྟོལ་མ་ཁྱིད་ཡིན་ནོ།
 ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མ་ལུས་པ།
 སྟོན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་བྱས། ། ། །
 ཉོན་མོངས་ཀུན་གྱི་མེ་དེས་ནི།
 བདག་གི་ལྷས་འདི་དྲག་དུ་ཚོག།
 ས་འོག་སྐྱུ་གུ་བསྐྱེད་པེ་ལ་ནི།
 བདག་གི་ལྷས་འདི་ལུབ་ཅམ་ན།
 མེས་མ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱུ་གུ་བསྐྱེད་ནི།
 དྲག་པོ་འབྲེལ་བར་གྱུར་ཅམ་ན།
 ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅས་ཞལ་བཞེས་པ།
 བདག་གི་སྟེང་དུ་བྱུ་བ་པར་རྒྱུད།

རྫོགས་སངས་ལྷན་པའི་སྟོན་ལམ་ནི།
 བདག་གི་སེམས་ལ་ཤར་བའི་དུས།
 རྫོལ་མ་པན་འདོགས་མཚན་པར་ཞུ། ༦ །
 ལག་བསྐྱེད་བསྟོན་པའི་རྟོག་བཞེད་ཅིང་།
 དོན་དུ་དུག་པོ་བྱས་པའི་ས།
 གནམ་ལ་ཉུམ་ཀྱང་དོན་འབྱུང་པོ།
 ཁྱིལ་ལྷ་ལྷ་ལ་བདག་གིས་ཞུས།
 ཀྱི་མ་རྫོལ་མ་ཁྱིལ་ཀྱིས་ནི།
 བདག་སྤང་པར་ནི་མི་གཤེ།
 ཁྱིལ་ཀྱི་སྐྱུན་གྱིས་བཞེགས་ཅམ།
 འང་འདོད་ཐམས་ཅད་རྗེད་པར་འགྱུར།
 མི་བདེ་མི་བཟོད་སྤྲུག་བསྐྱེད་ནི།
 ཡང་འབྱུང་དོགས་ནི་མི་འབྱུང་དོ། ༧ །
 བདག་ནི་སྤྲིག་ཅན་ཡིན་གྱུར་ན།
 དད་པ་ཤིན་དུ་འཕེལ་ནས་ནི།
 ཁྱིལ་ལ་དད་པ་སྐྱེ་མི་གཤེ།
 མིང་ཐོས་པ་འམ་དན་པ་ཡིས།
 ཁྱིལ་ཀྱི་སྤྲིག་པ་དབང་མེད་འཕྲོག།
 བདག་དོན་ཁྱིལ་ཀྱི་སྤངས་པ་དེ།

1-2 ཅི་ལྟར་ཞུ་བ་ ?

བདེན་པར་བདག་ལ་གསུང་བར་ཞུ། །
 བྱིད་ནི་བདེན་པར་གསུང་ལྡན་མ། །
 ལྷིང་རྗེ་ཆེ་བའི་སྐྱེན་པ་ཡིས། །
 ཅན་པ་མ་གཤིབ་དུ་ནི། །
 སྐྱེན་གྱིས་ཕན་འདོད་ཆེ་བྱེད། །༥ །
 ལྷུ་མ་སེར་སྤང་བྱུལ་སོགས། །
 འན་པ་དེ་ནྤམས་ཀྱིས་བྱིར་ནས། །
 དེ་སོས་བྱིར་བས་དལ་སྐབས་མེད། །
 བཀྲས་པའི་སྤྱི་ལོར་ང་མོ་བཞིན། །
 ལྷན་ཅིག་དལ་བ་མེད་པས་ནི། །
 ལྷོལ་མའི་ཞབས་ཀྱི་བདུ་ལ། །
 བདག་གིས་མཚོད་སྐབས་མ་རྟེན་དོ། །
 དེས་ནི་ཡི་གེ་དུ་ཚིག་འདོན། །
 དེ་བདོན་པས་ནི་ཕན་འདོགས་དེ། །༦ །
 དུས་མཐའ་རྒྱུང་གི་གཡམས་སྤུ་འབྱེལ། །
 དེས་ནི་གཙུགས་པའི་རྩ་རྒྱབས་འབྱུང་། །
 བཀའ་ཞིང་འབྱུལ་བའི་རོལ་བས་འབྱུག། །
 དེ་རྒྱབ་དབའ་རྒྱབས་འབྲས་དུ་ནི། །
 བའབས་བས་སྐྱ་བྲགས་སྐད་མདངས་ཅན། །

འཛིགས་ཕྱིན་ཀྱང་མཚོ་དེ་ཡས་ནི །
 བྱ་ཆག་ནལ་པའི་སྐབས་དེ་ལ །
 མྱིང་ཇི་ཏུ་སྐད་དྲག་པོ་བཞེད །
 སྐད་ཅིག་དྲན་མེད་བཅས་པོར་གྱུར །
 མ་མོ་ཁྱོད་ལ་བསྟོན་པ་ཡིས །
 བདེ་བར་གྱུ་མཚོ་པར་བསྐྱལ་ལོ། ། ༡༠ །

མྱིན་མཁུ་སྐོར་ཞིང་དུ་བའི་ནང་ །
 དེ་ལ་མེ་ལྷག་ཅན་གྱི་མེ །
 སེ་ལྷེ་ཆེར་འབར་གྱི་མ་དུ་ནི །
 དལ་ནས་མལ་དུ་ཉལ་བའི་སེས །
 ཁྱིད་ལ་རབ་བདུད་ཐལ་མོ་སྐྱར །
 སྐད་ཅིག་གིས་ནི་གྲོག་ཕྱུང་ནས །
 ལྱུར་བར་མྱིན་ཆར་གྱིས་ནི་བསྐོར ། ༡༡ །

མྱོ་ཕྱིན་གྲང་ཆེན་འབྲས་གཉིས་ལ །
 འཛིག་པའི་ཆུ་ལ་རེག་ནས་ནི །
 བྱང་བའི་ཐོང་བ་བཞིན་དུ་ཐལ །
 དེ་ནས་ས་གྱིས་ནི་རྒྱ་སྐྱོགས །
 སྐྱ་དེ་ཐོས་ནས་ཞེ་སྟོན་ལས །
 གྲང་ཆེན་འབྲས་དུ་བྱུང་མཚོ་ནས །

ཁྲོས་ནས་མཆེ་བས་སི་བདེག་ནས །
 འོད་ལི་ལ་ཞི་བསྐྱད་པ་བཞིན །
 ཁྲིད་བྲན་ཙམ་གྱིས་འཆི་བ་བརྗེད། །
 བར་ལོག་བརྒྱལ་ནས་རིན་ཆེན་རྗེད །
 དེ་སྲིང་མཁའ་དུ་བསྐྱད་དུ་ཕྱིན ། ༡༢ །
 མི་མེད་སྲིང་པ་ནགས་གསེབ་དུ །
 ་ཡིན་དུ་རྩོམ་འཛིན་རྣམས་ཀྱིས །
 བརྒྱལ་ནས་ཡོད་པ་མི་རོ་འི་མགོ །
 དུ་ཤུ་ལ་ལ་གསལ་དེ་མང་ །
 དེ་འདྲ་ནགས་གསེབ་སྲིན་ཙམ་ན །
 རལ་གྱི་ཕུབ་དང་གཞུང་ནས་ནི །
 མདའ་གཞུ་བཀའ་ནས་བྱང་བ་རྣམས །
 ཟུར་མིག་ལྟ་ཞིང་ཁྲོས་ནས་བྱང་ །
 སོལ་ནས་པདེག་དུ་བྱང་ཙམ་ན །
 ཁྲིད་བསམས་སྲོེ་མེད་རྩལ་གྱིས །
 ཁྲིད་མིང་གསེལ་པོར་བྱིས་མ་ཐག །
 དཔལ་ལྷན་ཁྲིམ་དུ་བལྟ་དུ་ཕྱིན་ནོ ། ༡༣ །
 ཀའ་བ་སེར་མོ་རབ་རྩོམས །
 རོ་རྩེ་ལྟ་ཕྱས་རབ་དུ་བཞོས །

མྱོ་བྱེད་མྱེད་ཆེན་མགོ་ཁྲག་བྱེད་ །
 འཛིགས་བྱེད་སྐྱོད་བྱེད་ཅམ་ན །
 ཁྱེད་བོས་བསྟོན་པ་བསྟོན་པ་ཡིས །
 བྱེད་ནས་སྐྱོད་ལོག་ནས་བམ ། ༡༥ །
 བྱེད་པ་འཁྲིལ་བ་འཛིགས་པའི་གཟུགས །
 འཛིགས་བྱེད་གཏོངས་བྱེད་གི་དུ་འབར །
 དུག་ཏུ་བྱེད་བྱེད་ཁ་གཏོངས་པ །
 མྱོ་ཆེན་མྱོད་པ་སྐྱེད་མྱོ་བ །
 ག་གི་ཆེན་འཛིན་འགས་པས་བསྐྱོག་པའི་སྐྱོ །
 མྱོག་པའི་དཔང་གིས་དེ་ཆེན་བྱེད་ །
 དེ་དུས་ཁྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ་བསྐྱེགས །
 བྱེད་པར་དད་པར་ཁྱེད་པ་བྱས །
 སྐྱེད་དེ་ཨ་དུལ་བྱེད་བར་བྱེད །
 སེ་དོག་མཚོད་པའི་སྐྱོད་པའི་བྱེད ། ༡༦ །
 དཔོན་གྱིས་སྐྱོག་མཚོས་མགུལ་དོགས་ཀྱིས །
 དེས་བྱེད་དམག་དཔོན་རིས་པ་ཡིས །
 བྱེད་པས་བསྐྱོགས་ནས་སྐྱོད་ཏུད །
 ལུང་མོས་པཀལ་ནས་ཁྱེད་ཅམ་ན །
 ཁྱེད་པོ་དེ་ནི་ན་ཚ་ཆེ །

ཕྱིང་བ་འཛིན་པའི་བཞུད་པ།

ཅ་ཅོསྐ་བ་གཏོང་འདོད་ནས། །
 ཉེ་བ་གཉེན་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བོར། །
 ལྷོགས་ནས་སྐོམ་ནས་མཚུ་སྐམས་པ། །
 སྐྱུག་བསྐྱེལ་མཐའ་མེད་བྱུང་ཅམ་ན། །
 བཀང་གིས་སྐྱོལ་མའི་ཞབས་ལ་སྐྱབས། །
 རྒྱན་ཅིག་གིས་ནི་གྲོལ་ནས་ཐར། ། ༡༩ །
 རྒྱུ་མ་བྱས་པའི་གཟུགས་མི་ལོགས། །
 མི་རོའི་རྒྱ་མ་བྱས་པ་དེས། །
 ཕྱིང་བ་མང་བས་སྐྱེལ་བཏགས། །
 སྐྱུས་ཀྱང་དབག་དུ་མི་རྣམ་པ། །
 དེ་བྱུང་དུས་སྐྱེ་བྱིད་ཀྱིས་བསྐྱབས། །
 དེ་བཞིན་ཅམ་གྱིས་ཐྲིག་པ་དག། །
 སྐྱིན་པའི་བྲན་པ་མེད་ཅམ་ན། །
 དེ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྐྱུང་བར་བྱེད། ། ༢༠ །
 འབྲུག་བྱུང་བ་ཡི་སྐྱིན་གྱི་གཟུགས། །
 ང་རྒྱལ་འཛིགས་པ་རྩང་པོ་གསུམ། །
 དེས་ནི་ལྷན་པ་གནག་པ་ལ། །
 ལྷོག་བཞེན་མཚོན་ཆ་སྐྱང་བ་ཡིས། །
 མདའ་ཡི་ཆར་བ་བྱུང་ཅམ་ན། །

འཕྲུབ་པའི་དུས་སུ་བསྐྱོར་ནས་བཀའ། ॥
 ཤིན་དུ་སྟོབས་ཚེངས་རྣམས་ཀྱིས ॥
 ལྷོ་ཞིང་བདེག་དུ་བྱུང་ཙམ་ན ॥
 སྟོལ་མ་ཁྱེད་ཀྱིས་སྟོབས་བྱིན་པས ॥
 དཔའ་བོ་གཞིག་གིས་དེ་རྣམས་བཙོམ ॥
 རས་རིས་རྣམས་ནི་རང་དབང་བྱས ॥ ༡༥ ॥

སྟོབས་པས་གང་བ་སྟོབས་པའི་གཞུགས ॥
 ལུས་པོ་སྦྲངས་ནས་རྣམ་དང་ཁྱེད། ॥
 ཅུ་སེར་དེ་རྣམས་འཛིག་པ་ནི ॥
 ཅུ་འཕྲུགས་པ་བྱུག་པ་ནས ॥
 འབྲུ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མེས་པ་ན ॥
 སྟོལ་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ཞབས་བཞེན་ནས ॥
 ཉམ་དུ་ཁྱེད་ལ་སོས་གས་བྱས ॥
 མོས་གས་དེ་རང་སྦྲུན་དུ་བྱུར ॥
 གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ལུས་བྱུར་ནས ॥
 བསྐྱེད་པའི་རྣམས་པའི་སྦྱུན ॥
 དེས་ནི་གཞུགས་བརྗེད་ལུས་ཐོབ་པོ ॥ ༡༦ ॥
 སྟོབས་པའི་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་དེ་ལ ॥
 ལྷོ་བསྟོན་དུ་མ་བྱུང་བས ॥

བློ་པའི་ནོར་ནི་ཤོངས་པར་གྱུར །
 བཤེས་གཉེན་གསེབ་དུ་སྐྱབས་པ་དེ །
 རྟོན་ལ་མོས་གསུམ་བསྟོན་པ་གིས་པས །
 གསུང་ལྡན་སང་ཁྲི་འབྲོག་པར་བྱེད །
 དེ་འབྲོགས་པ་ཡང་གྲུལ་ཤོ་འི་མདུན །
 གྲུན་ཆ་སྒྲ་ཚོགས་བདགས་ནས་ནི །
 གསུང་གི་དབང་ཕྱུག་སང་ཁྲི་སྟོན ། ༤༠ །
 ས་ལ་ཉལ་བས་རུལ་མས་ཁེངས །
 ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་དུ་བར་གྱུར །
 དུག་པོ་གོས་ཀྱི་ལུས་མ་བྲབ །
 ཉལ་དུ་ཤིག་དང་སྟོ་མ་གསོད །
 གཞན་གྱི་མདུན་དུ་ཤོར་གོག་འཛིན །
 ཉལ་དུ་སྟོངས་མོ་བྱེད་པ་དེ །
 སྟོལ་མ་ཁྲིད་ལ་སྐྱབས་ཙམ་ན །
 དེས་པར་མཛེས་མ་ཚོད་པས་ནི །
 ང་ཡབ་མཛེས་པས་གཡབ་བར་བྱེད །
 ལྟོབས་ཚེན་གྲང་པོ་ཆེ་རྣམས་ཀྱིས །
 བདག་པོར་གྱུར་ནས་གདུགས་གཅིག་པ །
 རས་དེས་ཙམ་གྱིས་གྲུལ་ཤོར་གྱུར ། ༤༡ །

བཞན་གཡོག་ལས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ ॥
 མོང་དང་ཐབས་ཀྱིས་ནོར་ཚེལ་བ ॥
 ཚོ་སྡེ་ས་ཡིས་དག་བའི་ནོར ॥
 ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ནོར་མེད་པ ॥
 སྲུ་ལ་བསྐྱངས་ཀྱང་ཚིན་པ་མེད ॥
 ཀྱེས་ཁྱེད་ལ་བསྐྱངས་འཕམ་ན ॥
 ས་གསེབ་དུ་ནི་ནོར་ཚིན་ནས ॥
 མི་དེ་ལྷུ་གཤེས་ལྱུང་བར་བྱུང་ ॥ ༤༤ ॥
 འཚོ་བ་མེད་པས་ངོ་རྩེ་རེ ॥
 མོས་མེད་པས་ནི་རྒྱང་པས་བཞུལ ॥
 མོངས་པ་ཡིན་པས་གཉེན་གྱིས་བོར ॥
 རྩེར་དགོས་སའོ་ནས་ཐག་རིངས་སུ ॥
 ཀྱེས་སྒྲིལ་ས་ཁྱེད་ལ་ནི ॥
 རང་གི་སྐྱུ་ག་བསྐྱལ་བསྟན་ཅམ་ན ॥
 ཉ་ནས་ས་རྒྱག་པ་ས་ལ་བཞོ ॥
 དེ་བཞོས་ས་ཡང་ཁྱིས་བསྐྱོར་ནས ॥
 རང་ཡིད་འོང་བ་གྱི་ལ་ཤོ་ཁབ ॥
 ཁྱིས་དེར་གཉིད་ནི་ལོག་པ་ལས ॥

ཡིང་བ་འཛོལ་པའི་བསྟོན་པ།

མཛེས་མ་རྣམས་ཀྱི་ལག་བརྒྱན་གྲགས། །
 དེས་ནི་གཉིད་ལོག་སང་བ་རྟེན། ། ३३ །
 ཕྱོགས་བརྒྱར་གུར་པའི་འཁོར་ལོ་ནི། །
 །ཉིན་དུ་འོད་ཟེར་ལྡན་པ་དག། །
 མཚན་ཉིད་ལྡན་པའི་བྱད་མེད་དང་། །
 མཆེ་བ་དུག་ཡིད་གྲང་བོ་ཆེ། །
 མ་བུའི་སྐེ་ཡི་ཁ་དོག་ལྡན། །
 དེ་ལྟར་སློབ་དུ་བཟངས་དང་། །
 རིན་བོ་ཆེ་ནི་ཉི་མའི་འོད། །
 དྲི་མ་མེད་པའི་གཏོར་གྱིས་བཀང་། །
 དམག་གི་དཔའ་བོ་མང་བ་དང་། །
 སྒྲོལ་མ་ཁེད་ཀྱིས་བཀའ་དྲིན་གྱིས། །
 འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོར་གུར། ། ३ॣ །
 མ་ལ་ཡ་ཡི་ལྷ་མ་ར་བུ། །
 རོར་བུ་རིན་བོ་ཆེ་ཡི་དོ། །
 དེ་ལ་ཅན་དན་ལ་སོགས་བསྐྱས། །
 ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱང་འཚོགས་བྱས། །
 འགྲོན་སར་མཚོད་བ་བྱས་པ་བཞིན། །
 །ཉིན་དུ་ཆགས་ནས་ཅེད་མོ་བཅུས། །

ལྷོལ་མ་ཁྱེད་ཀྱི་རིག་པ་གྲུབ །
 རིག་པ་འཛོལ་བའི་སྣ་དབང་པོའི །
 རལ་གྱི་འོད་ཟེར་ལྡང་གུས་ནི །
 ལག་བརྟུང་དེ་ལ་པོ་གུ་བ་དེ །
 ཡང་ནས་ཡང་དུ་གསོར་བྱེད་བ །
 གཟུགས་བརྟུང་སྣ་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར ། ༤༥ །
 ལྷོ་ཉིག་ཐུང་བས་མཛོལ་བར་བཏགས །
 དེ་བཏགས་ན་མའི་བར་དུ་བྱུང །
 རྣ་བར་ཤེས་པ་བཏགས་པ་དེ །
 མིག་དང་གང་ཟག་འབྲས་པ་འདྲ །
 ཐོར་ཚུགས་མཚན་བ་བཏགས །
 དྲི་ཞིས་བྱང་བས་པོར་ས་ནས །
 རྟེན་པར་གཡེར་ཁ་མཛོལ་བར་བཏགས །
 ཞབས་གཉིས་ལེགས་པ་དེ་ལ་ནི །
 སིལ་སིལ་སྣ་དང་གཡེར་ཁ་བཏགས །
 ལྷོལ་མ་ཁྱེད་ལ་བསྐྱབས་ཚམ་ན །
 འདོད་པའི་སྣ་ལ་དགའ་བ་ཚམ །
 དེ་ཐུང་སྣ་མོ་བསྟེན་བཀྱར་བྱེད ། ༤༦ །

རྗོང་འགྲུ་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིས་འཛོལ་བ།

གསེར་གྱི་བརྒྱ་དེ་ལ་ནི།

གཉིས་རྩོམ་ཆེ་བ་ལས་འབར།

པར་རྩོམ་ཉེ་བའི་དེ་ནི།

ཚུང་ཟེད་བཀའ་བའི་ཞིམ་དམར།

དེས་ན་ལྷ་རེ་བཞིན་དུ་བྱེད།

དམ་བུ་རྩ་དང་རྩ་ལ་སོགས།

ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པར་བསྐྱབས།

སྒྲོལ་མ་བྱིད་ཀྱིས་བཀའ་རྩིན་གྱིས།

ལྷ་ཡི་ལྷ་ས་རར་ཡུལ་རིང་ས་ཅེས།

བདེ་བ་ཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྤོང་། ། ལ། །

ག་མུར་དང་ནི་ག་གོ་ལ།

ཨ་ག་ཅ་དང་སྒྲོལ་དང་བྱི།

དེ་རྣམས་བདག་ས་ནས་ཚུར་བསྐྱེས་པས།

བྱི་ཞིང་ཚུ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བདེ་བ།

ལྷ་སེའི་ལྷ་ས་བཞིས་ཀྱི་བར།

ལྷ་ཡི་གཙང་པོ་ཚུ་མཚོགས་དེས།

པར་དེ་བའ་ཚུར་དེ་བའ་ཅེད་མོ་བྱེད།

ལྷ་སོ་སོའི་པ་དེ་རྣམས་དང་།

ཁྱིེ་གྱི་བཀའ་རྒྱུ་བསྟོན་ཅན་གྱིས། །
རྣམ་པུལ་དུ་ནི་ཅེད་མོ་སྲིད་ ། ༢༠ །

མཐོ་རིས་གནས་པའི་རྣམ་ཅན་གྱིས། །
གུས་པས་བཀའ་ཅི་སྤྱི་བོས་ལེན། །
དེ་ལེན་ཕྱག་ནི་ཉམས་ནས་སུ། །
སྲིད་པོ་ཆེ་ལ་ཞེན་པ་ལ། །
གྲུན་ཆ་བཏགས་པའི་གསལ་ཆེ་དེས། །
ལག་པ་གཉིས་ལ་གདུབ་བྱ་བཏགས། །
དེས་ནི་ལྡེ་ལི་བསྟོན་ས་ལོ་པ་ན། །
བཀག་མི་ཉམས་པ་བ་སྤྱུ་རྒྱུ་ །
དོ་རྩེ་པ་ལས་ལག་བསྟུན་བཏགས། །
ཁྱིེ་གྱི་སྤྱད་གྱིས་གཞིགས་ཅས་ན། །
རྣམ་ལོ་དབང་བོ་བསྟུ་བྱིན་ཐོབ། །
རྣམ་ལོ་ས་རིས་བསྟུང་བ་བྱེད། ། ༢༡ །

སངས་གྲུས་བསྟུན་པའི་ལན། །
རིན་ཆེན་པོ་དོག་སྤྱི་བོར་གནས། །
ནམ་མཁའ་དཔལ་གྱི་རྒྱ་རིས་ཁྲུབ། །
ཉི་མ་གསལ་པོ་ལོད་འདྲ་བ། །

མྱེང་བ་འཛིན་པའི་བསྟོན་པ།

དེས་ནི་འཛིག་རྟེན་གསུམ་པོ་བཀའ་ ॥
 གཡོན་བསྐྱམ་གཡས་བརྒྱང་ཞབས་གཅིག་གིས་ ॥
 དེ་མཉན་བཀའ་པ་ཚངས་པ་དང་ ॥
 དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ཁྱབ་འཕུག་གོ་ ॥
 བྱི་ཀྱི་སྐྱ་ནི་བསྐྱོམས་པ་གྱིས་པས་ ॥
 སྲིད་པའི་འཛིགས་པ་ཕྱིས་མི་འབྱུང་ ॥
 སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཆད་ནས་ཡོད་ ॥ ༢༠ ॥
 ཁ་ཅིག་གིས་ནི་འདི་ལྟར་མཐོང་ ॥
 ཉགས་ཚལ་ཕྱུག་གིས་མཚོན་ཆས་བརྒྱང་ ॥
 འིན་དུ་འཛིགས་པ་སྟོབས་པོ་ཆེ་ ॥
 ཉམ་མཁའ་ཁྱབ་པར་ལག་གཏུང་བུ་ ॥
 དེ་ནམས་འཛིགས་ཆེ་སྐྱུལ་དུ་མཐོང་ ॥
 བྱི་མའི་ཁྲིས་ནས་སྐྱུག་པར་བྱེད་ ॥
 ལོད་པའི་སྐྱ་ནི་འིན་དུ་འཛིགས་ ॥
 མ་ཐུངས་པ་ཡི་སྟོན་པ་བྱེད་ ॥
 རོ་ལངས་དྲིང་དྲིང་གསལ་ནི་བརྟུང་ ॥
 འཛིགས་ཆེན་ཅེད་མོ་སྐྱུ་ཆེན་སྐྱུག་ ॥ ༢༡ ॥
 ཁ་ཅིག་གིས་ནི་མཐོང་བ་ལ་ ॥
 སྐྱོལ་མའི་བ་སྐྱ་དེ་རེ་ལས་ ॥

འཇིག་རྟེན་པ་དེ་འཛོ་བར་བྱེད །
 བདེ་བར་གནས་པ་ཚངས་པ་དང་ །
 ལྷ་ཡི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་ །
 དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལྷ་ལ་སོགས །
 ལྷ་དང་མི་དང་བྱུ་བ་ཤོ་དང་ །
 དྲི་བ་གཞོན་སྦྱོར་སྦྱེལ་ནས་སྐྱེས་དང་ །
 ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་པའི་འཁོར་མོ་ཡང་ །
 བསེད་བདེ་གཤེགས་ཁྲིམ་དེར་གནས །
 གྲུ་མ་རབ་དུ་རྩུ་འདྲུལ་རྟེ །
 འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱིས་ཕྱུག་བྱས་པ །
 གྲུ་མ་འགལ་ནི་འགལ་གནས་པ །
 ལྷ་ཚོགས་ལྷ་མེད་དངོས་པོ་ནི །
 གྲུ་མ་སྐྱོལ་མ་ཁྲིད་ཡིན་ནོ། ། ༢༩ །
 ཁ་ཅིག་གིས་ནི་སེལ་བ་ལ །
 བྱ་སྐྱེགས་དང་ནི་སིན་དུ་ར །
 དཀར་དམར་ཁ་དོག་ཉི་མི་ལྟར །
 དཔལ་ལྡན་ཨིན་ནི་ལ་འདྲ །
 ཁ་ཅིག་གིས་ནི་སེལ་བ་ལ །
 འོ་མའི་བྱ་མཚོ་དུབས་དཀར་འདྲ །

ཁ་ཅིག་གིས་ནི་གསེར་འདྲ་མདོག།
 ཁྱིད་ཀྱི་གཞུགས་ནི་སྤྲོ་ཚོགས་མཐོང་།།
 །ཤེལ་དང་འདྲ་བར་གང་འདོད་གཞུགས།། ༢༩ །།
 ཡེ་ཤེས་མར་མོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན།།
 དེས་ནི་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་མཐོང་།།
 དེ་ཉིད་མཁྱེན་པ་དབང་པོ་གཅིག།།
 དེས་པར་ཁྱིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི།།
 བྲངས་ལས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཤེས།།
 ཡང་ན་དེ་ཡིས་སྤྲོས་ཀྱིས་མཁྱེན།།
 བདག་གིས་ཁ་གདངས་བྱས་ནས་ནི།།
 བྱ་རོག་ཁ་འདྲའི་སྤྲོ་དང་ནི།།
 རྒྱག་བསྐྱེལ་ཚད་པས་བྱས་ཅེས་ན།།
 དེ་སྟེས་ན་ཚ་བྱང་ཅེས་ན།།
 བདག་གིས་པོ་རོག་སྤྲོ་བཞིན་བདོན།།
 བཞུན་གྱི་སེམས་ལ་བཞུན་གང་རྒྱ།། ༣༠ །།
 བདག་གིས་རྒྱས་པའི་དོན་འདི་ནི།།
 མ་རྒྱས་པོང་དུ་རྒྱག་པར་མཁྱེན།།
 ཁྱིད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་དེ་ལ་ནི།།
 བདག་གིས་ལྷ་བ་དོན་མེད་སྤོང་།།

འོ་ནའང་རང་སེམས་དགའ་བའི་དོན།
 ཉེ་བའི་གཉེན་གྱི་སདུ་དུ་ནི།
 དུག་དག་སྐྱབས་པ་སྐྱུ་པ་བཞིན།
 སྐྱབས་པ་སྐྱུ་པ་དོན་དེ་གིས་ཀྱང་ནི།
 རང་སྐྱེང་ཡང་ཞིང་བདེ་བ་བཞིན། ༥༡ །

ཕན་འདོགས་དགའ་བ་རྒྱ་མཐོ་ཉིད།
 རབ་དུ་གསལ་བ་རྒྱ་མཐོ་ཆ།
 ཀྱེ་ས་མཛོས་སེམས་འཛིགས་པར་བྱ།
 བཏང་པས་ངག་ཡི་གེས་བཏང་བར་བྱ།
 སྐྱེང་ཆེ་ཆེན་སོ་བྱིང་ཉིད་གྱིས།
 སུན་ནག་སེམས་ནི་གསལ་བར་སྐྱེད།
 བྱིང་གི་བསྟོན་པའི་ཚུ་དེས་ནི།
 བདག་གི་སེམས་ནི་གཏང་བར་བཀྱས།
 ཕན་ནས་བྱུང་ས་གཅིག་སྟེད་དོ།
 བསྟོན་པ་འདིས་ནི་འགྲོ་བའི་དོན།
 འཇམ་བུ་ཐོབ་པ་ཡོང་བར་སྐྱེད། ༥༢ །

རབ་དུ་བསྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་ཆ།
 བདག་གིས་བསོད་ནམས་བཤམ་མི་གིས།

ཐེང་བ་འཛིན་པའི་བསྟོན་པ།

བསོད་ནམས་དེ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི།
 འཇིག་རྟེན་བ་ཀུན་དོན་གྱུ་བ་ནས།
 གོལ་པའི་བདེ་བ་སྲོང་བར་ཤོག།
 སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ།
 དེ་ཡི་མཚན་མ་བཀའ་ཤིས་ཀྱིས།
 དེ་བཀའ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ནི།
 བདེ་བ་ཤེགས་སྲས་ཀྱི་ས་རིས་ཡིན།
 བདེ་ནས་བདེ་ཅུ་འགྲོ་བ་ཀུན།
 སྐར་བར་སོང་ནས་བདེ་བར་ཤོག། ༡༧ །

མེ་དོག་ཐེང་བ་འཛིན་པའི་བསྟོན་པ།

སྟོབ་དཔོན་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཚན་པ་

རྫོགས་སོ།

NOTE.

Page	for	read
१३	ལྷུལ	གལ
"	ལམའ	མམའ
"	བདགས	བདགས
"	གང	གང
"	ང་བའི	ང་བའི
"	མམའ	མམའ
"	འིག་ལམ་	ལམའ
"	འི་དགས	འི་དགས
"	འི	འི
"	གཞུགས་ཅན	གཞུགས་ཅན
"	བརྗོན	བརྗོན
"	འི	འི
"	བདེ	བདེ
"	མམའ	མམའ
"	འབྲུག་མམའ	འབྲུག་མམའ

TRANSLATION.¹

1

Reverently bowing my head weighed down already by the coronet formed by my joined palms, O noble Saviouress, refuge of the distressed, do I worship both thy feet which seem just dyed as it were with lac by reason of the gleam arising from their contact with the glorious splendour of the lofty gods' crest-jewels resembling in their ruddy brightness the light of the infant sun.

2

Hapless that I am, with my body inextricably plunged in the fire of misery, utterly at a loss to know whither to turn, afflicted in my folly on account of the futility of my frequent attempts to do something or other, I who have oftentimes heard of thee from others, now, following another's lead, take refuge in thee who destroyest sin, linked as I am to the hope of regaining my light, even as a blind man turns his face towards the sky to behold the splendour of the sun and the moon.

3

Thy mercy flows in sooth to all creatures without distinction, and I too am assuredly included

---

¹ I am under a great obligation to my esteemed friend Mr. Hari Nath De. M.A., M.R.A.S., accomplished Librarian of the Imperial Library, Calcutta, for collaborating with me in the preparation of the English translation of the difficult and obscure Sanskrit original.—S. C. VIDYABHUSANA.

therein, being numbered among them. Unequaled is thy might even as the orb of the radiant sun, dispelling the darkness of the sins of all this universe. Nevertheless, I indeed am miserable, fie on me! whose evil actions have ripened into such evil results.

4

Fie! fie on me! unfortunate that I am, whose darkness is not dispelled even by the brightness of the sun, I who am thirsty even on the edge of the bank of the Himalaya-born stream which is as cool as a piece of ice, who am penurious even (when placed) in the depth of the cavern of gems situated in the vicinity of the high road in the Island of Gems, and am helpless even though I have chosen thee, who art the sole upholder of all the universe, for my helper.

5

Even a mother feels vexed at a son repeatedly crying to be suckled, even a father is worried at prayers for unworthy objects made to him daily, but thou who art the principal shoot of the great wish-yielding tree whose mighty fruit is the desire of the three worlds, thou, I say, grantest to all beings the boons that they crave without ever being altered in feeling.

6

“Whosoever is scorched by the torrent flames of misery, his Saviouress shall I be”—this determination, of thine do thou fulfil in my case, plunged as I am in the abyss of misery.

As long as the miseries of living beings increase, being difficult to remove, so long indeed flows thy mercy on those whose minds are rapt in meditation of the vehicle of the Perfectly Wise.

7

Upon one thus crying with raised hands for succour, through pretext of uttering a hymn in thy praise, even an outsider would not think it proper to look down with indifference, much less would one like thee, O mother. Seeing the success of other suitors, I am filled with desire to obtain from thee fulfilment of my request for a desired boon, while I am greatly burning with an unbearable and ceaseless internal fever which has been brought on by sorrow.

8

If I am a sinner whence increases this great devotion of mine for thee? Thou alone forcibly removest all sins by the fact of thy name being heard or uttered or meditated upon. So tell me, O truth-telling one, wherefore in my case thou shirkst thy task of removing sins? Say, does a doctor, who is very kind-hearted, refuse treatment to a patient even though the latter be sure to succumb?

9

Since it does not fall to my lot even for a moment to worship thy lotus-like feet, for that reason especially let this humble, sorrow-laden, poetical composition of mine ensure fulfilment of my longings, seeing that I am one carried away simultaneously or suc-

cessively by my own wicked faults, such as duplicity, envy, pride, etc., even as a camel belonging to a monastery is the common drudge of many persons.

10

From the monster-laugh in the form of the loud noise on the shore, caused by the dashing of the raging surge which agitates itself as it moves on, whirled by the storm raised by the world-ending deluge, forthwith, O Goddess, the shore of the ocean is reached with ease by shipwrecked passengers bowing to thee when they are in imminent peril of drowning, wailing piteously and emitting futile cries of despair.

11

They who rest on their beds in a house in which has entered with speed a conflagration, terrible with the blaze of sparks which rise in waves high up to the interior of the mansion of the sky that is formed by the contact of clouds, which are conglomerations of smoke—even those in such a plight are saved in a twinkling by thee with the rapidity of a lightning-flash illumining the clouds with its rapid play, when with folded palms raised to their heads in token of humble prayer, they supplicate to thee with voice choked with tears.

12

He who is swung about in the cradle formed by the two rising tusks of an elephant filled with the fire of hostile rage excited by rival elephants whom he challenges with loud roars, while bees string them-

selves into a garland round his two valley-like cheeks that overflow with streams of ichor—even one in such a plight, thinking of thee, defies death cheerfully as if he were seated on the top of a castle built on a huge mountain summit.

Thou compellest to thy service even brigands that have terribly frowning glances and are puffed up with pride as their hands brandish sharp-edged swords in lonely forests fraught with the dire festivities of lances and heavy maces smiting human heads. Thy name is the abode of luck written as it is legibly and unmarked with the pen of cares.

One, who utters a worthy hymn fraught with meaning in thy praise, is avoided in fear by a lion of sharp fangs and terrible jaw, even though it be about to pounce on him with anger—a lion whose dire neck-joints have their terribly bristling mane washed with the blood issuing from the head of mad elephants mangled by the teeth and sharp nails of the lion striking as hard as thunder.

A serpent whose form is as black as a curling mass of smoke, whose terrible mouth is dilated through the act of constant hissing, whose huge vibrating tongue is as it were the noose of the god of death—even such a serpent renounces its evil nature and yearns to recount thy excellences over and over again,

and with its mind devoted to thee attains the beauty of a garland of blue lotuses, each of which is encircled with a row of bees delirious with delight.

16

! Whoever has his hair dishevelled at the hands of royal military officers frightened of their master's frown, or is bound in the hard fetters of unbearable slanders noised abroad by babbling servants rushing up and down, his throat and lips being parched with hunger and thirst, forthwith doth he rid himself of that dire calamity by taking refuge at the noble feet of Tārā, what though he be forsaken by his dearest friends!

17

Terrible with the excessive splendour of thy resplendent weapons which are of power to quell the pride of the manifold false decorations effected by a series of works brought into existence through power of magic, the demons wearing garlands made of masses of entrails from dug-up corpses, confer on him whose sins have been removed by the recollection of the charms derived from thy Tantras, a protection which no foe can take away.

18

In the field of battle darkened by streams of ichor flowing in rivers from the cheeks and forehead of elephants whose forms are like those of rumbling clouds—the field which is brightened by the splendour of weapons which flash like lightning—the field where showers of arrows are constantly raining, the single-handed warrior hemmed in on all sides by the

mighty arms of mortal enemies, suddenly crushes his world of foes, if he is filled with courage by thee.

19

Of those who are faithfully attached to the service of thy feet, like patients making use of medicinal drugs, the limbs become resplendent as gold and the eyes dilated like lotuses even though their bodies are eaten up by vermins moving about the interior of their mouths and in their entrails or attached to their flesh and skin, melting with pus and horrible impurities, the effect of diseases consequent on a life of wickedness.

20

He in whose bowl of hearing the mendicant dole of learning imparted by teachers has not found a resting place, and who is reduced to speechlessness in the assemblies of the learned through his lack of the wealth of instruction received—even such a one, having obtained, through the might of his devotion to thee, the mastery of speech elevated by the wealth of embellishments in the shape of figures of speech of all sorts, dethrones his adversaries in royal courts.

21

He who is embrowned by dust through sleeping on the ground, whose body is bare owing to the rag that covers his loins being tattered, who for the sake of a morsel of food in a potsherd squeezes out the lives*

* The allusion is to the custom of employing low-class men to kill lice and other vermins to be found in bedsteads, which are generally placed out of doors for this purpose. In up-country the cry *Khatmal khilaoge* is well known.

of lice in front of another man's house—such a one, strenuously worshipping thee, becomes lord of the earth, which is hardened by the tusks of rut-blinded elephants whose charming smile is indicated by the waving chowries borne by noble damsels and on whom is raised one sole royal umbrella.

Worn out by a frequent recourse to the ways and means of service, agriculture, artisanship, flattery and barter, unsuccessful in obtaining wealth which is the auspicious fruit of merit acquired in a previous birth, paupers become again and again masters of wealth in the shape of store of gold disgorged by the earth if they pray for wealth to thee who transcendest fate and art the mother of the hapless.

One who is disconcerted through discontinuance of service, chidden by his wife whose dress is reduced to tatters, avoided from a distance through selfishness by his own kinsmen, sons, friends and relatives, as soon as he acquaints thee with his misery, becomes lord of edifices, the precincts of which are worn out by edges of horses' hoofs and is awakened from sleep by the tinkling of the armlets of the women of his seraglio.

Through a particle of thy grace, O Blessed One, he becomes possessor of a (chariot the) wheel (of) which skims the circle of the quarter, of a spouse emitting

as it were, the canopying beauty of the sky where the Sugatas are seated on seats formed of crest-jewel ornaments, which fills the three worlds with bright rays from myriads of uprising suns, and which makes Brahmā, Rudra, Indra, and Viṣṇu bend down with the weight of one foot doubled up in proud martial attitude.

Some see thy form as full of anger shrouding the interspaces of the sky with a portion of thy arm resplendent with the rays emitted by weapons (held thereby), having restless and terrible hooded serpents for thy armlets, fearful on account of the tumult of horror-striking sports prompted by the intoxication of the joy produced by the loud clappings of Vetālas at the time of their terrific dance, and terrible drum-beatings and foe-disconcerting laughter.

Some see thy form which commands the reverence of the three worlds as endowed with an infinity of natures made out of moveable and immoveable constituents, as possessed of diverse aspects owing to its creation of innumerable hundreds of Sugatas stationed in an abode encircled by the wheel of the quarters, and as having serpents, Gandharvas, Siddhas, men and gods such as Brahmā, Indra, and Rudra, undisturbed, either abiding on the surface of the earth or in the expanse of the sky springing up from the pores of every hair of thine.

Some see thy form as red like the sun or as redder than gleam of vermilion or lac dye; similarly others see it as green-like fragments of leaves pounded by a bright and thick sapphire stone, while others again see thy universal form diversified by a difference of condition as like crystal or like gold or whiter than milk churned from the milk ocean.

The sole realiser of all knowable truths demonstrated to him by the lamp of omniscience or the all-knowing offspring of such a one, realises face to face the tale of thy excellences, whereas the lament which one like me pours forth with opened mouth like the cry of a crow—that lament is for the purpose of solacing a mind afflicted with the pain brought on by the fever of sharp misery.

What I intend to tell thee, that is well known to thee beforehand; the excessive labour to relate it is merely for the purpose of satisfying my foolish mind; but by pouring forth one's sorrow in words as though it were a poison before an affectionate friend, though he be already aware of it, a miserable man obtains ease by unloading his heart.

O thou who art the lunar digit, shining on the sea of the joy of bliss, deign thou to cast a glorious glance

of thine; grant thou, O thou of deep mercy, nurture through instructions of wisdom; destroy thou mental darkness; seeing that my mind being washed by the water of thy praises, there has been seen (by me) a place of bliss whence the mere praising of thy excellence in this world becomes an infallible remedy for mankind.

In virtue of the merit acquired by me through hymning a portion of thy multitudinous excellences—a merit the quality of which is immeasurable, which is sweet of taste owing to its rendering fruitful the desire for the attainment of virtue and which is to last till salvation is attained—may this world forthwith reach that land of Sugata's sons which bears the name of Sukhāvati and is characterised by the auspicious *svastika* mark imprinted on the sole of the feet of the revered Lokēśvara.

Words.				Page
मूर्ति जनित	...	...	...	८९
मूर्तिपद	...	...	...	९४
मूर्तिपद	...	...	...	१०५
मूर्तिपद	...	...	...	९२
मूर्ति कति	..	..	...	१०
मूर्ति मूल	...	...	...	९०
मूर्ति	...	...	...	११
मूर्ति कथं	...	..	...	१०
मूर्ति कथं	..	..	...	९१
मूर्ति नाम	...	...	..	९४
मूर्ति दुर्भग	...	...	...	१३
मूर्ति भाग्य	...	...	...	१०
मूर्तिपद मन्दभाग्य	..	..	...	१०
मूर्ति रूप	...	...	...	८१, ८०
मूर्ति चित्र (image)	...	..	..	८३
मूर्ति कति	...	...	..	१०
मूर्ति रूप	...	..	..	९१
मूर्ति रूप	...	..	..	१०
मूर्ति धरणी	...	..	..	९१
मूर्ति धरणी	...	..	..	१३

Words.	Page
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	71L
ལྷོ་བཟའ་པར་གྱུར་ན་ ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	70
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	72
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	72
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	72, 73
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	70
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	72
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	72
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	71
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	71
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	70
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	72
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	72
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	71
ལྷོ་བཟའ་ ལྷོ་བཟའ་ ..	72

ལ

ལ ལྷོ་བཟའ་ ..	70, 71
ལ ལྷོ་བཟའ་ ..	72
ལ ལྷོ་བཟའ་ ..	71

Words.		Page
सर्व हिम	... ..	१७
सर्वे काम	... ..	११३
सर्वेन्द्रिय गृह	... ..	११३
सर्व गेह	... ..	१७
सर्व वेद्य	... ..	५०
सर्वत्रैक अक्षयैति	... ..	५०
सुसप्त	... ..	१५, १११
सुभ	... ..	१०, ८०
सुभार	... ..	१८
सिद्ध पूर्व	... ..	११३
सिद्ध कवि	... ..	५३.
सिद्धेय मयि	... ..	८८
सिद्धेयस्य अस्ति	... ..	१७
सिद्धेय गर्भ	... ..	५०
सिद्धेयस्य अन्तराल	... ..	८७
सुदन्तु विद्येद्येद्य	... ..	८५
सुदन्तुस्य विद्येद्येद्य	... ..	१७
सुव ज्ञान	... ..	८७
सुवद्य ज्ञापि	... ..	७३
सुवद्यै आकासि	... ..	८३

Words.				Page
सुप्त-सङ्घात विष्णु	...	...	...	८०
सुप्त गृह	...	...	...	८०
सुप्त-सप्त अन्तःपुर	...	...	...	७२
सुप्त तद्	...	...	८६, ८३, ८१, ८२	
सुप्त ते	...	...	...	८२
सुप्त तम्	...	...	...	१७
सुप्त तव	...	...	...	१२
सुप्त-श्री युष्मत्	...	...	...	१०
सुप्त-श्री तव	...	...	...	१२
सुप्त-श्री त्वं	...	...	...	८६
सुप्त-सर्वज्ञ-सर्वज्ञ तन्नाथ	...	...	...	१६
सुप्त-त् त्वयि	...	...	...	८०, ११
सुप्त-त् त्वां	...	...	...	१२
सुप्त-त् त्वत्	...	...	...	१६
सुप्त कुटिल	...	...	...	८१
सुप्त-स दोला	...	...	...	८१, ७०
सुप्त तम्	...	...	...	११, १६
सुप्त त्वां	...	...	...	८१, १०
सुप्त भवती	...	...	...	१०
सुप्त युष्मत्	...	...	...	७७

Words.			Page
མེད་ལཱ་	...	...	50, 70, 74, 76 77
མེད་ཀྱི་ལཱ་ལོ་	...	...	77
མེད་ཀྱི་ལཱ་	...	...	50, 77
མེད་པ་དང་ལྷན་ཕྱེད་པ་	འཕྲུལ་ལྷན་པ་	...	50
མེད་ལ་ལཱ་	...	...	77
མེད་ལ་ལོ་སྤེལ་པ་	ལཱ་ལྷན་པ་	...	52
མེད་ལ་སྤེལ་ལཱ་	...	...	77
མེད་ལྷན་པ་	...	...	50
མེད་ལྷན་པ་དང་ལྷན་ཕྱེད་པ་	འཕྲུལ་ལྷན་པ་	...	50
མེད་ལྷན་པ་	...	...	77
མེད་ལྷན་པ་	...	...	52, 54
མེད་ལྷན་པ་	...	...	50
མེད་ལྷན་པ་	...	...	52
མེད་ལྷན་པ་	...	...	52
མེད་ལྷན་པ་	...	...	77
མེད་ལྷན་པ་	...	...	77
མེད་ལྷན་པ་	...	...	52
མེད་ལྷན་པ་	...	...	50
མེད་ལྷན་པ་	...	...	77

Words.				Page
आमर कौट्ट	...	...	...	57
आमरस्य द्वाविंशत्य	...	...	...	12
आमरस्य विद्वत्	...	...	...	58
आमरस्य बुध	...	...	...	55
आमरस्य द्वाविंशत्य शोचयति	...	...	...	12
आमरस्य वेत्ति	...	...	...	51
आमरस्य वेत्ति	...	...	...	55
आमरस्य विद्वान्	...	...	...	50
आमरस्य शक्य	...	...	...	112
आमरस्य शिला	...	...	...	12
आमरस्य आवर्त	...	...	...	50
आमरस्य आवर्त	...	...	...	112
आमरस्य बली	...	...	...	112

या

यास्य कर्तुः	...	...	...	112
यास्य कर्तुः	...	...	...	12, 50
यास्य कः	...	...	...	12, 50
यास्य कर्तुः	...	...	...	51
यास्य कर्तुः	...	...	...	50

Words.				Page
གང་ཕྱིར་ བཟུམ་པོ་	...	...	...	44
གང་པོ་ ལྷན་པོ་	...	...	...	57
གང་ཞིག་ བུ་	...	...	...	51
གང་ལྟམས་ བུ་	...	...	...	45
གངས་ ལྷན་	...	...	...	50
གངས་ ལྷན་ལྷན་ཕྱིར་བཞུགས་ རྒྱུ་ལྷན་	...	...	...	100
གང་ ལྷན་	...	...	...	100
གཡའི་ བུ་	...	...	...	111
གི་	17, 15, 12, 57, 52, 50, 55, 70, 72, 77			
གིས་	...	12, 15, 57, 52, 51, 54, 70, 71, 72		
གུས་ མཚན་	...	...	...	52
གུས་དང་བཅས་པ་ ལྷན་	...	...	...	75
གུས་པོ་ མཚན་	...	...	...	77, 50
གུས་པོས་ མཚན་	...	...	...	12, 13
གོ་ལོ་ལྷན་ ལྷན་	...	...	...	52
གོ་ལོ་ལྷན་ལྷན་ ལྷན་	...	...	...	54
གོ་	12, 13, 10, 11, 52, 70, 71, 75, 77			
གོས་	12, 10, 15, 11, 50, 10, 72, 74, 76			
གོར་	...	...	...	77

Words.				Page
मुद्रुंठं	...	...	...	७२
मुद्रुं'व'म'प'य उद्भूत	...	...	...	१०
मुद्रुं'म'कुं'व'स'य उद्भूत	...	...	...	१०
मुद्रुं'स' कर्मर	...	...	...	७०
मुद्रुं'स' वटव	...	...	...	१०
मुद्रुं'स'के गणना	...	...	...	८१
मुद्रुं' गौका	...	...	...	१०
मुद्रुं'य'य निद्र	...	...	...	८३
मुद्रुं'स'स'यो सुद्ध	...	...	...	१२
मुद्रुं' पुर	...	...	...	७१
मुद्रुं'स'स' पुर	...	...	...	७०
मुद्रुं'य'म'दि'व'र'नु आमुक्ति	..	...	...	८०
मुद्रुं'स'य'र'मुद्रुं'य आह्वयमान	...	...	...	८१
मुद्रुं'के कर्मर	...	...	...	७०
मुद्रुं'के हभ	...	...	...	८३
मुद्रुं'के वलिन्	...	...	...	७३
मुद्रुं'के'स'यो प्रतिगज	...	...	...	८१
मुद्रुं'के'स'स'स'यो गजव	...	...	...	८१
मुद्रुं' कुम्भ	...	...	...	८३
मुद्रुं' दीप	...	...	...	१०

Words.		Page
वस्तुसंकेतं मोह	... .	१७
वस्तुं आकाश	... ..	७४
वस्तुं अज्ञान	... ..	७२
वस्तुस्य प्रीति	... ..	७५
वस्तुस्य स्फुटित	... ..	७७
वस्तुस्य भावमान	... ..	८७
वस्तुस्य दि दत्तमाधुष्य	... ..	७७
वस्तुस्य ऊर्ध्व	... ..	१५
वस्तुस्य लोका	... ..	१७
वस्तुं शिरः	... .. ११, ७१, ७८	
वस्तुं उपरि	... ..	७३
वस्तुं सुप्रस नाथीज्ञान	... ..	१७
वस्तुं अस्मिन्सो अनाथ	... ..	१७
वस्तुं कथं	... ..	७४
वस्तुं मल	... ..	७३
वस्तुस्य लोका	... ..	१७
वस्तुस्य वलत्	... ..	७८
वस्तुस्य निद आपूर्णमान	... ..	८०
वस्तुस्य दक्ष अतत्	... ..	७३
वस्तुं दि अतीवमान	... ..	७१

Words.			Page
འགྲུར་ ལ་འབྲེལ་	...	...	52
འགྲུར་ ལ་ལ་ལ་	...	...	114
འགྲུར་ འབྲེལ་	...	...	21
འགྲུར་ལྷོ་ ལ་ལ་	...	...	12
འགྲུར་ལ་ ལ་ལ་ལ་	...	...	12
འགྲུར་ལྷོ་ ལ་ལ་ལ་	...	...	14
འགྲུར་ ལ་ལ་	...	...	50
འགྲུར་ལ་ ལ་ལ་	...	...	57
འགྲུར་ ལ་ལ་	...	...	12
འགྲུར་ ལ་ལ་	...	...	12
འགྲུར་ ལ་ལ་	...	...	54
འགྲུར་ལ་ལ་ལ་ ལ་ལ་	...	...	26
འགྲུར་ལ་ལ་ལ་ ལ་ལ་	...	...	12
འགྲུར་ལ་ལ་ལ་ ལ་ལ་	...	...	52
འགྲུར་ལ་ལ་ལ་ ལ་ལ་	...	...	12
འགྲུར་ལ་ལ་ལ་ ལ་ལ་	...	...	12
འགྲུར་ལ་ལ་ལ་ ལ་ལ་	...	...	54, 55
འགྲུར་ལ་ལ་ ལ་ལ་	...	...	54
འགྲུར་ལ་ལ་ ལ་ལ་	...	...	53

Words.				Page
कुंभार	...	...	...	४७
कुंठेक विपुल	...	...	...	४८
कुंठेक अन्धि	...	...	...	८७
कुंठेक सिन्धु	...	...	...	८७
कुंठेक लाला	...	...	...	८७
कुंठेक मर	...	...	...	८२
कुंठेक प्रमर	...	...	...	८२
कुंठेक आरात्	...	...	...	७३
कुंठेक विभ्रवा	...	...	...	७७
कुंठेक उद्भव	...	...	...	७७
कुंठेक अलङ्कार	...	...	...	७७
कुंठेक अवतंस	...	...	...	८०
कुंठेक अक्षयवतंस	...	...	...	८०
कुंठेक पूर्वमात्र	...	...	...	७७
कुंठेक अतीत	...	...	...	७२
कुंठेक पटुतर	...	...	...	८०
कुंठेक प्रदि	...	...	...	८७
कुंठेक हेतु	...	...	...	८७
कुंठेक अत्र	...	...	...	७७
कुंठेक हेतोः	...	...	...	४४

Words.				Page
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	55
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	57
ལྟོ་སྐོར་སྐོར་	... ..	...	...	77
ལྟོ་སྐོར་སྐོར་	... ..	...	...	56
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	70
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	56
ལྟོ་སྐོར་ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	52
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	72
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	55
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	70
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	75, 76
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	70
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	57
ལྟོ་སྐོར་སྐོར་སྐོར་	... ..	...	...	116
ལྟོ་སྐོར་སྐོར་	... ..	...	...	57
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	55
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	75
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	70
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	57
ལྟོ་སྐོར་	... ..	...	...	52

Words.			Page
སྒྲོལ་མ་སྐུ་མཉམས་	प्रवीण	...	20
སྒྲོན་མ་	दीप	...	24
སྒྲོང་མ་	तारा	...	17, 54
སྒྲོལ་མ་	तारणी	...	12, 14

६०

ང་ཉིད་	अहं	...	14
ང་རྒྱལ་	मान	...	16
ངག་གི་དབང་ཕྱུག་	वागीश्वर	...	50
ངན་བས་	दुर्विदः	...	10
ངམ་ལ་	अस	...	25
ཅུ་ལ་	बदित	...	40
ཅུ་བའི་ཤེན་ལྷན་	कारिणीक	...	12
ངེས་པར་	अत्र	...	12
ངོ་ཤོ་	अप	...	22
ངོ་ཤོར་	अभाव	...	22
ངོ་སུངས་	विच (wonderful)	...	22
ངོ་ཚོར་གྱི་ཅོང་	विलः	...	12
ངོ་འཛིན་	इत्यना	...	50
ངོ་མཉམས་	ज्ञान	...	10

Words.		Page
दोस कटक	... ..	९१
दोस तट	... ..	१०
दोस तटी	... ..	१०
ददयस विकट	... ..	१०
ददयस मधुर	... ..	८०
ददोसो भाव	... ..	८३
ददोस धृत	... ..	१६
ददोसो ददोसो मधुर	... ..	११
ददोसो ददोसो अभिमत	... ..	१६
ददोसो सुस साक्षात्	... ..	८१
ददोसो करम	... ..	१६
ददोसो चामर	... ..	१०
ददोसो पाक	... ..	११
ददोसो नील	... ..	८०
ददोसो श्याम	... ..	१३

ठ

ठठो केलि	... ..	८१
ठठो दोसु डमबक	... ..	८३
ठठु	११, १६, १०, ९१, ९३, ९३, ९१, ११६, ११०, ८०	

Words.			Page
ཅི་དང་ཅི་ཀི་ཀི་	...	...	੫੨
ཅི་ཡིར་ ཀ་མ་ལ་	...	...	੫੭
ཅི་ཡང་ ཀ་ཤིབ་	...	...	੫੮
ཅིང་	...	...	੬੩
ཅེས་ དམི	...	...	੫੮
ཅོ་དོ་ ཀེམ་	...	...	੬੫
ཅོ་དོ་ ཀེམ་	...	...	੬੫
ཅོད་པན་ མའོ་ལི	...	...	੭੬
ཅོད་པན་ མཚུང	...	...	੫੩, ੬੦
གཅིག་ འཁ	...	...	੬੭, ੭੦, ੮੦
གཅིག་སུ་ འཁ་	...	...	੫੭
གཅིག་སུ་ འཁ་	...	...	੬੬
གཅིག་སུ་ འཁ	...	...	੬੫
གཅིག་སུ་ འཁ	...	...	੫੭
གཅོད་པ་ འཁྱིའི	...	...	੬੭
གཅོད་པར་བགྱིད་ འོ་མཚོ་ལི	...	...	੫੬
བཅས་ འཁྱིའི	...	...	੬੭
བཅས་ འཁ	...	...	੬੮
བཅས་གྲུང་པའི་ འཁྱིའི	...	...	੫੩
བཅས་པ་ལི་ འཁྱིའི	...	...	੬੬

Words.				Page
वर्तमान उपभूत	...	...	...	६४
वर्तमान भवति	...	...	...	४७
वर्तमान भवती	...	...	...	१७
वर्तमान	...	...	...	४३

क

क क	...	...	...	८१
कर्म अवयव	...	...	...	८८
कर्म अर्थ	...	...	...	४८, ४७
कर्म कला	...	...	...	८१
कर्म भिन्न	...	...	...	४७
कर्म आत्म	...	...	...	८८
कर्म पत्र	...	...	...	८८
कर्म अनुगत	...	...	...	४७
कर्म कर्म	...	...	...	४२
कर्म कर्म कर्म	...	...	...	८१
कर्म कर्म	...	...	...	८१
कर्म कर्म	...	...	...	४८
कर्म कर्म	...	...	...	८१
कर्म कर्म	...	...	...	८८

Words.				Page
कु मग्नि	...	...	...	७८
कु उदक	...	...	...	७८
कु जल	...	...	...	७९
कु बलिल	...	...	...	७८
कु अश्वः	...	...	...	५१, ७८, ८८
कु मग्नि अग्नि	...	...	...	५०
कुर्वो नवी	...	...	...	५१
कुर्वेण जलद	...	...	...	५१
कुर्वन् युवति	...	...	...	७०
कुर्वन् भार्या	...	...	...	७२
कुर्वन्केन वरयुवति	...	...	...	७०
कुर्वन्केन कश्च	...	...	...	४८
के पयु	...	...	...	५१
केच उव	...	...	...	७३
केकेन उव	...	...	...	५८
केन महा	...	...	...	४४
केवो महात्	...	...	...	४१
केवो महा	...	...	...	८३
केसाम्ना अधिकतम्	...	...	...	८८
केने आनन्द	...	...	...	४५, ४९

Words.				Page
ཚོས་ཀྱིན་ བསྟུན	...	...	...	62
མཚེ་བ་ རྒྱལ	...	...	...	62
མཚེ་བ་ བཟང	...	...	...	72
མཚོག་ བྲལ་	...	...	...	77
མཚོག་ ལམ	...	...	...	77
མཚོག་ བཟང	...	...	...	64, 70, 72
མཚོད་པ་ ལྷན	...	...	...	70
མཚོད་པ་ ལམ་ལོན་	...	...	...	77
མཚོད་པར་བལྟེན་ ལམ་ལོན་ལམ་	...	...	...	72
འཚར་ཀ་ ལམ	...	...	...	77, 60
འཚར་ཀ་ ལམ་ལོན་	...	...	...	60
འཚི་བདག་ ལམ	...	...	...	67
འཚི་བར་འབྱུང་ ལམ་ལོན་	...	...	...	74

ཇ

ཇི་ལྟར་ ལམ	...	...	...	74
ཇི་ལྟར་ ལམ་ལོན་	...	...	...	76
ཡུལ་ལོན་ ལམ་ལོན་	...	...	...	70
ཡུལ་ ལམ་ལོན་	...	...	...	65
འཇིག་རྟེན་ ལམ	...	...	...	70, 60

Words.

...	...	...	LG
ଅହିମାନ୍ୟତାସ୍ତୁମା ଲୋକେଶ୍ଵର	...	...	୧୧, ୮୨
ଅହିମାନ୍ୟତାସ୍ତୁମା ତ୍ରିଲୋକ	...	...	୮୦
ଅହିମାନ୍ୟତାସ୍ତୁମା ତ୍ରିଲୋକ	...	...	୬୪
ଅହିମାନ୍ୟତା ମୀତ	...	...	୮୭
ଅହିମାନ୍ୟତା ମଧ୍ୟ	...	...	୬୨
ଅହିମାନ୍ୟତାଠାରେ ବିକଟ	...	...	୬୭
ଅହିମାନ୍ୟତାଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ	...	...	୬୮, ୭୫
ଅହିମାନ୍ୟତା ଅନୁଷ୍ଠାନ	...	...	୬୪
ଅହିମାନ୍ୟତା ମନୁ	...	...	୮୦
ଅହିମାନ୍ୟତା ଲୋକ	...	...	୬୦
ଅହିମାନ୍ୟତା ବିସ୍ତାପ	...	...	୧୨
ଅହିମାନ୍ୟତା ମହତା	...	...	୧୨
ଅହିମାନ୍ୟତା ହଳୀ	...	...	୭୭
ଅହିମାନ୍ୟତା ପାଟି	...	...	୭୭
ଅହିମାନ୍ୟତାଠାରେ ପାଟିଆତ	...	...	
...	୩	...	୧୨
ଅହିମାନ୍ୟତା ଭାବ	...	...	୭୭
ଅହିମାନ୍ୟତା	...	...	୭୭
ଅହିମାନ୍ୟତାଠାରେ ପାଟିଆତ ଅନୁଷ୍ଠାନ	...	...	

Words.			Page
ཉལ་བ་	विशाल	...	30
ཉི་མ་	तिम्बान्त	...	१२
ཉི་མ་	भास्व	...	७३
ཉི་མ་	दिवस	...	१२
ཉི་མ་	अर्क	...	११, ८०
ཉི་མ་སྟེང་སྟེང་	प्रतिदिवस	...	११
ཉི་ཚེན་	अवकाश	...	८०
ཉི་ཚེན་	अन्तर्का	...	१३
ཉིད་	इव	...	१२, १३, १७
ཉིད་	ता	...	६०
ཉིད་ལྟེན་	दिवस	...	५१
ཉི་བར་བཞག་པ་	उपस्था	...	८०
ཉི་བར་བདེན་པ་	उपलेश	...	६०
ཉི་བའི་	उपगुरु	...	५१
ཉི་བླ་མ་	उपास	...	७१
ཉི་བལྟན་དག་	उपदेश	...	८७
ཉི་ལྟན་	उपचार	...	७०
ཉི་ལྟན་	दुष्कृत	...	१०
ལྟོད་	विद्या	...	७३
ལྟོས་ཀྱི་	उभय	...	६१

Words.			Page
གཉིས་འབྲུང་ རིག	...	...	57, 70
གཉིན་ བཟུ	...	...	57, 72
གཉིན་འདུན་ བཟུ	...	...	65
བརྗེས་བཤིན་ལ་ ལ་མ་ལམ	...	...	70
བརྗེན་ མཁྲི	...	...	66
རྗེད་ ལམེ	...	...	70
རྗེད་པ་ བྲུག	...	...	75
རྗེད་པར་ མ་ཕུལ་ (= མ་ཕུར)	...	...	77
རྗེད་ ལྡེ་ ལྡེ་	...	...	77
རྗེད་ ལྡེ་ ལྡེ་	...	...	78

ཏ

ཏ	...	10, 12, 50, 51, 52, 70
ཏ	...	70
གཏང་པ་ མཁྲི	...	76
གཏང་མཁྲི ལྡེ་	...	70
གཏེར་ རིག	...	71
གཏེར་མ་ བཟུ	...	67
གཏིབས་ལིང་ བཟུ	...	57

Words.				Page
བསྐྱོད་པ་ ལྷུ་	...	...	...	ੴੲ
བསྐྱོད་པ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੲ, ੴੳ, ੴੴ
བསྐྱོད་པ་ ལྷོ་ལྷོ་	...	...	...	ੴੴ
དྲ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੲ
དྲ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੲ
དྲ་ ལྷོ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੴ
དྲ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੴ
དྲ་ ལྷོ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੳ
དྲ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੴ
དྲ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੴ
དྲ་ ལྷོ་	...	...	ੴੲ, ੴੳ, ੴੴ, ੴੴ, ੴੲ	ੴੲ
དྲ་ ལྷོ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੴ
དྲ་ ལྷོ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੲ
དྲ་ ལྷོ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੲ
དྲ་ ལྷོ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੴ

མ

མ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੴ
མ་ ལྷོ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੴ
མ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་	...	...	...	ੴੴ

Words.			Page
ସମାପ ରଞ୍ଜ	...	...	୬୭
ସମାପ ବାମ	...	...	୭୭
ସମକ୍ଷ ଉପାଦ	..	...	୭୭
ସମକ୍ଷ ଓକ୍ତ କର୍ତ୍ତ	...	...	୬୭
ସମକ୍ଷ ଓକ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରୋକ୍ତ କର୍ତ୍ତ	...	...	୭୦
ସମକ୍ଷ ଓକ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରୋକ୍ତ ସାମାନ୍ୟୋକ୍ତ	...	...	୨୨୨
ସମକ୍ଷ ଓକ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରୋକ୍ତ ସାମାନ୍ୟୋକ୍ତ କର୍ତ୍ତ	...	...	୭୦
ସମ୍ପଦ ଉପାଦ	...	...	୬୦
ସମ୍ପଦ କର	...	...	୪୨
ସମ୍ପଦ୍ଧର ଅଭିନିପତ	...	...	୭୭
ସମ୍ପଦ୍ଧର କରଣ	...	...	୪୨, ୫୨
ସମ୍ପଦ୍ଧର କ୍ରିୟା ଉକ୍ତ	...	...	୫୨
ସମ୍ପଦ୍ଧର କାରଣ	...	...	୪୨
ସମ୍ପଦ ସାମ	...	...	୪୬
ସମ୍ପଦ୍ଧର କରଣ	...	...	୭୪
ସମ୍ପଦ କାରଣ	...	...	୫୭
ସମ୍ପଦ୍ଧର କାରଣ	...	...	୪୬
ସମ୍ପଦ୍ଧର କାରଣ	...	...	୭୭
ସମ୍ପଦ୍ଧର କାରଣ	...	...	୭୭

Words.				Page
ཤོས་ རྒྱུ་	...	...	...	੪੭
ཤོས་ཚམས་ རྒྱུ་	...	...	...	੪੨
ཤོས་པ་ རྒྱུ་	...	...	...	੫੦
མཐའ་དག་ བཀའ་	...	...	...	੪੯, ੫੪
མཐའ་མེད་ རུངས་	...	...	...	੫੪
མཐའ་ཡས་ ལུངས་	...	...	...	੫੨
མཐིལ་ བཀའ་	...	...	...	੫੦
མཐུ་ རྒྱུ་	...	...	...	੫੫
མཐོ་བ་ ལུངས་	...	...	...	੫੭
མཐོ་རིས་ ལུངས་	...	...	...	੫੦
མཐོ་རིས་ ལུངས་	...	...	...	੫੨
མཐོ་རིས་ལ་བཞུགས་ ལུངས་	...	...	...	੫੨
མཐོང་ རྣམས་	...	...	...	੫੫
མཐོང་ རྣམས་	...	...	...	੫੨
མཐོང་བཞིན་ རྣམས་	...	...	...	੪੯
མཐོན་མཐོང་ ལུངས་	...	...	...	੫੦
མཐོན་མཐོང་ ལུངས་	...	...	...	੫੦
འཕྲོད་པ་ ལུངས་	...	...	...	੫੭
འཕྲོད་ལུངས་ ལུངས་	...	...	...	੫੦
མཐོང་ཤོས་ཏེ་ ལུངས་	...	...	...	੫੭

Words.				Page
དེ་དག།	तद्	...	...	५३
དེ་ནི	अहः	...	...	८९
དེ་ནི	आः	...	...	९४
དེ་ནི	सा	...	...	८९
དེ་བཞིན	तथा	...	...	८७
དེ་ཡི	तस्य	...	...	५५
དེ་ཡིས	तेन	...	...	८७
དེ་ལྟ་ན་ཡང་	तद्	...	...	५८
དེ་ལྟ་སོད་ཀྱི	तथापि	...	...	५७
དེ་ལྟར	इति	...	...	५९
དེ་ལྟར་ན་ཡང་	तथापि	...	...	५७
དེ་སྐྱིད	तावत्	...	...	५९
དེའི	तद्	...	...	५७
དེའི་དོན་དུ	तदर्थं	...	...	५७
དོ་སྐྱེ་སེང	अद्वितीय	...	...	५८
དོ་གཡ	आः	...	...	७५
དོན	अर्थ	...	...	५५, ५७, १११, ८९
དོན་གཉེར	प्राथम्या	...	...	५५, ५९
དོན་གཉེར་བ	अर्थी	...	...	७०
དོན་དུ་གཉེར	प्राथम्येन	...	...	७९

Words.				Page
མདུང་ བླ་མ	...	...	...	52
མདུང་པ་ ཡམི	...	...	...	54
མདུན་དུ ཕྱལ་པ་	...	...	...	70, 65
འདྲའ་བར་མཛོད་པ་ ལའི་རྒྱལ་མཚོ	...	...	...	77
འདི་ ལམ་	...	...	...	70
འདི་དག་	...	...	...	75
འདི་ནི་ ལམ་	...	...	...	77
འདི་ནི་ ལམ་	...	...	...	60
འདི་ཙམ་ཞེས་པ་ རྒྱལ་མཚོ	...	...	...	66
འདི་ཙམ་ཞེས་པར་མཛོད་པ་ ལའི་ལམ་ལུ་	...	...	...	66
འདུག་ཅིང་ རྒྱལ་མཚོ	...	...	...	59
འདུན་མ་ ལམ་	...	...	...	50
འདྲེབས་པ་ རྒྱལ་མཚོ	...	...	...	50
འདོད་ ལམ་	...	...	...	74
འདོད་པ་ ལམ་	...	...	...	75, 70
འདོད་པ་ ལམ་	...	...	...	72
འདོད་པ་ ལམ་	...	...	...	75
འདོད་པ་ ལམ་	...	...	...	60
འདྲ་	...	...	...	50, 50
འདྲི་བའི་ ལམ་	...	...	...	54

Words.				Page
शुभ	...	...	...	७०, ७७
शुभिला	...	...	...	७०
शुभल	...	...	...	८०
शुभे शीर	...	...	...	७०
शुभे वस	...	...	...	५३, ७५
शुभे शुभे शीरभिन्न	...	...	...	७०
शुभ	...	४०, ५०, ५१, ७३, ७५, ७७, ७८		
शुभे	...	...	...	७०
शुभाशुभ गङ्गा	...	...	...	५०
शुभा दिव	...	...	...	८१
शुभा पाप	...	...	...	४३, ५८
शुभा लक्ष पापी	...	...	...	४७
शुभा पाप	...	...	...	४७, ५०
शुभा कुरित	...	...	...	५५
शुभा लक्ष	...	...	...	४०
शुभा श्रेयस पापहन्त्री	...	...	...	४३
शुभा लक्ष जन	...	...	...	८७
शुभा कान्ता	...	...	...	७०
शुभा लक्ष दुःख	...	...	४३, ४४, ४५, ७३, ८५	
शुभा लक्ष श्रेय	...	...	...	४४

Words.			Page
कस'कास' गगन	...	...	५०, ५१
कस'कास' बोमन्	...	...	५०, ५१
कस'अ' जातु	...	...	५५
कस	...	...	५०
कै	५३, ५३, ५०, ५५, ५५, ५१), ५७, ५१, ५३, ५०,		
	५५, १०, ११, १५		
कु'स' लान्	...	...	५५
कु'स' लान	...	...	१५
कु'स' कुच	...	...	१५
कु'स'स' सामर्थ्य	...	...	५०
कु'स'स' शक्ति	...	...	५७
कु'स'स'स' सामर्थ्य	...	...	५०
कु'स' धन	...	...	५७
कु'स' वित्त	...	...	११
कु'स'सु मणि	...	...	५१, ५०, १३, १०
कु'स'स'स' निर्धन	...	...	११
का'स'स' उपहृत	...	...	५७
का'स'स' स्य	...	...	५३, ५३
का'स'स' स्थान	...	...	५५
का'स'स' पद	...	...	५१

Words.		Page
རྣམ་པོ་ བོ་ལྷན་	... ..	52
སྒྲུ་ཚོ་ལྟེ་སྤྱོད་ བེ་སྤྱོད་	... ..	L=
སྒྲུ་ཚོ་ལྟེ་སྤྱོད་པོ་ བེ་སྤྱོད་ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	L=
སྒྲུ་ཚོ་ལྟེ་སྤྱོད་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	47
སྒྲུ་ཚོ་ལྟེ་སྤྱོད་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	L=
སྒྲུ་ཚོ་ལྟེ་སྤྱོད་པོ་ ལྟེ་སྤྱོད་ (oily and luminous)	... ..	L=
སྒྲུ་ཚོ་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	56

པ

པའི་དྲུ་ཚོ་ལྟེ་སྤྱོད་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	6=
པའི་ ལྟེ་སྤྱོད་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	25
པའི་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	46
པའི་དྲུ་ཚོ་ལྟེ་སྤྱོད་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	5L
པའི་	... ..	47, 44
པའི་དྲུ་ཚོ་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	22
པའི་དྲུ་ཚོ་ལྟེ་སྤྱོད་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	44
པའི་དྲུ་ཚོ་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	L4
པའི་དྲུ་ཚོ་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	52
པའི་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	47, 52
པའི་ ལྟེ་སྤྱོད་	... ..	42

५

Words.				Page
५ पिता	...	...	...	४४
५कं५ पछ	...	...	...	४८
५सं५सिं५स अग्रदृष्ट्या	...	...	...	५५
५मा गहा	...	...	...	४७
५दं५ कृत्कार	...	...	...	५७
५कं५सुसं५स सत्यद	...	...	...	४७
५स क्रेट	...	...	...	५२
५सं५स ताज	...	...	...	८३
५सं५स पात	...	...	...	७७
५सं५स आवद्	...	...	...	४३
५सं५स देव	...	...	...	११
५सं५स५स कार्यख्य	...	...	...	४७
५सं५सिं५स गह	...	...	...	५८
५मा दोन्	...	...	...	८७
५मा५सं५सिं५स बन्धित	...	...	...	१७
५मा५सं५सिं५स वनः	...	...	...	४७
५मा५सिं५स वन्द्य	...	...	...	८३
५सिं५स भूवः	...	...	...	७७

Words.		Page
ཕྱིར	... ..	७१, १२
ཕྱི་མའོ	... ..	१८
ཕྱི་མ་མའོ	... ..	८७
ཕྱི་མར་རྫོག་པེག་ཅི	... ..	७१
ཕྱོགས་ཅིག	... ..	१२, ८२
ཕྱོགས་ལང་ཞིག་ལ་བདེན་སྒྲུབ་པ་	... ..	१२
ཕྱོགས་ཚོགས་ཅིག་གི་འཇུག་པ་	... ..	८२
ཕྱ་ལོག	... ..	११७
ཕྱག་དོག	... ..	१८
ཕྱག་པ་ལྡན་པ་	... ..	७२
ཕྱི་བའ་ལྡན་	... ..	११, १२, ७७, ७९
ཕྱི་བའ་མཁའ་	... ..	७१, ७७, ११७
ཕྱི་བའ་འཕྲོད་པ་ལྡན་པ་	... ..	७२
ཕྱོགས་པ་ལྡན་	... ..	७७
འཕགས་པ་ལྡན་	... ..	८७
འཕགས་པ་ལྡན་	... ..	११, १२, ७१
འཕམ་པ་བཟོ་བའི་	... ..	११
འཕམ་ལྱུང་པ་བཟོ་བའི་	... ..	१७
འཕྱ་ལྡན་	... ..	११
འཕྱར་པ་ལྡན་	... ..	७१

Words.				Page	
अक्षय्यं	सपदि	...	...	...	५४
अक्षय्यं	प्रसभं	...	...	...	५७
अक्षय्य	वृथात्	...	...	...	५७
अक्षय्य	सद्यः	...	...	...	५९
अक्षि	जात	...	...	...	७७
अक्षिर्भिः	द्वर्जवत्	...	...	...	५९
अक्षिण्यन्ते	वृत्ति	...	...	...	५९

घ

घृष्ट	गोमन्	...	...	...	६३
घृष्ट	प्रमद	...	...	...	६३
घृष्ट	मद	...	...	...	६३
घृष्ट	प्रम	...	...	...	५५
घृष्ट	सत	...	...	...	७२
घृष्ट	कुङ्कुम	...	...	...	६६
घृष्ट	द्विरेष	...	...	...	७५
घृष्ट	कालि	...	...	...	६८
घृष्ट	कोलम्	...	...	...	६७
घृष्ट	कान्ता	...	...	...	७६
घृष्ट	जी	...	...	...	७२, ७३

Words.			Page
संज्ञासुत्र सफला	...	...	११
संज्ञा वृत्ति (connection)	...	...	६८
संज्ञासुत्र भेदात्	...	...	६८
संज्ञा षट्ठी	...	...	७२
संज्ञासुत्र वीति	...	...	७६
संज्ञासुत्र वेला	...	...	१०
संज्ञा जन्मत	...	...	७१
संज्ञासुत्र भोग्य	...	...	६०
संज्ञा षट्	...	...	१२
संज्ञा वृत्ति	...	...	७३
५			
संज्ञा	...	...	१०
संज्ञा	...	...	१०
संज्ञा माता	...	...	११
संज्ञासुत्र अनियत	...	...	६६
संज्ञासुत्र मन्दा	...	...	७९
संज्ञासुत्र सस्य ननु	...	...	१२
संज्ञासुत्र जन्मत	...	...	६३
संज्ञासुत्र अपभ्रंश	...	...	१०

Words.				Page
མིན་ན་ བ	...	...	...	੫੩
མུན་ ལམ་ལོར་	...	...	...	੫੨, 51
མུན་པ་ ལམ་ལོར་	...	...	...	50
མུན་པ་ ལྗང་	...	...	...	੫੨, 49
མེ་ བརྒྱ	...	...	...	੫੨, ੫੫, 51
མེ་དོག་ རྒྱུ་ (i)	...	...	...	47
མེ་དོག་ རྒྱུ་མུ་	...	...	...	੫੨
མེ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་	...	...	...	50
མེ་དོག་	...	...	...	੫੫
མོད་	...	...	...	42
མུག་སྐུ་པ་ བེལ་	...	...	...	54
མུང་ ལྗང་ལོར་	...	...	...	49
མུང་ ལྗང་ལོར་	...	...	...	49
མུང་ལོར་ལྷོ་ལྷོ་	...	...	...	47
མུས་ མེད་	...	...	...	45
མུས་ མེད་ལྷོ་	...	...	...	45
མུས་ལྷོ་ ལྷོ་	...	...	...	51
མུས་ལྷོ་ མུང་	...	...	...	52, 53
མུས་ལྷོ་ མུང་ལྷོ་	...	...	...	51
མུང་ ལྷོ་	...	...	...	੫੧

Words.			Page
दसमादसौं तेनागी			४७
दसकपन बीन			४७
दसकःच किरक			५७
दसकःच राग			४७
दसकःचुंन चौदिक			४७
संघु सिखिन्			४३
संघु खर			४३
संघु मरु			४३
सुन सिक्			४७
सुनसुनपकिमासु सिग् सिक्			४७
सुन खगर			५६
सुनप भिबक्			४६
सुनकिं मन्दाकिनी			४६
सुन .स			५३
सुनसु .स			५४
सुनपुठि खलकक			४७
सुनसुसु प्रबिबि			४६
सुनसु खेखनी			५४
सुनसु रटित			५४

Words.		Page
ཅེ་བར་འགྲུར་ རྒྱུ་ལྡན་	... ..	74
ཅེ་མོ་ རི་ལམ་	... ..	57
ཅེ་མོ་ ལྷུ་	... ..	72
ཅེ་རབ་ འགྲུར་	... ..	57
ཅེ་མ་ ལམ་	... ..	55
ལྷུ་ལ་དུ་གསོལ་ རེ་ཅི་	... ..	40
ལྷུ་ལ་གྱི་ རི་ལམ་ལོ་	... ..	77

ཚ

ཚ་ཟེང་ཅན་ རི་ལམ་ལྷ་	... ..	70
ཚངས་ རྒྱལ་	... ..	40, 42
ཚབས་ཅན་ རྒྱལ་	... ..	54
ཚབས་ཚེན་ རྒྱལ་	... ..	54
ཚབས་ཚེར་ རྒྱལ་	... ..	42
ཚོག་ ལམ་	... ..	75, 76
ཚོག་ ལམ་	... ..	52
ཚོག་ ལམ་	... ..	76
ཚོག་ལོས་ ལམ་	... ..	45
ཚོག་ལོས་ ལམ་	... ..	76
ཚོག་ལོས་ ལམ་	... ..	45

Words.				Page
མེ་མཁའི་	...	...	...	57
མེ་ལམ་	...	...	...	70
མེ་ལེགས་	...	...	...	62
མེ་ལམ་ལོ་	...	...	...	77, 78
མེ་ལམ་མཚན་	...	...	...	77
མེ་ལམ་ལྟུང་ (assemblage)	...	...	...	72
མེ་ལམ་མེ་མཚན་	...	...	...	59
མེ་ལམ་ལམ་ལུགས་	...	...	...	55
མེ་ལམ་ལམ་ལུགས་	...	...	...	55
མེ་ལམ་ལུ་	...	...	...	55
མེ་ལམ་ལུ་ལུ་	...	...	...	77
མེ་ལམ་ལུ་ལུ་ལུ་	...	...	...	72
མེ་ལམ་ལུ་ལུ་ལུ་	...	...	...	70
མེ་ལམ་ལུ་ལུ་ལུ་	...	...	...	70
མེ་ལམ་ལུ་ལུ་ལུ་	...	...	...	72
མེ་ལམ་ལུ་ལུ་ལུ་	...	...	...	72
མེ་ལམ་ལུ་ལུ་ལུ་	...	...	...	56
མེ་ལམ་ལུ་ལུ་ལུ་	...	...	...	55, 57, 77

Words.			Page
འཕྲོ་བས་པ་ ལྟམ་	...	...	50
འཕྲོ་བ་ རལིར་'	...	...	72
འཕྲོ་བ་ རལི་	...	...	72

ཇ

མཛོད་ རལ་	...	...	75
མཛོད་ཅིག་ རལ་	...	...	77
མཛོད་པ་ཇོགས་སོ་ ཤའི་སྐམ་མཁའ་	...	...	80
མཛོད་པ་ བེམ་ལི་	...	...	81
མཛོད་ཤུལ་ ལྟམ་	...	...	82
མཛོད་མ་ རལ་ལྟམ་	...	...	77
མཛོད་མས་ ལྟམ་	...	...	77
མཛོད་ ལྟམ་	...	...	72
མཛོད་ ལྟམ་	...	...	77
མཛོད་འཛོན་ ལྟམ་ལྟམ་	...	...	72
འཛོན་ ལྟམ་	...	...	72
འཛོན་ ལྟམ་	...	...	77
འཛོན་པའི་ ལྟམ་	...	...	77
འཛོན་པར་འཕྱུར་ ལྟམ་	...	...	81, 70
འཛོན་འདོད་ ལྟམ་ལྟམ་	...	...	82

Words.				Page
बहुस्य क्ते	...	...	...	७०
बहुस्य दस्युः कर्षः		...	...	७०
बहुः वापी	...	...	...	७६
बहुस्यः पदोः सप्तस्युः सप्तस्युः	...	...	...	१६
बहुः कौटु	...	...	...	९७

बि

बिभ्रस्य पाद	...	...	...	६०
बिभ्रस्य पाद	...	...	...	६१
बिभ्रस्य मन्त्र	...	...	...	१०
बिभ्रस्य मन्त्र	...	...	...	१०
बिभ्रस्य पाद	...	...	...	१०, ६६, ६०
बिभ्रस्य चर	...	...	...	६१
बिभ्रस्य दस्युः पदो	...	...	...	१२
बिभ्रस्य दस्युः	...	...	...	७७
बिभ्रः ...	...	...	...	७२
बिभ्रस्य विभ्रस्यमान	...	...	...	६६
बिभ्रस्य दस्युः आवेद्य	...	...	...	७२
बिभ्रस्य दस्युः	...	...	...	७७
बिभ्रस्य ...	...	...	...	१६

Words.					Page
ཞེས	...	...	...	...	ੴੳ
ཞེས་ཀྱི་ ཚལ་རྒྱ	...	...	...	...	ੴੳ
ཞེས་ཏེ་ ར་ཕྱི་རྒྱུ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞུན་བཞུན་དལ་ ར་ལམ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞུན་ དར་	...	...	...	...	ੴੳ, ੴੳ
བཞུན་གྱིས་ ར་ལམ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞུན་དལ་ ར་ལམ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞུན་དལ་རྣམས་ཀྱི་ དར་ལམ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞུན་ལས་ དར་ལམ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞི་ ར་ལམ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞི་ལྟ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞི་ལྟ་ ར་ལམ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞུན་ ར་ལམ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞིན་ ར་ལམ་ (as it were)	...	...	...	...	ੴੳ
བཞིན་ ར་ལམ་ (like)	...	...	...	...	ੴੳ
བཞིན་ ར་ལམ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞིན་ ར་ལམ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞུན་ ར་ལམ་	...	...	...	...	ੴੳ
བཞུན་ ར་ལམ་	...	...	...	...	ੴੳ

Words.		Page
गुण्यस्य उरु आहति		५८
सुहृत्स्य मधुर (?)		७७
सुहृत्स्य (गुण्यस्य) ग्रह		५२
सुहृत्स्य वदत्		७०
सुहृत्स्य ग्रह		५३
सुहृत्स्य ग्रह		५३
सुहृत्स्य ग्रह		७७
सुहृत्स्य ग्रह		५७

२

सुहृत्		५६
सुहृत् व		५७
सुहृत् शीर		६८
सुहृत् माता		५५
सुहृत् कर		५८
सुहृत् लक्ष्मी		५३
सुहृत् सुहृत् (lustre)		६८
सुहृत् बाभा		६८
सुहृत्स्य किरण	५६, ५७, ७३, ६०, ६१	
सुहृत्स्य मधुर		७३

Words.				Page	
འོད་ཟེར་	घाम	...	...	...	८३
འོད་ཟེར་	करबक्	...	...	...	१७
འོད་ལྡན་	बोमत्	..	...	...	८०
འོན་ཀྱང་	किनु	...	...	...	८९
འོས་པ་	बर्हति	...	...	...	१९

ཡ

ཡང་	अपि	...	...	१३, १४, १८, ९०, ८९	
ཡང་	व	...	...	...	१८
ཡང་	इवः	...	...	...	१७
ཡང་དག་	सम्यक्	...	...	...	१९
ཡང་སོང་ཞེས་ཉེན་ཅིང་	कथुतया	...	...	...	८१
ཡངས་	सङ्घट	...	...	...	७३
ཡངས་	आवत	...	...	...	७८
ཡངས་ཀྱི་ལྟ་དང་ལྡན་	आस्ताद्य	...	...	...	७८
ཡངས་ལྡན་	विपुल	...	...	...	१४
ཡན་ལག་	अङ्ग	...	...	...	१०
ཡན་ལག་མཚོག་	उत्तमाङ्ग	...	...	...	१४
ཡི་	...	...	...	११, ९४, ७१, १०, ११, १०	
ཡི་གེ་	बहुर	...	...	...	१०

Words.			Page
ཡིད་མཁམ་	...	...	LL
ཡིད་འོང་ཚམས་	...	...	US
ཡིས་	...	... ༧༡, ༩༤, ༧༩, ༧༩, ༧༩, ༧༤	
ཡུན་རིངས་ཁྱིམ་	...	...	༧༧
ཡུམ་མ་མོ་	...	...	༧༩
ཡུམ་མ་མོ་	...	...	༧༧
ཡུམ་མ་མོ་མ་མོ་	...	...	༧༩
ཡི་ཤེས་མ་མོ་	...	...	LY, L2
ཡོངས་འདུའི་འགྲུབ་	...	...	༧༧
ཡོངས་སྤྱོད་པ་འགྲུབ་	...	...	UL
ཡོན་ཏན་ལུ་	...	... ༩༩, ༧༩, LY, LL	
ཡོན་ཏན་ཚོགས་ལུ་	...	..	LL
གཡམས་འགྲུང་ལ་མ་མོ་	...	...	L0
གཡམས་འགྲུང་ལ་མ་མོ་	...	...	༩༧
གཡོ་མ་མོ་	...	...	༧༩
གཡོ་མ་མོ་མ་མོ་	...	...	༩༩
གཡོ་མ་མོ་མ་མོ་	...	...	༧༩
གཡོ་མ་མོ་མ་མོ་	...	...	༧༩
གཡོ་མ་མོ་མ་མོ་	...	...	༧༩
གཡོ་མ་མོ་མ་མོ་	...	...	༩༩

Words.		Page
གཤམ་ཞིང་ བཟུལ་	... ..	54
གཤམ་གྱི་ ལེ་	... ..	57

3

རང་ ལ	... ..	46, 47
རང་གི་སྐྱེ་བོ་ ལམ་	... ..	47
རང་དགའ་ ལམ་	... ..	50
རང་སེམས་ ལམ་	... ..	45
རབ་སྐྱོ་ཞིང་ ལམ་	... ..	47
རབ་གཞོན་ ལམ་	... ..	40
རབ་གསལ་ ལམ་	... ..	40
རབ་དུ་	... ..	52
རབ་དུ་དགའ་བ་ ལམ་	... ..	54
རབ་དུ་བརྗེན་ ལམ་	... ..	40
རབ་དུ་གསལ་བ་ ལམ་	... ..	45
རབ་བསྐྱེ་བས་ ལམ་	... ..	47
རབ་བརྗེན་ ལམ་	... ..	40
རབ་དུ་དགའ་བ་ ལམ་	... ..	50
རབ་དུ་མི་གསལ་ ལམ་	... ..	40
རབ་དུ་མི་བརྗེན་ ལམ་	... ..	55

Words.			Page
རབ་བཞུགས་ཤིང་	प्रवृत्ता	...	१३
རབ་བྱུང་	उद्भव	...	७०
རབ་བསྐྱེལ་	प्रयुक्त	...	११
རབ་འབྱུགས་	वंचोभ	...	१७
རབ་འབྱུགས་པ་	उद्भवात्	...	१७
རབ་འབྱུགས་ལ་	ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་	...	७१
རབ་འབྱུང་པ་	प्रोद्यत्	...	७१
རབ་འབྱུང་	उद्गूर्ण	...	८१
རབ་འབྱུང་	उद्भव	...	७१
རབ་འབྱུང་	उत्पत्ति	...	७०
རབ་འབྱུང་	उत्पत्ति	...	१८
རབ་འབྱུང་	उत्पत्ति	...	१८
རབ་འབྱུང་ཅིང་	विगतव	...	७८
རབ་ལྱུས་	उद्यम	...	१७
རབ་ལྗོ་	प्रवृत्	...	७३
རབ་ལྗོ་	ལའི	...	७१
རབ་ལྗོ་	ལའི	...	७३
རབ་ལྗོ་ཅན་	ལྱི་ལོ་ (?)	...	१८
རབ་ལྗོ་	ལྱི་ལོ་	...	१०
རི་རྒྱུགས་	ལྱི་ལོ་	...	७३

Words.				Page
རི་དྲུགས་དག	बुधरिप	...	...	52
རི་ལུ་	गुटिका	...	...	54
རིང་དུ་	दुराव	...	...	72
རིང་པོ་	...	...	...	74
རིངས་དྲུག་པོ་	श्रौक	...	...	52
རིན་ཚེན་	रत्न	...	...	70, 70
རིན་པོ་ཚེན་	रत्न	...	...	75
རིས་	कामाव	...	...	74
རིས་པ་	काम	...	...	55
རིས་པར་	कामाव	...	...	74
ཅུ་	...	...	...	70
རུལ་པ་	पूति	...	...	54
རེ་བ་	आशा	...	...	72
རེ་འདོད་	वाञ्छा	...	...	74
རོ་	रत्न	...	...	70
རོ་ལངས་	वेताल	...	...	72
རོ་ལ་བ་	वेला	...	...	70

ལ

ལ 77, 72, 70, 72, 50, 57, 54, 54, 56, 72,
72, 70, 74, 77, 72, 70

Words.				Page
अ अभि	...	...	...	७०
अअदवादीस एके		...	...	८३
अअस एके	...	...	...	८७
अअस केचित्	...	...	...	८३, ८७
अअोवास प्रवृत्ति	...	...	...	४६, ८३
अभा वाङ्	...	...	...	४७
अभा कर	...	...	...	७३
अभाय वीत्	...	...	...	७७
अभाय प्रकोट	...	...	...	७७
अभास अति	...	...	...	४६
अभास ...	...	...	...	७३
अङ्ठिमासिङ्घर्षे असङ्घत्		...	...	४३
अङ्गमददवाङ् वङ्गः		...	...	४४
अस्य मार्ग	...	...	...	४३
अस्यस्युद प्रतीली	...	...	...	४७
अस्य ...	...	४७, ४७, ७७, ७७, ७६, ७७, ७३, ७७	...	
अस्य कर्म	...	...	...	७७
अस्यस्युद कर्मान्त	...	...	...	७७
अस्यि सिद्धू	...	...	...	८७
अस्यि कवच	...	...	...	७६

Words.			Page
सुश तसु	...	...	१२, ५१
सुश मूर्ति	...	...	५१, ७७
सुश वटः	...	...	५८
सुश अङ्ग	...	...	५८, १७
सैना ...	...	...	७२
सैनाङ्गस्य आह्वय	...	...	५३
सैनापति मिथ्या	...	...	५५
सैन् अङ्ग (bristling)	...	...	७७
सैन्स अन्व	...	...	७०
सैन्सपति	...	...	११
सैन्स वात	...	...	१७
सैन्सपति कालोत्	...	...	१७

२१

सि तक्	...	...	५८
सिक्केय्य शीत	...	...	५३
सिक्क युक्	...	...	७०
सिन् हव	...	...	११
सिन् ...	...	...	५३, ५८, ७०, ७७
सिक्कु तर (greater)...	...	...	६७

Words			Page
འཇིག་རྟེན་ཡང་ཡང་	भूबल्लर	...	१४
འཇིག་རྟེན་རིང་མ	अनतिघिर	...	१७
འཇུག་སྐྱེ	वेग	...	१६
འཇུག་སྐྱེ	जव	...	६०, ६१
འཇུག་པ་	लक्	...	७८
འཇུག་པ་	आटिक	...	८०
འཇུག་པ་འཇུག་པ་	आटिकवव	...	८०
འཇུག་པ་	झेव	...	८१
འཇུག་པ་	आल	...	८६
འཇུག་པ་	कीनाग्र	...	६७
འཇུག་པ་	निज	...	६०

५

མ	मही	...	१०
མ	भूमि	...	११
མ	भू	...	८२
མ་གཤི	उब्बों	...	७०
མ་གཤི	भू	...	१४, ७०
མ་གཤི	मही	...	६७, १४
མ་གཤི	भूतल	...	८२

Words.			Page
शर्वेणान्प्राणान्पशुषु श्रुतलक्ष्य	...	...	८१
शर्वेणान्प्राणान्पशुषु जातरूप	...	...	८८
शरत्	...	...	११३
शरत्पद प्रबोध	...	...	११३
शर्वशिवसु ब्रह्मब्रह्मा	...	...	७३
शु	...	...	७८
शुक्ति सिद्ध	...	...	८०
शुक्तिविधि विवाहन	...	...	८०
शुक्ल वीतम्	...	...	८६
शुक्लसुख सत्त्व	...	...	१३
शुक्ल मातृव्यं	...	...	४८
शुक्लसुखेण अथवाहनि	...	...	१११
शु दत्त	...	...	८१
शु दण्ड	...	...	७०
शुभेण कर्मफल	...	...	७१
शुभं अन्तः	...	...	८१
शुभं अन्तः अन्तः	...	...	११७
शुभं अन्तः	...	...	८४
शुभं अन्तः	...	...	८६
शुभं अन्तः	...	...	८१

Words.				Page
५३१ रज्जु	...	...	...	६६
५३२ रजा	...	...	...	६६
५३३ रज्जु	...	...	...	४७
५३४ रज्जु	...	...	...	६८
५३५ रज्जु	...	...	...	४६
५३६ रज्जु	...	...	...	६९
५३७ रज्जु	...	...	...	८१
५३८ रज्जु	...	...	...	६९, ७१
५३९ रज्जु	...	...	...	११२
५४० रज्जु	...	...	...	६१
५४१ रज्जु	...	...	...	४६
५४२ रज्जु	...	...	...	६६
५४३ रज्जु	...	...	...	४१
५४४ रज्जु	...	...	...	४६
५४५ रज्जु	...	...	...	४१
५४६ रज्जु	...	...	...	४६
५४७ रज्जु	...	...	...	४१
५४८ रज्जु	...	...	...	६३
५४९ रज्जु	...	...	...	६९
५५० रज्जु	...	...	...	६१
५५१ रज्जु	...	...	...	४४
५५२ रज्जु	...	...	...	८१

Words.		Page
གསལ་ལྗོངས་ མུལ	... ..	51
གསུམ་ བི་	... ..	50
གསེར་ ...	... ..	42
གསེར་ བའལོ་ཀར	... ..	27
གསེར་ ཀའཀ	... ..	115
གསེར་ ཀའལའ	... ..	50
གསེར་འོད་ལྗ་ལུ་ ཀའལའམ	... ..	50
གསོ་བར་ཕྱེད་ བའལལམའི	... ..	112
གསོད་ བཟའ	... ..	51
གསོད་པ	... ..	57
གསོལ་པ་ བའལའམ	... ..	50
གསོལ་བདེམ	... ..	57
གསོལ་པ་བདེམ་ལས་ བའལལམ	... ..	11)
བསམ་ལྟེན་པ་ འཕའའི	... ..	11)
བསམ་ བཟའ	... ..	52
བསམ་པ་ བིའམ	... ..	52
བསོལ་པ་ མའལའ	... ..	40
བསོལ་བའི་ མའལའའ (cool)	... ..	57
བསོད་ལྗོངས་ འལམ	... ..	27, 28, 50
བསུམ་ལྗོངས་ འལམ	... ..	50

Words.				Page
मन्त्रि दक्षि	...	...	...	१७
मन्त्रिणां अलित	...	...	...	१४

५

कुक्षिणमुच कक्षार	...	...	...	७१
कुक्षि अमर	...	...	...	७७
कुक्षि मबत्	...	...	...	८३
कुक्षि सुह	...	...	...	११, ७७
कुक्षि देवी	...	...	...	७०
कुक्षि देवकन्या	...	...	...	७५
कुक्षि अतिरेक	...	...	...	८५
कुक्षि (together)	...	...	...	७८
कुक्षि विमान	...	...	...	७७
कुक्षि तत्पर	...	...	...	७७

७

अगात्र अगुह	...	...	...	७८
अगात्र कुबलय	...	...	...	७७, ७४
अगात्र हला	...	...	...	७८

INDEX
OF
SANSKRIT WORDS WITH TIBETAN SYNONYMS.

Words.	अ				Page
अ न	...	...	...	...	१४
अग्र कर्मुद्र	...	...	...	...	१४
अग्र कर्ण	...	...	...	...	१४, ४०
अग्रलेख	...	...	...	...	४२
अक्षयकाष्ठन	...	...	...	...	४६
अक्षय धीमो	...	...	...	...	१४
अक्षि मीमा	...	...	...	...	१६, २५, ४५
अक्षोभ	...	...	...	...	४०
अखिल झे'व'सि'उ'उ'	...	...	...	...	१६
अखिल झे'र'सि'द'	...	...	...	...	१६
अगतिक	...	...	...	...	४०
अगद झे'र' ...	...	...	...	...	२६
अगदवगुटिका	...	...	...	...	४६
अगुद ड्य'गा'रु	...	...	...	...	४०, ४२
अय म'उ' (उ)	...	...	...	...	१६
अय म'उ'मा ...	...	...	...	...	६

Words.		Page
अयवह्वी		१०
अघ झुंवाप	... ..	०
अङ्ग यङ्गयमा	... ..	२८
अङ्ग लुङ्ग	... ..	२६, ३८
अङ्ग लोङ् (bristling)	... ..	३८
अङ्गलिष्ठट झुंवाप	... ..	१०
अटवी अटवी	... ..	१६
अटवी अण्णालय	... ..	१६
अट्ट झुंवाप	... ..	१६
अडिम	... ..	२२, ३५
अंतिकामकी अण्णालय	... ..	२६
अतिरेक झुंवाप	... ..	३६
अदः अदः	... ..	३६
अदयलप	... ..	३८
अदिलीय अदिलीय	... ..	०
अदित	... ..	३०
अदिततल	... ..	३०, ३०
अधम अण्णालय	... ..	१३, १५
अधामिक	... ..	१३
अधिकतर अण्णालय	... ..	३३

Words.	Page
ਅਖਿਬੁਲਿ	੪੨
ਅਖਿਲੁਕ ਕੋਰੋ	੪੮
ਅਖਿਬਲੁਕ ਵਰੁਕੁਪਲ	੪੮
ਅਖਿਬਲ	੪੯
ਅਖਿਬਲਾ	੫
ਅਨਿਕਿਕਿ ਪਿਕੁਪੁਕੁਕਿਕਿ	੫
ਅਨਲ ਸਮੁਦਾਪਲ	੪੯
ਅਨਬਧਾਕੀ	੫੫
ਅਨਾਥ ਸਮੋਕੁਕੁਕੁਕੁਕੁਕੁ	੬
ਅਨਿਯਤ ਸਾਦੇਸ਼ਾਪ	੪੮
ਅਨਿਯਤੇਬਨ ਕੁਕਿਕੁਕੁਕੁਕੁਕੁਕੁਕੁ	੪੯
ਅਨੁਕਮਾ ਵਰੁਕੁ	੫੦
ਅਨੁਕਰਅਖਿਨਿ	੫੦
ਅਨੁਮਨ	੫੧
ਅਨੁਬਲ ਸੁਕੁਕੁਕੁਕੁ	੫੧
ਅਨੁਬਲ ਕੇਸੁਕੁਕੁਕੁ	੫੧, ੫੫
ਅਨੁਮਯਿਤਿ ਕੁਮਲੁਕੁਕੁਕੁਕੁਕੁ	੫੧
ਅਨੁਰਾਮ ਕੁਮਲਾਪ	੫੧
ਅਨੁਕੁਮ ਕੇਸੁਕੁਕੁਕੁਕੁਕੁ	੫੧
ਅਨੁਕੁਮ ਕੇਸੁਕੁਕੁਕੁ	੫੧

Words.				Page
अर्थां देवताश्रय	...	...	...	२८
अर्चति देवाय	...	...	...	१२
अलङ्कार श्लेष	...	...	...	१
अलङ्कार श्लेष	...	...	...	२०
अलङ्कार श्लेष	...	...	...	३२
अभि सुन्दर	...	...	...	२१
अवतंस श्लेष	...	...	...	३६
अवतंस श्लेषश्लेष	...	...	...	३६
अवति श्लेष	...	...	...	३७
अवधात ...	...	...	...	२६
अवधव कर्तव्य	...	...	...	७८
अवधोक्तिश्च	...	...	...	७५, ७६
अवधम् श्लेष	...	...	...	७
अविद्या ...	...	...	...	१५
अविरल श्लेष	...	...	...	७८
अशेष श्लेष	...	...	...	७२
अश्व ६ ...	...	...	...	३२
अष्टमहाभय ...	...	...	...	७, १५, २७
अष्टमहाविद्या	...	...	...	३३
अष्टमहाविद्या	...	...	...	३

Words.				Page
असत् दस'स'स'स'स' ...	...	...	...	६
असह्य स्रज'स'स'स' ...	...	...	...	१२
असह्य स्रज'स'स'स' ...	...	...	...	१२
असि स'स'स' ...	...	...	...	१६
असि स'स'स' ...	...	...	...	१३
असि स'स'स' ...	...	...	...	१३
असि स'स'स' ...	...	...	...	२०, २६
असि स'स'स' ...	...	...	...	१०
असि स'स'स' ...	...	...	...	७
असि स'स'स' ...	...	...	...	४१
असि स'स'स' ...	...	...	...	४१
असि स'स'स' ...	...	...	...	७
असि स'स'स' ...	...	...	...	४८
असि स'स'स' ...	...	...	...	४८
आ				
आकाश स'स'स' ...	...	...	...	२१
आकाश स'स'स' ...	...	...	...	२१
आकाश स'स'स' ...	...	...	...	२०
आकाश स'स'स' ...	...	...	...	१२, १६
आकाश स'स'स' ...	...	...	...	२५
आकाश स'स'स' ...	...	...	...	४२

Words.				Page
आचार	སྤོད	...	...	२६
आज्ञा	འགྲུབ	...	...	३८
आटोप (f)	མཚན (f)	...	...	१
आढम्बर	རྫོགས	...	...	२३
आतपत्र	གུང་གསལ	....	...	२८
आतिथ्य	...	...	...	३४
आत्मभरि	བདག་ཉིད་གསོ	...	...	३०, ३२
आत्मा	བདག	...	...	२१
आत्मोपज्ञ	བདག་ཉིད་ཞུ་བཞེས	...	...	१०
आनन्द	རྒྱན་དགའ	...	...	४७
आपद्	མོངས	...	...	१, ४
आपिप्लव	འཛིན་འདོད	...	...	२०
आपिप्लव	མཚང་འདོད	...	...	२०
आपूर्यमाण	འགོངས་ཤིང་	...	..	३६
आप्त	ཐོབ	...	...	४८
आवहयिष्याम	བདུང་བྱས	...	...	१७
आभा	ལོང	...	...	४३
आभोग	ཁྱིམ་གཞན	...	...	४२, ४३
आर्मुक्त	གྲོལ་བའི་བར་དུ	...	...	४८, ४९
आज्ञा	མཚན་དག	...	...	२७, २८

Words.		Page
आवत अरु	... ..	२६
आवत द्रुमसिद्धि	... ..	३५
आवता अरुसिद्धि	... ..	२६
आवाति अमु	... ..	८
आवः ॐ	... ..	२८
आरु ॐ	... ..	२३
आरु ॐ	... ..	५
आराव अरु	... ..	२०
आराव अरुसिद्धि	... ..	२८
आरु	... ..	१०
आरु अरु	... ..	४८
आरुतरा	... ..	४९
आरु अरु	... ..	१, ४, २२
आरु अरु	... ..	१
आरु अरु	... ..	१८
आरु अरु	... ..	४०
आरु अरु	... ..	२०
आरु अरु	... ..	५
आरु अरु	... ..	१
आरु अरु	... ..	२१, २८

Words.			Page
इयत्ता अर्थात्	...	...	४८
इव वलिक (as it were)	...	...	४६
इव वलिक (like)	...	...	४६
इव वलिकु ...	...	...	१४
ई			
ईक्षित वल्लभा	...	...	१६
ईश्वर इवमिदं	...	...	४८
ईश्वर इवमिदं	...	...	४९
उ			
उद्यम इवमिदं	...	...	४१
उद्यमः इवमिदं	...	...	१२
उद्यमिन् इवमिदं	...	...	४०
उद्यमन इवमिदं	...	...	१०
उद्यमिन् इवमिदं	...	...	२२
उद्यमः इवमिदं	...	...	४१
उद्यमः इवमिदं	...	...	२३, २४
उद्यमः इवमिदं	...	...	४१
उद्यमः इवमिदं	...	...	४०
उद्यमः इवमिदं	...	...	२०
उद्यमः इवमिदं	...	...	२२

Word.				Page
अवधि	गुणदुःखोद्वेग	...	...	१६
अवधि	वर्षा	...	...	१६
अवधाय	वर्षा	...	...	११
अवधाय	वर्षा	...	...	११
अवधाय	वर्षा	...	...	१०
अवधाय	वर्षा	...	...	१
अवधाय	वर्षा	...	...	११
अवधि	वर्षा	...	...	१६
अवधि	वर्षा	...	...	१८
अवधि	वर्षा	...	...	१८
अवधि	वर्षा	...	...	१०
अवधि	वर्षा	...	...	१६
अवधि	वर्षा	...	...	१०
अवधि	वर्षा	...	...	१०
अवधि	वर्षा	...	...	१५
अवधि	वर्षा	...	...	११
अवधि	वर्षा	...	...	११
अवधि	वर्षा	...	...	१६
अवधि	वर्षा	...	...	११

Words.		Page
अपचित	གསལ་སྒྲུབ་	२६
अपच	...	२९
अपठौकित	...	२८
अपदेश	ཉེས་བཟུང་དག	४७
अपघा	ཉེ་བར་བཞག་པ་	४७, ४८
अपमा	...	२७
अपरि	སཤོག་ལ	२०
अपरि	སྤྱིང་དུ	२०
अपल	རྩོ ...	४३
अपविष्ट	འདྲུག་ཚིང་	१८
अपमेवा	ཉེ་བར་བཟུང་པ་	२६
अपहृत	...	२८
अपहृत	གཞན་པ་	२७
अपाख्य	ཉེས་བྱ	४८
अपागति	...	४०
अपान	ཉེས་བྱངས་	२६
अपान	སེམ་བཟུངས་	२६
अपाधि	...	४४
अपाध्याय	...	२८
अपाय	མེད་སྒྲུབ་	२६, ३०

Words.

उपेक्षा चन्द्रशुभ्रस्य	...	...	...	१२
उपोद्गत	...	...	...	२
उभय मन्त्रिणां	...	...	...	१८
उभ ठेलेदः	...	...	...	२१
उभ ठेय	...	...	...	३२
उर्वी सामलि	...	...	...	२८

ज

जर्ज चन्द्राय	...	...	...	१२
---------------	-----	-----	-----	----

य

यत्न मन्त्रिणां	...	...	...	२५, २८, ३०
यत्न मन्त्रिणां	...	...	...	३३, ३७
यत्न मन्त्रिणां	...	...	...	८
यत्ना मन्त्रिणां	...	...	...	१३
यत्ने यत्नमन्त्रिणां	...	...	...	३१
यत्ने यत्नस्य	...	...	...	३३
यत्नेक ३:३	...	...	...	३२
यत्ना यत्न	...	...	...	३७, ३८
यत्न ३:३	...	...	...	७, १०, १३ —
यत्ना ३:३	...	...	...	१३
यत्ना ३:३	...	...	...	१३

श्री

Words.				Page .
शोध कर्मणः	...	...	...	१०, ४८
शोध म ...	...	...	...	२२
. क				
क क कुम्भद्विगणः	...	...	...	८
कट अक्ष	...	...	...	१८
कट अक्षय	...	...	...	१८
कटक र्श	...	...	...	१८
कटक म्पुम्पु	...	...	...	१८
कटक ...	...	...	...	१६, २३
कटकभट मञ्जिरण (२)	...	...	...	२२
कटाक्ष कुम्भय	...	...	...	१६
कटि श्रे	...	...	...	२८
कटितटो ...	...	...	...	२६
कट्ट दक्षय	...	...	...	२२
कठिवांश	...	...	...	४५
कठ अक्षि	...	...	...	२२
कठवपक	...	...	...	२२
कथं द्विभु	...	...	...	१३

Words.		Page
कनक मासेर	... ..	३६
कन्दर्प अर्द्धेय	... ..	३७
कपोलि	... ..	३८
कमलिनी यद्	... ..	३९
कर प्रथ	... ..	१
कर वेद	... ..	८
कर अण	... ..	१६
करभ दुःखे	... ..	१७
करवत् वेदवेर	... ..	८
कराल दुर्गायै	... ..	१७
करिव् श्रुतः	... ..	३८
कबला पुष्पाङ्गुली	... ..	७, ७७
कर्मट रक्षात्रय	... ..	२८, २९
कर्मर इच्छासुखासु	... ..	२८, २९
कर्मर सुखे	... ..	२८
कर्मर मासुर	... ..	३७, ३८
कर्म अक्ष	... ..	२३, ३०
कर्माल अक्षाम्बु	... ..	२६, ३०
कर्माल शैलेय	... ..	२६
कला कर्म	... ..	२७, ७७

Words.				Page
कल्प द्रव्यसंज्ञा	...	...	...	६
कल्पवृक्ष	...	...	...	१०
कल्पान्द्रुसंज्ञा	...	...	...	१६
कल्याण द्रव्यसंज्ञा	...	...	...	३०
कल्लोल कुण्डलसंज्ञा	...	...	...	१६
कवि	...	...	...	५
कक्षात् उच्यते	...	...	...	१३
काचित् उच्यते	...	...	...	६
काञ्चन मसि	...	...	...	३३
काञ्चनाम मसिरेवमुच्यते	...	...	...	३३
काञ्ची ईषत्सु	...	...	...	३५
काला मसिसंज्ञा	...	...	...	३३
काला मृगमसि	...	...	...	३३
काला मुदसि	...	...	...	३०
कान्दिश्रीक सुवर्णसंज्ञा	...	...	...	५, ६
कान्दिश्रीक सुवर्णसंज्ञा	...	...	...	५
काम अर्द्धय	...	...	...	१०, १४
कामधानु	...	...	...	३२
कामना	...	...	...	१५
कापञ्च्य ईषत्सु	...	...	...	१७

Words.				Page
काचे ठे	...	...	...	२५
काष्ठीर	...	...	...	२
काष्ठीरिक्	...	...	...	५०
किं ठे	...	...	...	१२
किं दस'उं	...	...	...	१६
किं किं ठे'द'ठे	...	...	...	५
किञ्जल्क जे'सु	...	...	...	३६
किन्तु वे'क'गु'द	...	...	...	३६
किरख वे'द'जे'द	...	...	२३, २४, २६, ३१	
किरख वे'द'म'जे'द	...	...	...	३२
किरख द'ख'द'य (red)	...	...	...	३३
किरोट	...	...	...	३६
कीनाथ म'पि'क'हे	...	...	...	२१, २२
कुच कु'म	...	...	...	३०, ३८
कुटिल सि'म	...	...	...	१६
कुनपु'बात	...	...	...	२०
कुनपु'बात	...	...	...	१६
कुनपु'बात कु'म'पु'बात	...	...	...	२१, २५
कुनपु'बात	...	...	...	२०
कुनपु'बात	...	...	...	१०

Words.				Page
कुच कर्कशं	...	...	...	७०
कुचकमूष	...	...	...	११
कुचम कर्कशं	...	...	...	१
कुचर सुभा	...	...	...	११
कुचर कुचिका	...	...	...	१०
कुच टोका	...	...	...	८
कुचकमूष ...	...	...	...	६
कुच सुभा	...	...	...	५, ७०
कुच सुभा-मीन	...	...	...	११
कुचला सुचिक-यस	...	...	...	११
कुचला सुचिक-य	...	...	...	१६, १०
कुचा कुचिके	...	...	...	११
कुचोट ...	...	...	...	७१
कुचि ...	...	...	...	१०
कुचिव् अयस	...	...	...	७२, ७३
कुचि तठे	...	...	...	७१
कुचि तठे	...	...	...	१२
कुचि तठे	...	...	...	१२
कुचिं कु	...	...	...	१५, ७०
कुचो सुभा	...	...	...	१६

Words.				Page
कोट्ट ईद	...	...	...	१८
कोट्ट भास	...	...	...	१८
कोट्टाङ्गखान	...	...	...	१९
कोलाहल झेवासा'प'पु'प	...	...	...	४१
कोष अईद	...	...	...	४२
कोषभट् अईद'अईद	...	...	...	४२, ४३
कोष्ठक	...	...	...	४१
कम रिया'प	...	...	...	४३
कम अक	...	...	...	४०
कमाव् रिया	...	...	...	१४
कमाव् रिया'प	...	...	...	१४
किमि	...	...	...	२६
कोङ्कालि कु'प'प'पु'प	...	...	...	४७
कोङ्क कु	...	...	...	४७
कोङ्क कु'प'प	...	...	...	४३
कोङ्कालि'रि'डी	...	...	...	४६
कुथव् प्रो'प'प	...	...	...	४०
कोष प्रो'प	...	...	...	६
कोष कु'प'प'प'प	...	...	...	१०
कोष कु'प'प'प'प	...	...	...	१०

Words.				Page
चषं क्तुः	...	...	...	१७
चषेन क्तुः	...	...	...	१७
चत क्तुः	...	...	...	५
चत क्तुः	...	...	...	२६, २०
चतनचन क्तुः	...	...	...	५
चान्ति	...	...	...	१०
चाम क्तुः	...	...	...	२२
चौर क्तुः	...	...	...	७३
चुध क्तुः	...	...	...	२२
चुध क्तुः	...	...	...	७२
चोद क्तुः	...	...	...	२७, २८
चोद क्तुः	...	...	...	७३

ख

खड क्तुः	...	...	...	७१
खिल क्तुः	...	...	...	५
खिल क्तुः	...	...	...	२६
खिल क्तुः	...	...	...	५
खर क्तुः	...	...	...	२१
खर क्तुः	...	...	...	८

न

Words.				Page
नगन	नाम	...	...	१७
नगन	कम'नाम	...	...	१७, ७२
नग	कै'नाम	...	...	७७
नगना	व'नाम	...	...	२१
नगना	व'नाम	...	...	७७
नत	व'नाम	...	...	२७
नतयाम	...	...	...	१८
नति	व'नाम	...	...	५, ६
नतिमन	व'नाम'नाम'व'नाम	...	...	५
नतिमन	व'नाम'व'नाम	...	...	५
नर	व'नाम	...	...	२५
नरुनर	व'नाम	...	...	१७
नर	व'नाम	...	...	२७
नरुनर	व'नाम	...	...	७२, ७३
नरुनर	कम'नाम'व'नाम	...	...	२७
नरुनर	व'नाम'कम'नाम	...	...	२७
नरु	व'नाम	...	...	१७
नरु	व'नाम	...	...	१७
नरु	व'नाम	...	...	१७

Words.				Page
गल अर्थात् ...	...	...	...	१२
गलवचक ...	...	...	...	१२
गिरु कौम्य ...	...	...	...	१८
गिरीश ...	...	...	...	४०
गीर्वाण कौम्यस्य	...	...	...	१८, १९
गुटिका रीत्यु	...	...	...	२१
गुह अर्थात्	...	...	२१, २२, ३३, ३४, ३८	
गुहौघ अर्थात् कौम्यस्य	...	...	...	३८
गुह श्रुत्य ...	...	...	...	२०, २८
गुहा श्रुत्या ...	...	...	...	८
गुह श्रुत्या ...	...	...	...	१०
गुह श्रुत्या ...	...	...	...	११
गुह श्रुत्या ...	...	...	...	८
गुह श्रुत्या ...	...	...	...	२०, २८
गुह श्रुत्या ...	...	...	...	२२
गुह श्रुत्या ...	...	...	...	८
गुह श्रुत्या (गुहश्रुत्या?)	...	...	...	१९
गुह श्रुत्या ...	...	...	...	८
गुह श्रुत्या ...	...	...	...	१८, १९
गुह श्रुत्या ...	...	...	...	१२

घ

Words				Page
घन घनत्व	...	...	...	२८
घन स्त्रीमात्रक (thick)	...	...	...	४७
घनकवचे सुमात्रकस्त्रीमात्रक	...	...	...	४७

च

च दन्त	...	...	...	१३, १४, ४३
च ध्वज	...	...	...	१४
च दन्त	...	...	...	१३
चक्र अस्त्रोत्थ	...	...	...	३२
चक्र कर्मणः (assemblage)	...	...	...	४२
चक्रवर्त्तु मायोक्ति	...	...	...	२२
चक्रवर्त्तु	...	...	...	१६
चतुर्द्वीप	...	...	...	३३
चतुर्द्वीपक	...	...	...	४३
चतुर्मास	...	...	...	४१
चन्द्रग उर्वरक	...	...	...	३३
चन्द्रगति	...	...	...	३४
चन्द्रक	...	...	...	३३
चन्द्रातप	...	...	...	३६
चन्द्रार्क शिखर	...	...	...	५

Words.		Page
चर मयि	... ..	४२
चरत्त त्रयसिं	... ..	२२, ४८
चरत्त त्रिं	... ..	४५
चर्यां श्रुं	... ..	४१
चलत् मयि त्रिं	... ..	१६
चलत् अमृतं	... ..	२६
चामरं त्रयं	... ..	२८
चामीकरं मयि	... ..	२६
चाव	... ..	१
चाव्हीं सवसिं	... ..	२८
चित्रं त्रिं (wonderful)	... ..	४२
चित्रं श्रुं (image)	... ..	४२
चिन्तां सवसिं	... ..	१६
चिन्तामयि	... ..	२
चिरं त्रिं	... ..	२६
चित्रं त्रयं	... ..	४८
चौरं	... ..	२
चुम्बिं श्रुं	... ..	४२
चुम्बिं मयि	... ..	१, २६
चुम्बिं वाचं	... ..	४८

Words.				Page
बैट गोपिय	...	...	...	२२, २३
बैट ग्नोपिय	...	...	...	२२
बैतस् शिवाय	...	...	...	३३

छ

छटा च्छे	...	...	...	३७
छयन्	...	...	...	२३
छैव छे	...	...	...	३०

ज

जगत् जगो	...	...	...	७
जगति जगोदमात्	...	...	...	३७
जगत् जगत्	...	...	...	२६
जगत् जगो	...	...	...	२६, ३०
जगती जगत्	...	...	...	२६
जगती जगत्मात्	...	...	...	२२
जगतिन् जगत्	...	...	...	२२
जगित जगत्	...	...	...	२०
जगित जगत्	...	...	...	३३
जगत् जगत्मात्	...	...	...	२६
जगत् जगत्	...	...	...	२६
जगत्मात् जगत्मात्	...	...	...	३०

Words.				Page
जब ठु	...	...	...	१६
जबकोडा	...	..	...	२०
जबद ठु'पेईक	...	...	...	१०
जब पुमास	...	...	...	१०
जात म्पुन'किं	...	...	...	२१
जात म्पे	...	...	...	२६
जातक्य स'पे'सुस	...	...	...	२६
जातु क्क'प'न'	...	...	...	६
जाबते म्पुन	...	...	...	२६
जिनरहित	...	...	...	१, ५०
जीमूत ठ'पे'ईक	...	...	...	२०, २५
जात पेस'ईक	...	...	...	२६
जातार्थ दे'पेस'ईक	...	...	...	२६
जान पे'पेस'	...	..	...	२०, २०
जेब पेस'पु	...	..	...	२०
जबर म्पुन'प	...	...	...	१२, १२, २०, २५
जबलन म्पुन'पुन	..	..	...	१०
जबलित म्पुन'पुस	..	..	...	१०
जबलितं म्पुन	..	..	...	१०
जबाबा म्पुन'पुन	..	..	...	१०

Words.	ཅ			Page
ཅམ་ཅམ་	...	...	...	81
	མ			
མམ་མམ་	...	...	...	81
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	14
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	27
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	20, 28
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	21
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	21
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	21
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	21
མམ་ རྩོམ་	...	.....	...	22
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	22
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	2
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	2
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	22
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	12, 13
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	22, 24
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	2
མམ་ རྩོམ་	...	...	...	12

Words.			Page
तद् वैश्वि	...	...	१७
तदर्थं वैश्वि वैश्वि	...	...	१७
तद्गु लुक्	...	...	१, १०, १८.
तन्म कुन्	...	...	२७
तन्मो क्षमाद्य	...	...	२७
तद्गु वैश्वि (greater)	...	...	७२
तद्गु क्षमाद्य	...	...	७६
तद्गु क्षमाद्य	...	...	२५
तद्गु क्षमाद्य	...	...	२८, २९
तद्गु क्षमाद्य	...	...	७८
तद्गु क्षमाद्य	...	...	१
तद्गु क्षमाद्य	...	...	१, ७७
तद्गु क्षमाद्य	...	...	१०
तद्गु क्षमाद्य	...	...	२०
तद्गु क्षमाद्य	...	...	७८
तद्गु क्षमाद्य	...	...	२२
तद्गु क्षमाद्य	...	...	१
तद्गु क्षमाद्य	...	...	१०
तद्गु क्षमाद्य	...	...	१, २२, ७८

Words.		Page
बारिबी क्षोमात्र	...	१, ३, ५०
ताल दोमात्रेय	...	३९
तावक	...	३३
तावत् देह्ये	...	१०
तिग्मांशु श्रिम	...	७
तिग्मांशु ठंःत्रेःउं	...	७
तीक्ष्ण क्षेपे	...	२०
वीर मसुत्र	...	१६
तीर्थ	...	२७
तीव्र शिवायुज	...	३३
तुरग द्	...	३९
तुलित म्रुदभाप	...	१८
तुल्यकालं तुभामतिमा	...	१३
तुल्यकालं तुभामतिमा	...	१३
तुर्थं क्षुद्रं क्षुद्रं क्षुद्रं क्षुद्रं क्षुद्रं	...	३५, ३६
तुर्थं (= वनतर्था) मसुत्रमात्रेय	...	३५
तुर्थं क्षुद्रं	...	३५
तुर्थं	...	३५
तुर्थं क्षुद्रं	...	३५
ते देवमा	...	३५

Words.		Page
ते छेद	... ..	१६
तेन देयीस	... ..	४०
तल्ल देव'व	... ..	१७.
तजति महो'वर'दगुद	... ..	२२
तजति ह्यो'वर'दगुद	... ..	२२
तस्यन् क्षमा'ह्ये	... ..	२०
त्रि वास्तुम	... ..	३६
त्रिमल	... ..	२५
त्रिजगद्	...	११
त्रिदशाकव	... ..	३६
त्रिभव	... ..	४
त्रिमदमद ह्ये'स'सुद	... ..	२४, २५
त्रिलोक दही'दे'वा'वास्तुम	... ..	३६
त्रिलोक दही'दे'वा'वास्तुम	... ..	६, ४२
तं छेद'गु'म	... ..	४६
तं छेद	... ..	६
तं'क' सुद'व	... ..	३०
तं'क' व	... ..	२६
तथा छेद'य'म	... ..	१२
तद् छेद	... .. २५, ३२, ३६, ३८, ४०, ४८	

Words.				Page
तदु	...	...	२०, २०, २०, २०	
तदु	...	...	...	२१
तदु	...	...	...	२२
तदु	...	...	...	२३
तदु	...	...	...	२४
तदु	...	...	...	२५
तदु	...	...	...	२६
तदु	...	...	...	२७
तदु	...	...	...	२८
तदु	...	...	...	२९
तदु	...	...	...	३०
तदु	...	...	...	३१
तदु	...	...	...	३२
तदु	...	...	...	३३
तदु	...	...	...	३४
तदु	...	...	...	३५
तदु	...	...	...	३६
तदु	...	...	...	३७
तदु	...	...	...	३८
तदु	...	...	...	३९
तदु	...	...	...	४०
तदु	...	...	...	४१
तदु	...	...	...	४२
तदु	...	...	...	४३
तदु	...	...	...	४४
तदु	...	...	...	४५
तदु	...	...	...	४६
तदु	...	...	...	४७
तदु	...	...	...	४८
तदु	...	...	...	४९
तदु	...	...	...	५०

Words.				Page
वर्षं द्विमास	...	...	...	१८
वर्षं द्विमासांश	...	...	...	१७
वत्स वत्समास	...	...	...	७२
वजित वज्रमास	...	...	...	७२
वज्रवर्ष	...	...	...	१७
वज्रवर्षोत्तर	...	...	...	७५
वसु ऋष्यकुण्ड	...	...	...	१८
वस्त्रे वस्त्रे	...	...	...	१२
वस्त्रे श्रिया	...	...	...	१२
वत्स ऋष्यांश	...	...	...	१७
वत्सविभक्तिरिच्छी	...	...	...	२५
वत्स वत्समांश	...	...	...	१७
वत्सवर्षा	...	...	...	१८
वत्सवर्षी	...	...	...	७१
वत्स	...	...	...	२२
वत्स वत्स	...	...	...	१८
वित् द्विमास	...	...	...	२२, ७२
वित् वत्स द्विमास ऋष्यांश	...	...	...	७२
विष्णोर्षी वित् वत्स	...	...	...	२०
विष्णोर्षी	...	...	...	७०

Words.	Page
दिवस श्रेयस्	८
दिवस श्रेय	८
दीन दलकपत्र	१७
दीप श्लोक	७७
दुःख सुमावसृज्य	५, १०, ३१, ७७, ७८
दुःखी सुमावसृज्यत्कप	७, ७६
दुःखित अत्रुत्प	२२
दुःख दिव (lustro)	७३
दुःख मप्रद'सिद	२२
दुःखित श्लोक	२७
दुःखिग श्लोक	५
दुःखिग श्लोक'द'ग'द'सि	५
दुःखिग म'स'द'क'प	७
दुःखिग द'क'प'स	७
दुःखित श्रेय'पुत्र	७
दुःखार् दिव	३०
दुःख अर्थ	७७
दुःखि सुत्र'द'स	३८
दुःखि म'स'प'स'प	७७
दुःखिता श्लोक	३५

Words.				Page
देवी क्लृप्ते	...	...	...	१६
देहि सुधांशु-वर्षाद्य	...	...	...	३०
देव शौच	...	...	...	२६, ३०
देव अशु	...	...	...	२६
दीना सुवर्ष	...	...	...	१८, २८
दीन कुंभ	...	...	...	१७
दीन अश्व	...	...	...	२८
दीन सुव	...	...	...	३१
द्योतायमान इव अशु-कुर-इव-वर्षाद्य	...	...	...	२७
द्योतायमान अशु-वर्ष	...	...	...	२७
दुम अशु (?)	...	...	...	३६
द्विष मन्त्रिणां अशु	...	...	...	१८, २८
द्विष सुद	...	...	...	३५
द्विष इव अशु	...	...	...	३५
द्विष सुद	...	...	...	३१
द्विष सुद	...	...	...	३, ६
द्विष सुद	...	...	...	१७
ध				
धने अशु-कुर-इव-वर्षाद्य	...	...	...	२१, २८
धन अशु	...	...	...	२७

Words.			Page
अनविहार	...	...	२४
धरा अक्षयि	...	...	१
धर्मकाव	...	...	४२
धर्माकर	...	...	१
धवज दगद	...	...	४३
धानी धुम	...	...	८
धाम अक्षयि	...	...	४२
धाम यज्ञि	...	...	१८
धारसीमन्त्र	...	...	३३
धारा क्षुब्ध	...	...	२४
धिक क्षुब्ध	...	...	७, ८
धिमधिक क्षुब्ध क्षुब्ध वक्षिण क्षुब्ध	...	...	८
धी क्षुब्ध	...	...	१०
धुम दुःख	...	...	१०, ११
धुक्ति दुःख	...	...	१८
धुनी दुःख	...	...	१६
धुत अक्षयि	...	...	१०
धुत अक्षयि	...	...	१०
धीत अक्षयि	...	...	१०
धूलव क्षुब्ध	...	...	४०

Words.	...	...	...	Page
आत्म सुखम्	...	...	...	७, ७७
	.	.		
		न		
न अ	...	...	...	१३
न अी	...	...	...	२७
न अे	...	...	...	६
न अीक	...	...	...	१२
नञ् अरु	...	...	...	२०
नञ्ति अरु	...	...	...	१२
नदी अरु	...	...	...	२३
नञ् अरु	...	...	...	६
नञ् अरु	...	...	...	७
नञ् अरु	...	...	...	२५
नञ् अरु	...	...	...	१
नञ् अरु	...	...	...	२८
नञ् अरु	...	...	...	५
नञ् अरु	...	...	...	१६, ७२
नञ् अरु	...	...	...	२७
नञ् अरु	...	...	...	२८
नञ् अरु	...	...	...	१
नञ् अरु	...	...	...	७२, ७३

Words.			Page
गाङ्गी ङ	...	...	२६
गाथीकात् अर्धेन्द्रपुत्र	...	...	८
गाव. श्रु	...	...	१२, १५
गाम 'डी'	...	...	१२
गाम अर्द्ध	...	...	१३, १६
गात्रा	...	...	१४
गायिका	...	...	२८
गिरार ऊर्ध्व	...	...	२६
गिरार ऊर्ध्व	...	...	२४
गिरा मर्द्ध	...	...	३१
गिरि मर्द्ध	...	...	२६
गिरात् अर्धमूर्ध	...	...	५
गिरात् अर्धमूर्ध	...	...	३०
गिरात् अर्धमूर्ध	...	...	१६
गिरात् अर्धमूर्ध	...	...	२६
गिरात् अर्धमूर्ध	...	...	२३, ३२, ३३
गिरात् अर्धमूर्ध	...	...	३०, ३२, ३३
गिरात् अर्धमूर्ध	...	...	२६, ३०
गिरात् अर्धमूर्ध	...	...	२६
गिरात् अर्धमूर्ध	...	...	७

Words.		Page
निवसन् गोक्ष	....	१०
निष्कृत	...	२०
निष्पत् अद्य	...	२४
निष्पत् गर्भोऽस्येति	...	१६
निष्पत् गर्भोऽस्ये	...	१६
निष्पत्तौ	...	१०
नीलं	...	४१
नुति संज्ञेय	...	१, ११
नुतिपर संज्ञेय	...	११
नृप	...	११
नृप क्षीयन्	...	११
नेपथ्यं	...	११
नीला मृ	...	११
न्याय	...	
प		
पटनं कृष्णं	...	११
पञ्च संज्ञेय	...	११
पदं कर्म	...	११, ११
पदं कर्म	...	११
पदं कर्म	...	११

Words.		Page
दबोधर	...	३८
दर मालिन	...	५, ६, २८
दरमति मालिनप्रियार्थे	...	६
दरिद्रतयं यत्नस्युद्धरणं	...	३०
दरिद्राद्य	...	३३
दरिद्रतयं त्रिभुवनं	...	१०
दरिद्रतामोदं	...	३५
दरिद्रतामस्य अर्थद्वयार्थोपमायां	...	३८
दरुव सुवर्णं	...	१०
दरुवः मालिनप्रियं	...	५
दरुवः मालिनप्रियं कर्मणां	...	१२
दरुवः कर्मणां प्रियं	...	२६
दरुवः प्रियं	...	३०
दरुवः प्रियं प्रियं	...	३०
दरुवः अर्थद्वयार्थं	...	१२
दरुवः अर्थद्वयार्थं	...	३१
दरुवः प्रियं	...	३८
दरुवः प्रियं	...	१०
दरुवः प्रियं	...	२, २०
दरुवः प्रियं	...	१०, २६, ३०

Words.		Page
པ་ལོ་ རྒྱལ་སྐད་པ་	... ..	༩
པ་པ་ རྒྱལ་	... ..	༥, ༡༩
པ་པ་ རྒྱལ་པ་	... ..	༩༥, ༡༡
པ་པ་ལ་ལོ་ རྒྱལ་པ་ལོ་ལོ་	... ..	༥
པ་པོ་ རྒྱལ་ཅན་	... ..	༩༦
པ་འི་ རྒྱལ་པ་	... ..	༡༩
པ་འི་ལ་ལ་ རྒྱལ་པ་ལོ་ལོ་	... ..	༡༥, ༡༩
པ་ལ་ རྒྱལ་སྐད་	... ..	༡༡, ༡༡
པ་ལ་ རྒྱལ་སྐད་པ་	... ..	༡༡
པ་ལ་ལ་ལ་	... ..	༡༤
པི་ལ་ བ་	... ..	༡༧
པི་ལ་འི་ བུ་ལ་ལོ་ལོ་	... ..	༡༧
པའ་ ལུ་	... ..	༩
པའ་ལོ་ལ་ ལུ་ལོ་ལོ་ལོ་	... ..	༡༩
པའ་ ལུ་ལོ་ལོ་ལོ་	... ..	༡༤, ༡༦, ༡༧
པའ་ལོ་ ལུ་ལོ་ལོ་	... ..	༡༧
པལ་ ལུ་	... ..	༤
པལ་ ལུ་	... ..	༡༡
པལ་ ལོ་	... ..	༡༩
པལ་ ལོ་ལོ་	... ..	༡༧

Words.			Page
प्रवृत्ति वासोवर्षा	...	...	१४, ४२
प्रमद क्षुण्णस्य	...	...	४१
प्रमद वामोद	...	...	४१
प्रमाद	...	...	४५
प्रमादपुत्रव	...	...	४५
प्रमादात् वामोदो	...	...	४८
प्रमुक्त स्वयम्भुव	...	...	६
प्रवचन	...	...	२
प्रवर वरुण	...	...	१
प्रवीण क्षुण्णस्य	...	...	४६
प्रवृत्ता अहृण्य	...	...	७
प्रवृत्ता स्वयम्भुव	...	...	७
प्रवृत्त स्वयम्भुव	...	...	२६
प्रवृत्त वृण्य	...	...	२६
प्रवृत्त अहृण्य	...	...	२५
प्रवृत्त वामोद	...	...	४२
प्रवृत्त वामोद	...	...	११
प्रवृत्त वामोद	...	...	१६
प्रवृत्त वामोद	...	...	१६
प्रवृत्त वामोद	...	...	१६

Words.			Page
प्रहारक अर्द्धक	...	...	२३, २४, ४१
प्रहार वस्तु	...	...	१६
प्रहार वस्तुत्व	...	...	२०
प्रहृत स्वतुद्वयत्व	...	...	१७
प्राक् पूर्व	...	...	२६
प्राचिनां श्लोकमहाकृतसंग्रह	...	...	१०
प्रातः कृत्य	...	...	१२
प्रातः शेष	...	...	१२
प्राग्बन्धि शेषवत्त्व	...	...	२६
प्रायः शेषत्व	...	...	२७
प्राथम्यं द्वयत्व	...	...	१२
प्राथम्ये द्वयत्व	...	...	१५
प्रातः अन्तः	...	...	१६
प्रातःप्रहार	...	...	२०
प्रेङ्खलत्व	...	...	१७
प्रेत श्रेय	...	...	२४
प्रेत	...	...	२३
प्रेतश्रेय	...	...	२०
प्रीति वस्तु	...	...	२४
प्रीति वस्तुत्व	...	...	२४

Words.

प्रोथव् रव-प्रसुत-व	...	...	...	१७
प्रोथव् रव-महाथ	...	...	...	१८
प्रोथहाल अठर-ग	...	...	...	१८
प्रौढ मङ्गल-व	...	...	...	७०
प्रौढ सिद्ध-व	...	...	...	१९

फ

फला मङ्गल-ग	...	...	...	७२
फलिन् मङ्गल-ठङ्ग	...	...	...	२१, ७२
फल अमल	...	...	...	२६
फल अमल-व	...	...	...	६, ७८
फलान् फल-व	...	...	...	२२
फलान् फल-व	...	...	...	२२
फलान् फल-व	...	...	...	२२

ब

बन्ध मङ्गल-व	...	...	...	२७
बन्ध मङ्गल	...	...	...	२२, २०
बन्ध मङ्गल-व	...	...	...	७६
बन्ध मङ्गल-व	...	...	...	१७
बन्ध मङ्गल	...	...	...	२५
बन्ध मङ्गल-व	...	...	...	२६

Words.			Page
बड्डः अङ्गमन्दवत्तु	...	...	८
बाल अऊद'ग	...	...	१, ३६
बालार्क	...	...	१, ३०, ५०
बाड अमा	...	...	१२
बुद्ध	...	...	५०
बुद्ध भावनाय	...	...	३६
बोधिवित्त	...	...	११
बोधिसत्त्व	...	...	३५
बोधिसत्त्वदेवोप	..	...	२
ब्रह्म ऊदस	..	...	३०
ब्रह्मा ऊदस	..	...	३२
अ			
अलि मुस	...	...	२६
अलि मुस'य	...	...	१, १३, २६, ३३
अलि मङ्गुद	...	...	२६
अन्ना मुस'यस	...	...	१
अश्वत्थि मउस'द्वयस	...	...	७
अश्वत्थी मउस'द्वयस'स	...	...	३२
अट	..	...	२३
अङ्गुलिवा	..	...	३६

Words.				Page
भद्रघट	, ...	५०	...	७६
भद्र अद्वैतज्ञान	...	...	...	७०
भद्र सुन्दर	...	...	...	७८, ७०
भद्रमान श्रुतिमन्त्र	...	...	...	७०
भद्रमान सप्तश्रुतिमन्त्र	...	...	...	७०
भद्र ईश्वर	...	...	...	७२
भद्र शिष्ट	...	...	...	७०
भवति अस्तु	...	...	...	७०
भवती ईश्वर	...	...	...	८
भवभव	...	...	...	७०
भवभ्रम	...	...	...	८
भाव्य रूपम्	...	...	...	८
भाव्यागाराध्य	...	...	...	७२
भार सुन्दर	...	...	...	७२
भार्या कृष्ण	...	...	...	७०
भाव दत्तेश्वर	...	...	...	७२
भाव्य	...	...	...	७२
भावमान सप्तश्रुतिज्ञान	...	...	...	७०
भाव्य ईश्वर	...	...	...	७२
भाव्य पञ्चम	...	...	...	७२

Words.				Page
भिक्षु	...	...	...	२
भिक्षु ऋण	...	...	...	१६
भिक्षु श्लेष	...	...	...	१६, १७
भीत भविस्य	...	...	...	३२
भुज भुज	...	...	...	१
भुज भुज	...	...	...	२५
भुज भुज (enjoyer)	...	...	...	७७
भू भू	...	...	...	७२
भू भवति	...	...	...	१२, २८
भू भू	...	...	...	१२
भूतल भविस्य	...	...	...	७२
भूतलस्य भविस्य	...	...	...	७७
भूमि भू	...	...	...	२६
भूवः भूवः	...	...	...	७६
भूवः भूवः	...	...	...	५
भूवः भूवः	...	...	...	७१, २६
भूवः भूवः	...	...	...	१२
भूवा भविस्य	...	...	...	२७
भूवा भविस्य	...	...	...	१६, २०
भूव भविस्य	...	...	...	३२

Words.			Page
ਮੇਰ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੨
ਮੇਰਾ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੨
ਮੇਰਾ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੦, ੨੮
ਮੇਰਾ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੦, ੨੮
ਮੇਰਾ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੦, ੨੮
ਮੇਰਾ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੮
ਮੇਰਾ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੮
ਮੇਰਾ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੬
ਮੇਰਾ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੬
ਮੇਰਾ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੨

ਮ

ਮਰ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੦
ਮਰਾਹੀ	...	...	੨੦
ਮਰਾਹੀ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੨
ਮਰਾਹੀ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੦
ਮਰਾਹੀ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੦, ੨੨, ੨੪
ਮਰਾਹੀ ਸੁਖੋਦਯ	...	...	੨੦, ੨੨

Words.			Page
मद वचने	...	...	४१
मद वचन	...	...	४१
मद वचन	...	...	४४
मद वचन	...	...	४८
मदवही	...	...	४५
मदु (१)	...	...	४६
मदुर वचन (१)	...	...	४६
मदुर वचन	...	...	४८
मद्ये वचन	...	...	०
मनस् वचन	...	...	१५, ४०
मनस् वचन	...	...	४४
मनस् वचन	...	...	१६
मनस् वचन	...	...	८, १६
मनस्वत् वचन	...	...	७
मन्दाग्नि वचन	...	...	४०
मन्दाग्नि वचन	...	...	४५
मन्दाग्नि वचन	...	...	४५
मन्दाग्नि वचन	...	...	१०
मन्दाग्नि वचन	...	...	४८
मन्दाग्नि वचन	...	...	१९

Words.			Page
मबि वदमाव	•	•••	१०
मबि सिं वॉव	•••	•••	४७
मबूख वेंद-त्रेद	•••	•••	४२
मरिष्यत् अऊँ-वद-अमुद	•••	•••	१३
मबत् अ	•••	•••	४२, ४३
मब्यादाभूमि	•••	•••	१६
मलय	•••	•••	४४
महती ऊँव्ये	•••	•••	१३
महा ऊँ	•••	•••	६
महा ऊँव्ये	•••	•••	४१
महाकेलि	•••	•••	४२
महाभव	•••	•••	४, १५, २४
महाव्याधि	•••	•••	२५
महासिद्धि	•••	•••	३३
महो श	•••	•••	३८
महो शमलि	•••	•••	२५, ४८
मां वदमा	•••	•••	८
मांल अमपक्ष	•••	•••	२६
मांवी	•••	•••	३८
मावा अ	•••	•••	६

Words.				Page
माच उरु	...	...	...	३०
मात्स्यं शेरु	...	...	...	१४, १५
मावृष्य वरुण	...	...	...	०, ३३
मावृष्य उरु	...	...	...	३५
माधुर्भ्य (= मधुरम्) सुक	...	...	...	३६
मान रुरु	...	...	...	१७
मानसेन्द्रिय	...	...	...	३०
मावा सु	...	...	...	१७, १५
मावा सु	...	...	...	३६
मावावाक	...	...	...	३०
मार	...	...	...	३१, ३७
मार्गं रु	...	...	...	०
मावा सु	...	...	...	१८, २१, २६
मित्र वरुण	...	...	...	३७
मिष्ठा वरुण	...	...	...	३६
मिष्ठा वरुण	...	...	...	३६
• मुकुट उरु	...	...	...	१०
• मुल उरु	...	...	...	३०
मुल उरु	...	...	...	३६
मुल उरु	...	...	...	३६

Words.			Page
सुख मर्कटयो	...	...	३२
सुख	...	...	३
सुखित दमन	...	...	३५
सुखी	...	...	२
सुख	...	...	३६, ३७
सुख सुख	...	...	२०
सुख सुख	...	...	५
सुख सुख	...	...	५
सुख सुख	...	...	२४, ३८
सुख सुख	...	...	२०
सुख सुख सुख	...	...	२०
सुख सुख	...	...	१८
सुख सुख	...	...	६
सुख सुख सुख	...	...	१६
सुख सुख	...	...	३८
५			
सुख सुख	...	...	१०, २७
सुख सुख	...	...	२२
सुख सुख	...	...	१४, ४८

Words.				Page
बन्तु पाद	...	...	...	३३
बद्ध पाद-अपवाह	...	...	...	३६
कदि पाददे	...	...	...	३३
बद्धात् पाद-सुट	...	...	...	३३
बल्य पाद-मी	...	...	...	३३
बाबना पाशो-अ-व	...	...	...	३३
बाबि अशो-व-अ-सुट	...	...	...	३३
बाबा अशो-व-अ	...	...	...	३३
बाबुश्री सु	..	...	...	३३
बाब शेष-अ	..	...	...	३३
बापना	..	...	...	३३
बाबात् अशो-व	..	...	...	३३
बाबक	...	...	...	३३
बाबदन्ते ई-सुट	...	...	...	३३
बुक्ति अशो-व (connection)	...	...	...	३३
बुवति कुट-अ	...	...	...	३३
बुद्धात् सुट	..	...	...	३३, ३६
बुद्धात् सुट-गु	..	...	...	३३
बुद्ध शेष	..	...	...	३३, ३६
बोभिन्	..	...	...	३३

Words.				Page
रक्षत् शिक्ये	...	...	...	२७
रक्षा श्रुत्वा	...	...	...	२७
रक्षणा वर्णोदये	...	...	...	१७
रक्षित वर्णोद	...	...	...	१
रक्षित वर्णोदय	...	...	...	२०, ७२
रक्षु क्षमाय	...	...	...	२१, २२
रक्षित श्रुत्वे	...	...	...	२२
रक्षित श्रुत्वाय	...	...	...	७७
रक्ष्ते रक्षिते	...	..	...	८, ७६
रक्ष्ते रक्षिते	...	...	...	७६
रक्षा	..	...	...	६
रक्षणी दमयन्त्र	...	...	...	७६
रक्ष्ते	...	...	...	७८
रक्षणा रक्षिते	...	...	...	२१
रक्षणाभ्यानि	...	..	...	२५
रक्षावत्	...	...	...	२६
रक्ष्ते दमयन्त्र	...	..	...	१
रक्ष्ते	...	.	...	७२
रक्षिते गृह्णिते वदन्ते	...	...	...	७७

Words.		Page
रिपु १५५	... ..	२०
रुद्र ३६	... ..	८
रुद्रक	..	३३
रुचिर १३६	... ..	३२
रुद्र ११	..	३३
रुद्र १०५	... ..	३८
रुद्रकला १०५	... ..	३९
रुद्रित ६५	..	१६
रुद्र १०५	... ..	३३
रुद्र १०५	... ..	३०, ३२
रुद्र १०५	... ..	३३
रुद्र १०५	... ..	३३
रुद्र १०५	... ..	३०, ३३
रुद्रक	... ..	२०
रुद्रधातु	... ..	३२
रुद्र १०५	... ..	३२, ३८
रुद्र १०५	... ..	३०
रुद्रा १०५	... ..	३८
रुद्रा १०५	... ..	३३
रुद्रा १०५	... ..	३३

ब

Words.				Page
बच्चक	बर्छक	...	...	३२
बच्चक	बर्छक	...	...	३०
बच्चक	बर्छक	...	...	५
बच्चक	बर्छक	...	...	५
बच्चक	बर्छक	...	...	३६
बच्चक	बर्छक	...	...	२२
बच्चक	बर्छक	...	...	३६
बच्चक	बर्छक	...	...	१३
बच्चक	बर्छक	...	...	३०, ३८
बच्चक	बर्छक	...	...	३३
बच्चक	बर्छक	...	...	१६
बच्चक	बर्छक	...	...	१६
बच्चक	बर्छक	...	...	१०
बच्चक	बर्छक	...	...	३२
बच्चक	बर्छक	...	...	१६, २०
बच्चक	बर्छक	...	...	३२, ३५
बच्चक	बर्छक	...	...	३, ३६, ३८
बच्चक	बर्छक	...	...	३८
बच्चक	बर्छक	...	...	१६

Words.				Page
कोक समुदाय	...	...	...	१६
कोकल सुन्दर	...	...	...	१८, १९
कोकिल दमन-चक्र	...	...	...	३३
वंग	...	...	...	३७
वज्र	...	...	...	२१, ३३
वज्र-हस्त	...	...	...	२०, ३६
वज्रमुकुट	...	...	...	२, ३
वद्व-वर्जित (like)	...	...	...	३३
वन्दित प्रणाम-सिद्ध	...	...	...	३८
वन्द्य प्रणाम-सिद्ध	...	...	...	, ३९
वद्वः प्रणाम	...	...	...	२६
वद्व-मूर्च्छा	...	...	...	२६, २८, ३२
वद्व-वर्जित	...	...	...	२६
वद्व-वर्जित कृद-मूर्च्छा	...	...	...	२८
वद्व-वर्जित	...	...	...	१५
वद्व-माल सुन्दर-व	...	...	...	३०
वद्व-वर्जित-व	...	...	...	१३
वद्व-वर्जित-व	...	...	...	१०

Words.				Page
བའོ་ ཚར་	...	...	...	༢༦
བཀའ་ དགོས་	...	...	...	༢༧
བཀའ་ བུ་བ་ཚན་	...	...	...	༢༧
བཀའ་ བུ་བ་	...	...	...	༢༧, ༢༧
བཀའ་བཏུང་ བསྐྱེད་ལུང་པ་	...	...	...	༣༠
བཀའ་ བཏོར་མ་	...	...	...	༣༣
བཀའ་བཏུང་ བཏོར་མ་སྐྱོད་པ་	...	...	...	༣༣
བཀའ་ལྡོག་	...	...	...	༣༦
བཀྲོ་ ཁྲི་ལོང་	...	...	...	༤༤
བཀྲོ་ འཁྲི་ལོང་	...	...	...	༤
བརྟུ་བ་ འཇུང་བ་	...	...	...	༤༠
བརྟུ་ མེ་	...	...	...	༥, ༤༠, ༤༠
བའ་ དམ་	...	...	...	༣༣
བའ་གུ་མེད་ འབྲུག་འབྲུག་	...	...	...	༢༠, ༣༥
བའ་ ཚོགས་	...	...	...	༤༠
བའ་མའ་ ཚོགས་ལོས་	...	...	...	༣༤
བའ་མའ་ ལྷ་སྐྱོད་ལོས་	...	...	...	༢༢, ༢༢
བའ་མའ་ འདོད་	...	...	...	༤
བའ་མའ་ འདོད་པ་	...	...	...	༣༠
བའ་མའ་ རེ་འདོད་	...	...	...	༤

Words.	३०४			Page
वाच मन्त्र	...	...	...	२०, २८
वाच कुन्	...	...	...	१६
वादी क्ये'व	...	...	...	२०
वापी हि'सु	...	...	...	२६
वावदूक	...	...	...	२२
वाङ्मयान यङ्गि'य'सु'य'य'य'...	...	...	...	१०
विकट अङ्गि'य'सु'य'...	...	...	...	२०
विकट य'य'य'...	...	...	...	१६
विक्रत क्क'य'सु'य'...	...	...	...	२१
विक्रत क्क'य'य'य'सु'य'...	...	...	...	२२
विक्रमश्रीकदेव महाविहार	...	...	...	५०
विक्रिया क्क'य'सु'य'...	...	...	...	६
विक्रय'य'य'य'सु'य'...	...	...	...	२६
विक्रयमान कु'य'...	...	...	...	१६
विक्रान क्क'य'...	...	...	...	२६, २६
विक्र क्क'...	...	...	...	२६, २०
विक्रा	...	...	...	२२
विक्राधर	...	...	...	२३
विक्रयं क्क'य'...	...	...	...	१०, २०
विक्रय'य'य'य'...	...	...	...	२०

Words.				Page
विद्विषत्	क्व्-घट्-श्ल-घ	...	...	२५
विधिं	ध्रु-घ-उ-द	...	...	३६
विषमत्	दु-घ-म-दि	...	...	३०
विनय	दु-घ-य	...	...	३८, ३९
विनिघतित	क्व्-घ-उ-द-घ	...	...	५
विनिमय		...	...	३०
विन्दति	क्व्-घ-उ-द-घ	...	...	३६
विपन्न		...	...	२७
विपुल	क्व्-उ-द-घ	...	...	१३
विपुल	घ-उ-द-घ	...	...	८
विपुल	घ-उ-द-घ-उ-द-घ	...	...	९
विभव	दु-घ-व-घ	...	...	१२, २७
विभिन्न	घ	...	...	३३
विभ्रुति	दु-घ-व-घ	...	...	२१
विभ्रुति	क्व्-उ-द-घ-घ	...	...	२१
विभ्रुता	क्व्-उ-द-घ	...	...	२१
विष्ण	घ-उ-द-घ-घ	...	...	७
विरचित	क्व्-घ-उ-द-घ-घ	...	...	२४
विरह	घ-उ-द-घ	...	...	६६
विरहति	क्व्-घ-उ-द-घ-घ	...	...	९

Words.				Page
वीष्ठा	...	४०	...	१९
वीर दसम'सो	...	...	...	२५
वीरसेन्य द्रुप'सोद'दसम'सो	...	...	...	३२
वीरसेन्य दसम'सो'सो	...	...	...	३२
वृष' शीत'	...	...	...	६
वृषि' शीत'स	...	...	...	३०
वेन' पुन'स	...	...	...	१०
वेणी' शीत'स	...	...	...	३५
वेणु' शीत'स	...	...	...	३६, ३७
वेताल' शीत'स	...	...	...	४१
वेति' शीत'स	...	...	...	४४
वेनी' शीत'स	...	...	...	४६
वेना' शीत'स	...	...	...	१६
वेना' शीत'	...	...	...	४१
वेणु' शीत'स	...	...	...	६, १७, १८
वेणु' शीत'	...	...	...	३६
वेणु'	...	...	...	१४
वेणु' शीत'स'द'स'स'स'	...	...	...	३
वेणु' शीत'स'स'स'स'स'स'...	...	...	...	५
वेणु' शीत'स	...	...	...	१

Words.			Page
शब्दा शब्दाङ्ग	...	...	१७, २८
शब्द शब्द	...	...	२२
शब्द शब्द	...	...	१
शब्द शब्द	...	...	७७
शब्द शब्द	...	...	१८
शब्द शब्द	...	...	२२
शब्द शब्द	...	...	१, १८, १९
शब्द	...	...	२६
शब्दा शब्दाङ्ग	...	...	८
शब्दा शब्द	...	...	२२
शब्द शब्द	...	...	२६, २०
शब्द शब्द	...	...	८
शब्द शब्द	...	...	२६
शब्द शब्द	...	...	१६
शब्द शब्द	...	...	१६
शब्द शब्द	...	...	२०
शब्द शब्द	...	...	२०
शब्द शब्द	...	...	७०
शब्द शब्द	...	...	२०
शब्द शब्द	...	...	२०

Words.			Page
ओतव् वृक्षस्य कस्य	...	...	२०
प्रान् प्रो (प्रो प्रो)	...	...	२२
अत्रा	...	...	२३
अम दधाम	...	...	२६
अवे वदेव वद वदी	...	...	२५
अवत् वृष	...	...	२२, २५
आवत्	...	...	२, २६
ओ दधाम	...	...	२०
ओभवा वसिष्वावदि (cool)	...	...	२२
ओमत् वेद प्रकाश (luminous)	...	...	२०
अत प्रोषाव	...	...	२३
अति प्रोषा	...	...	२३
अत्रा प्रोषा कस्य	...	...	२०
अवत् दमो विमोक्ष	...	...	२०
ओत् वृष	...	...	२२
अत् वृष	...	...	२५
अवत् वृष	...	...	२०
ओत् वृष	...	...	२०

स

Words.				Page
सः दे	...	...	...	२०
सः देके	...	...	...	२२
संज्ञोभ द्रुमगणस्य	...	...	...	१६
संज्ञोभ द्रुमद्रुमगणस्य	...	...	...	१६
संयत्	...	...	...	०
संयाम मधुमन्त्रोद्भव	...	...	...	२४, २५
संज्ञायोबल	...	...	...	१४
संसारभीब	...	...	...	४८
संसारसन्नास	...	...	...	४०
संज्ञाय वसुदेवस्य	...	...	...	४८
संज्ञाय श्रीमद्दे	...	...	...	१६
संज्ञाय अक्षयदेव	...	...	...	०, ४४
संज्ञाय त्रिवेदेव	...	...	...	४१
संज्ञाय अक्षय	...	...	...	००
संज्ञाय दुःख (?)	...	...	...	४४
संज्ञाय दुःखस्य (?)	...	...	...	४४
संज्ञाय द्रुम	...	...	...	२०
संज्ञाय	...	...	...	६
संज्ञाय शिवस्य	...	...	...	०, ४४

Words.				Page
सद्यः अक्षय्य	..	...	...	१६
सन्ततं क्लृप्तमस्य	...	...	...	१२
सन्तोष ऊर्ध्व	..	...	...	४६
सन्निविष्ट	...	...	...	२०
सपदि अक्षय्य	...	...	...	२२
सपथ्यां क्लृप्त	...	...	...	४६
सफला अक्षय्य	...	...	...	१०
सभा अक्षय्य	...	...	...	२७
समुदित वरुणपथी	...	...	...	२७
सम्यक् सुखसुखकर्मस्य	...	...	...	१
सम्यक्	...	...	...	१
सम्पन्न ईश्वर्यस्य सारस्य सुख	...	...	...	१०
सम्पुत्र	...	...	...	२१
सम्पुत्रमान	...	...	...	१६
सम्पुत्रमान	...	...	...	४२
सम्पुत्रकाय	...	...	...	१०
सम्यक् अक्षय्य	...	...	...	११
सम्यक् सम्पुत्रमान	...	...	...	२७
सदितं क्लृप्त	...	...	...	२७
सर्वं सुखसुख	...	...	...	२७
सर्वं सुख	...	...	...	२७

Words.	Page
བའོ་མ་ བམས་ཅན་མཁུན་པ་	84
བའོ་མ་མིལ་ བམས་ཅན་མཁུན་པའི་བཤེས་པ་ཉིན	2, 3, 84, 85
བའོ་མ་མི་གོ	84
བའོ་མ་མི་དུ་ཀུན་རིག་ཉིན	88
བའོ་མ་ལྟ་བུ་	82
བའོ་མ་ལྟ་བུ་ ཀུན་ལ	•
བའོ་མ་ལྟ་ ཀུན་ལ	8
བའོ་མ་ ལྷ	83
བའོ་མ་ བཅས་	14
བའོ་མ་ རྟོན་	88
བའོ་མ་ལྟ་ མངོན་སུམ་	88
བའོ་མ་ རྟོན་	88, 89
བའོ་མ་	80
བའོ་མ་ ལྟ་བུ་དང་བཅས་པར	84
བའོ་མ་ མང་རབ་དུ་རྟོགས་པ་	80
བའོ་མ་ ལྟ་བུ་ཞིང་	82
བའོ་མ་ལྟ་བུ་ མཐོན་མཐོང་	82
བའོ་མ་ལྟ་བུ་ ལྟ་བུ་	88
བའོ་མ་ ལྟ་བུ་	•
བའོ་མ་ ལྟ་བུ་	•

Words.				Page
वाचंश्च गुणमपेक्ष	...	...	...	३३
वाचस्व	..	...	...	३५
विह श्ले	...	...	...	२०
विहासव श्लेपेऽपि	...	...	...	२०
विह सुव'य	...	...	...	३२
विहूर धीऽपि	...	...	...	३२
विहू कु'अर्क	...	...	...	३०
वीना अर्क'अक्ष	...	...	...	३१
सुखावती वदे'य'उक्	...	...	...	३८, ३९
सुगत वदे'य'पे'व'स	...	...	...	३२, ३८
सुगत वदे'य'व'य'पे'व'स	...	...	...	३२, ३९
सुगतमहावर्क	...	...	...	११
सुत सु'स	...	...	...	३३
सुत सु'स'य	...	...	...	३८
सुत सु	• ...	...	...	३०
सुवरी अर्क'स'अ	• ...	...	...	३०
सुव श्ले	•.	...	...	१, ३८
सुवरीविंका	•••	...	...	३८
सुवमि द्वि(क)क्षि	" ...	...	...	३३
सुवव वे'व'स'य	...	...	...	३०

1641

ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL LIBRARY

Author .....

Title *Sragdhari Stobham* .....

Call No. *294.3*
M677.S.S .....

Date of Issue	Issued to	Date of Return

Library of the
ROYAL ASIATIC SOCIETY OF BENGAL
Call No. *294.3* / *M677.S.S*
Accession No. *1641* .....